

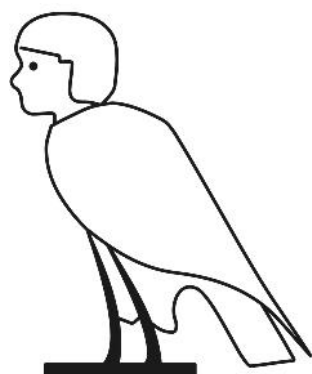
En tankeresä med

**EGYPTISK
KOSMOLOGI**

Lars Bägerfeldt

En tankeresä med EGYPTISK KOSMOLOGI

Lars Bägerfeldt

En tankeresä med egyptisk kosmologi
av Lars Bägerfeldt

*Ur Oändlighetens hav uppsteg ett berg och härifrån
varseblev man den första soluppgången.*

Kosmologi och världsbild

Varje enskilt samhälle har minst en kosmologi och världsbild. Ibland delas den av många, ibland bärs de bara av en enda individ. Dessa två begrepp används ibland synonymt med varandra, men de har olika innebörd.

Kosmologi	Läran om universums uppkomst och struktur – Hur allt blev till!
Världsbild	Uppfattningar om världsalltets uppbyggnad, tillvarons beskaffenhet och människans roll

© Allting i denna skrift får spridas **fritt**, såvida inte avsikten är av kommersiellt intresse.

Lars Bägerfeldt, Falköping 2011

Innehåll

Förord till förordet	6
Förord	7
TANKAR OM VERKLIGHETEN	8
Vad vet vi egentligen?	8
Några existentiella frågor	8
Bara det konkreta kan bevisas	10
Vetenskap är möjligheten att skapa struktur	11
Liv kan beskrivas men inte förklaras	12
Kvantfysik kontra mystik	14
Den moderna existentiella standardmodellen	14
Objektivitet är en illusion	16
Energi kan beskrivas men inte förklaras	17
Energi – föränderlighetens drivkraft	17
Energi bortom vetenskapens räckvidd	18
En matematisk ordning	19
Ett andligt och paranormalt perspektiv	21
Den österländska vägen	22
Hinduism	23
Buddhism	24
Österländsk mystik	25
Närvarons mysterier	28
Vetenskap är närvarons motsats	28
Den vardagliga närvaron	28
Medvetande och minne	29
Energi – Liv – Medvetande	29
Orsaker och krafter	31
Från abstrakt till konkret, och tvärtom	32
Ordning är summan av allt kaos	33
Paradoxen som genererar resultat	35
Paranormala händelser	37
Utan mål och mening	37
Medvetandets paranormala egenskaper	39
Fokusering eller vidsynthet	39
Närvaro i allting krökning	42
Paranormala krökningar	42
Liv och Energi	44
EGYPTEN UNDER FORNTIDEN	47
Det forna egyptiska samhället	47
Jordbrukets spridning c:a 5500 f.Kr.	47
Språkgrupp	48
Släktskap med flera olika härstamningar	49
Kulturarv från sumerer och Västeuropa	49
Egyptisk religion	52
Gudavärlden	52
Människans andlighet	55
Ba och Ka	56
Dualism, talvärden och andra symboler	58
Dödsrike, offer och gravar	60
Nekropolen	62

Dödsriket i väster	62
Duat	63
Egyptiska och sumeriska myter	65
Osiris-mytens släktskap med sumeriska myter	65
Venus-gudinnor	65
Närbesläktad kosmologi	69
Schamansk kosmologi	69
Uralisk kosmologi	70
Indoeuropeisk kosmologi	71
Österländsk kosmologi	73
Egeisk kosmologi	79
Sumerisk kosmologi	80
Egyptisk kosmologi	85
Den egyptiska kosmologins ursprung	90
Ursprungsområde	91
Spridning till Europa	93
Kosmologins mål och mening	95
Kosmologins betydelse i dag	96
SHU-FILOSOFINS KOSMOLOGI	97
Det prekosmiska - Urkällan och skapelseakten	97
Den odifferentierade källan	97
Den allra yttersta orsaken	97
Spontangenereringen	98
Den inre differentieringen inom enheten	98
Sekhem-kraften kommer in	99
Efter denna intradivana utveckling – obruten enhet	99
Den tänkta enheten, bakgrunden till realvärlden	99
Vid brytpunkten, vid tröskeln	100
Självöverskridandet	101
Livet börjar, solens kretslopp startar och ljuset blir till	101
Shu-Liv, herre över tiden och skapare av rummet	102
De kosmologiska texternas betydelse	103
TILLBLIVANDETS SAGA	104
Oändlighetens hav	104
Oändlighet och Ingenting	104
Det oändliga omfattar även det ändliga	105
Eko mellan motsatser	106
Krusningen påvisar strukturer	107
Det stadigvarande kvarvarandet	108
Tomheten som reser sig upp	109
Mångfaldens port	111
Åtskillnaden	111
Försäkrandet om åtskillnad	112
Samma medvetande men olika överallt	113
Den fysiska världen genereras	114

Förord till förordet

Det finns två inriktningar här i världen, antingen väljer man den vetenskapliga vägen och fördjupar sig i de konkreta svaren, eller så väljer man den andliga vägen och försvinner bort i frågornas värld. Det enda som inte är möjligt är att förena dessa vägar, trots att de är beroende av varandra och hela tiden är en del av den andra sidan av verkligheten som omsluter oss och som vi är en del av samt är med och skapar.

Allting är en paradox, så också innehållet i den här boken.

De partier i boken som är svåra att förstå bör du som läsare hoppa över, för alla ansträngningar att försöka begripa dem, motverkar bara sitt syfte.

Till den som inte förstår någonting i denna bok och som vill hoppa över det allra mesta eller allting, har jag bara en sak att säga: Det var nog lika bra det!

Den som tänker rakt och tydligt, har alltid svårt att förstå alternativ.
Den som tänker tillkrökt och avig-vänt, kommer att förstå allting.

Vishetens företrädare från österlandet har redan uttryckt detta:
"Den som vet talar inte. Den som talar vet inte."
(Men stopp där, de talade ju själva när de framlade detta budskap, så hur ska då dessa meningar tolkas?)

Vidare:

"Om den ene frågar om Tao och den andra svarar,
känner ingen av dem Tao."

Denna bok vill förklara Tao, eftersom det är en naturlig del av den egyptiska kosmologin, men när man varken bör besvara eller ens ställa en enkel fråga, kan en sådan här bok aldrig nå målet, bara peka på det! Å andra sidan kan ingen som känner svaren ge svaren ifrån sig, bara peka – i bästa fall!

Den som går in i visheten, lämnar utlärandet bakom sig. Således finns ingen som kan lära ut, men hela verkligheten lär ständigt ut, vare sig vi vill eller inte, och vare sig vi förstår att vi förstår eller inte ...

Från detta finns bara en sak att tillägga:

... ??

Förord

Sällan har ett enskilt arbete haft så stor betydelse i min forntidsforskning som Gertie Englunds bok "Med världen som spegel. Att leva med Egyptens gudar." Här presenteras de senaste årens forskning om den egyptiska kosmologin utifrån de kisttexter som är vanliga under epoken närmast efter pyramidernas storhetstid. Tidigare var vår uppfattning om den egyptiska kosmologin fragmenterad och de flesta forskare nöjde sig med att beskriva gudavärlden och religionens olika uttryckssätt, istället för att fånga förloppet som medförde att allting blev till. Samma fragmenterade syn har vi fortfarande kvar vad gäller väsentliga delar i den forna grekiska kosmologin samt inte minst inom hinduism och buddhism. När nu äntligen den egyptiska kosmologin är mer begriplig än tidigare, framträder också släktskapet klart och tydligt på ett helt annat sätt med många andra folks kosmologi, inte minst hos folken långt österut. De antydningar som vi har i den österländska filosofin av en grundläggande och ursprunglig kosmologi är som en exakt kopia av den egyptiska kosmologin, men med den skillnaden att den egyptiska är minst lika gammal om inte ännu äldre samt viktigast av allt, den tillåter en rekonstruktion som ger en sammanhängande beskrivning hur allt uppstod och kom till. Härigenom framkommer även det nära släktskapet med den sumeriska kosmologin, som i likhet med den egyptiska finns nedtecknad i ett äldre skede, men också med den bibliska kosmologin som har ärvt de grundläggande strukturerna och många detaljer av främst den sumeriska kosmologin.

Genom den ökade förståelsen av den forntida kosmologin i Främre Orienten, kan vi också ana deras gemensamma bakgrund i trakterna av Anatolien och Levanten, där jordbruket växte fram för drygt 10000 år sedan. Detta blev inte bara ett ursprung för egyptier och sumerer, utan av allt att döma nådde Indusdalen varifrån kosmologin kom att genomsyra och i grund förändra den indoeuropeiska Veda-religionen, varefter hinduism och senare buddhism uppstod som ett resultat av detta möte. På så vis behöll man många begrepp och gudanamn från Vedafilosofin men applicerade det i den kosmologi som förekommit sedan jordbrukets införande i västra Indien. Andra spridningsvägar nådde västra Medelhavet, Iberiska halvön och långt upp i Frankrike och de brittiska öarna. Här kan vi också ana förekomsten av en kosmologi som stod nära den som senare kom till uttryck hos egyptier och sumerer samt långt bort i österlandet. När vi så ser deras kosmologi komma till uttryck även i megalitgravar i västra Europa och pyramider i Egypten, kan vi förstå en del av de tankar som medförde dessa byggnadsverk. Det var så som jag själv kom i kontakt med den egyptiska kosmologin.

Falköping 2011-03-21
Lars Bägerfeldt

TANKAR OM VERKLIGHETEN

Vad vet vi egentligen?

Vad vet vi om oss själva och om alltings uppkomst och sammanhang? De allra flesta människor har ett relativt begränsat intresse för de existentiella frågorna och nöjer sig ofta med de svar de fått under sin barndom eller uppväxttid. Andra låter sig kittlas av olika förklaringsmodeller och åsikter om hur allting blev till och vilken roll vi människor har i allt detta. Det enda man med säkerhet kan säga är att det säreget nog inte finns någonting som är absolut säkert. Det finns bara uppfattningar av vad som är säkert. En orsak till detta är att bland de existentiella frågorna finns fortfarande grundläggande frågor som inte kan besvaras med sanna svar, vilket gör att vi tyr oss till vår uppfattning om svaren. Så länge som alla i ett samhälle har samma uppfattning märker man inte detta, men när olika åskådningar möts kan det blotta sådana skillnader.

För vissa människor, till och med bland vetenskapsmän, kan detta komma som en chock eftersom de anser att alla grundläggande frågor är besvarade på ett tillfredsställande sätt och att vi som människor därför har en förmåga att kunna dra logiska slutsatser om verkligheten omkring oss, vilka således är absolut sanna. Det är inte många som anser det värt mödan att opponera sig mot detta, men rent principiellt är det faktiskt fel. Det finns inga sanna svar, bara uppfattningar av vad som är sanna svar, vilka sedan kan användas för att med logikens hjälp dra nya slutsatser som till synes är sanna men som ytterst baseras på subjektiva antaganden.

Ifall jag själv för egen del skulle anamma de yttersta tolkningarna av tillvarons sanna väsen som denna skrift berör, skulle det inte finnas några möjligheter att skriva något mer och de föregående sidorna skulle också sakna innehåll och betydelse eftersom vissa delar av kosmologin hamnar långt bortom ordens innebörd. Vill man nå ända dit kan man inte använda sig av kunskap eller ord, utan bara genom personlig närvaro. Inte heller finns det några lärare som kan påvisa fungerande metoder och hur man når dit. Det är snarare så att ju mindre man använder ord och kunskap, och ju längre man är från regler och metoder, desto närmare denna vägs mål är man.

Några existentiella frågor

Den mest grundläggande frågan man kan ställa berör själva existensen i sig, vilket är förutsättningen för oss själva och vår egen förnimmelse. Ifall existensen inte är vad vi tror att den är, förändrar det förutsättningarna för oss själva och vår varseblivning. Med andra ord, ifall vi inte är det vi tror att vi är, och vårt medvetande inte heller är det vi tror att det är, kan inte heller vår förnimmelse av verkligheten vara det den tycks vara. I så fall är allting en illusion och en skenbild av något helt annat, vilket är en

uppfattning som faktisk kommer fram emellanåt hos en del filosofer såväl i Grekland som i Österlandet. Det innebär att människor runt om på jorden inte ens är överens om ifall vi existerar eller inte, i varje fall inte på det sätt som vi normalt tror att vi finns till.

- Vad är existens? Svar: Orsaken till att vi förnimmer
- Vad är alltings orsak? Svar: Gud / Bigbang / Den orsakslösa oändligheten

Existensen kan sägas vara orsaken till att vi förnimmer, men vad är då orsaken till att vi förnimmer, eller ännu hellre – orsaken till allting? Här råder stora skillnader mellan den vetenskapliga uppfattningen och många religioner. En del religioner ser en skapande Gud och Allfader som den yttersta orsaken till alltings uppkomst, utom Gudens egen uppkomst som tillhör oändligheten. Andra varianter på detta är att Gud inte är en personlighet, utan bara en personifiering av denna oändlighet som gett upphov till allting på ett orsakslöst sätt. Den vetenskapliga förklaringen saknar både personlighet och personifiering, men försöker hitta den yttersta orsaken till alltings uppkomst i en slags kosmisk ursmäll eller Bigbang.

Normalt brukar de allra flesta västerlänningar bortse från sådana existentiella frågor och förlitar sig på att vi finns på det sätt som vi vanligen förnimmer oss själva (vilket även jag tror – men inte vet – eftersom jag skriver på det här sättet). Som en slags garanti på dess sannolikhet uttrycker vi ofta detta genom påståendet:

Jag tänker, alltså finns jag.

Men detta är ett cirkelbevis. Det man ville bevisa, nämligen att vi finns, förutsätts i påståendet att vi tänker. Vi kan däremot säga att:

Någonting tänker, vilket ger oss uppfattningen att vi finns till.

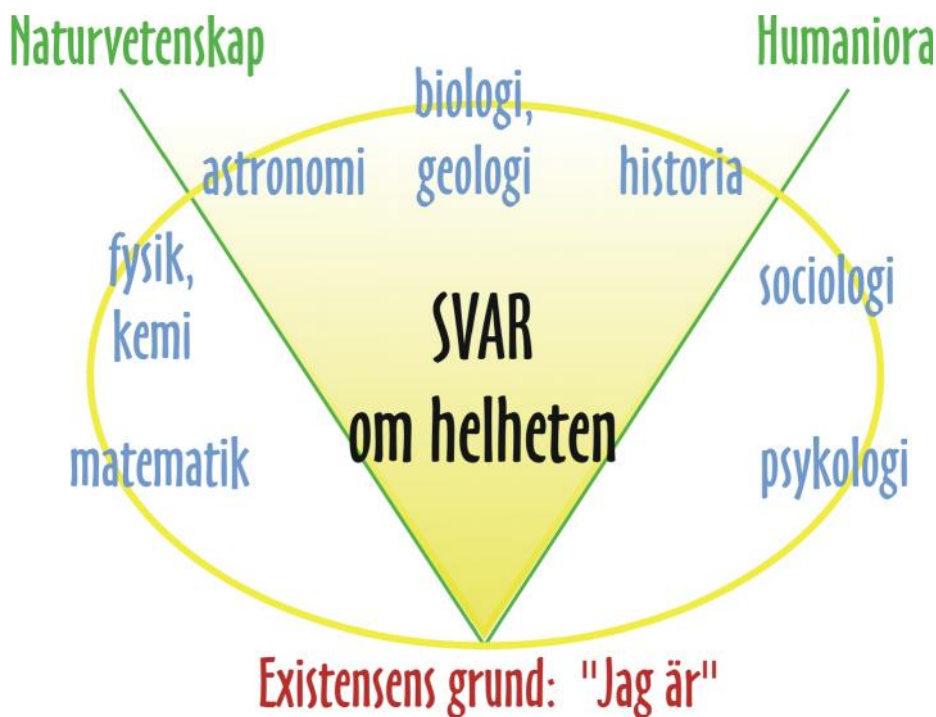
Således finns ett tänkande eller en process som genererar ett tänkande, men vad det är vet vi ingenting om. Det är därför som det finns kosmologier, för att försöka förklara detta på ett begripligt sätt, som även andra i samhället kan acceptera.

- Vad tänker? Svar: Vi själva / Det gudomliga som vi ingår i

Den ateistiska förklaringen på vad det är som tänker måste bli att det är vi själva, eftersom man har uteslutit förekomsten av alla tänkbara former av andliga väsen som helt eller delvis skulle kunna vara involverade. Den religiösa förklaringen kan också ha den uppfattningen och det innebär att människan och individen själv är ansvarig för alla sina handlingar. Detta är också grunden i den västerländska rättsliga systemet och vår syn på personligt ansvar. En del andra religiösa tolkningar hävdar det omvända, nämligen att vi i stort och smått påverkas av andevärldens inflytande och påverkan på händelseförloppen, vilket medför att vi snarare är brickor i ett kosmiskt spel där vi bara delvis kan påverka händelseförloppet men att det alltid finns en möjlighet eller risk att den andliga världen gör positiva

eller negativa ingripanden i en i övrigt konkret fysisk värld. Andra religiösa uppfattningar går ännu längre och ser det gudomliga tänkandet som grunden för allting, varinom allt annat sker som en sammanflätad konsekvens av denna process. I det förstnämnda fallet talar vi om begreppet liv i plural, det vill säga att varje individ oavsett art är ett enskilt liv, som i sig kan ge upphov till nytt självständigt liv. I det sistnämnda fallet finns bara ett enda liv, varinom myriader med självspieglingar förekommer vilka ger en illusion av att finnas till.

Åter igen befinner vi oss i ett existentiellt dilemma, att vi inte kan påvisa vad som är sant och vad som inte är sant, utan vår åsikt bygger på vår personliga uppfattning som ofta kommer från den kosmologi vi ärvt från det samhälle där vi växt upp och lever i. Så länge vi är överens inbördes är det inga problem, men vill vi ha bevis för de grundläggande påståendena så saknas de helt.

Vetenskapen försöker svara på alla frågor om existensens effekter och har en spridning från hårda och logiskt säkerställda naturvetenskapliga ämnen till lösa ämnen inom Humaniora.

Bara det konkreta kan bevisas

En del västerlänningar anser att så länge det inte går att belägga eller bevisa att Gud finns, så finns det ingen Gud. Vill han (eller hon) bli hyllad och uppskattad för sin skapelse, får Guden själv ta initiativet och bevisa sin existens, eftersom våra möjligheter är för begränsade för att slutgiltigt kunna avgöra denna fråga. Detta sätt att resonera på återger kärnan i den

vetenskapliga logiken. Det som på något sätt är konkret och förnimbart samt helst upprepningsbart, utgör basen för den vetenskapliga världsbild som vi ofta anammar som fullständigt sann. Till och med djupt religiösa människor kan många gånger anse att den är trovärdig och korrekt, men ibland med vissa undantag.

Det innebär att allting som är fullständigt abstrakt, frånvisas och att man bortser från det. Just här i denna gränzon mellan det konkreta och det abstrakta startar den vetenskapliga västerländska kosmologin, som har haft stora framgångar med att producera slutsatser och förutsägbara påståenden, men som totalt saknar förmåga eller ansats att vilja beröra det som eventuellt kan finnas bortom denna gräns. Vissa religiösa inriktningar gör tvärtom, såsom inom buddhism och en del klosterordnar, och ser över-skridandet av denna gräns som nödvändig för att förstå verklighetens sanna natur och rätta väsen. Här ställer sig vetenskapen fullständigt frågande, eftersom man efterfrågar något konkret i det som dessa utövare påstår sig kunna uppnå. Denna fråga leder oss tillbaka till en av de inledande existentiella frågorna om vad tänkandet är, men kan här vidgas till en fråga som mer generellt frågar sig Vad är liv?

Vetenskap är möjligheten att skapa struktur

Vetenskap är en möjlighet inom tänkandet att ta hand om den enorma ström med information som når vårt medvetande. Genom att bestämma sig för att hantera ett visst urval av den närmast oändliga informationen som når oss, i första hand de som tycks skapa mönster av något slag, vilken systematiskt grupperas efter ett urval egenskaper som tilldelats olika rangordning, blir den valda informationsströmmen strukturerad efter graden av likheter och kan därefter bli beskriven på ett allmängiltigt sätt, vilken även omfattar dess återkommande intervaller som förtäljer huruvida en viss egenskap är förutsägbar eller inte. Genom logisk bevisföring kan sedan informationen i denna kunskap användas för att uppenbara dolda nödvändigheter, vilket endast är ny information så till vida att den är inbäddad i den information som inhämtades först.

Det innebär att vetenskapen förutsätter ett tänkande och är en del av alla tänkande arters möjligheter att strukturera informationen som kommer via våra sinnen, men vetenskap är inget fristående fenomen och det omsluter inte tänkandet, vilket gör att vetenskap inte kan förklara och förstå alla egenskaper inom tänkandet, bara utföra beskrivningar på de egenskaper som framträder via våra sinnen. De företeelser som uppträder på ett ordnat sätt med ständiga upprepningar lämpar sig bäst för det vetenskapliga tänkandet, medan det som är mer abstrakt till sin natur eller är nära knutet till en enskild individs tänkande och upplevelser är betydligt svårare eller rent av omöjliga att hantera. Till den första gruppen hör de naturvetenskapliga ämnena och till den sistnämnda gruppen hör humaniora och paranormala händelser.

Det är inte ovanligt att många människor i ett västerländskt samhälle har en övertro på vetenskap och hävdar att det som inte inryms här saknar betydelse eller är osant. En konsekvens av en sådan subjektiv slutsats (som i sig inte är vetenskaplig) är att liv inte existerar, eftersom vi inte kan säga vad det är, bara hur det yttrar sig och vilka effekter det kan ge upphov till.

De personer som anser att de har varit med om slumpartade och spontana paranormala händelser har ofta svårt att anamma en sådan slutsats och hävdar hellre att det vetenskapliga tänkandet är mycket bra inom vissa områden, men likafullt begränsat till just dessa områden.

Vetenskap är ett sätt att tänka och omsluter bara en del av tänkandets möjligheter och den verklighet vi förnimmer. Allt det övriga går inte att anpassa till vetenskapens krav på de egenskaper som de data som når oss måste ha.

Liv kan beskrivas men inte förklaras

Rent vetenskapligt finns en omfattande redogörelse av hur liv yttrar sig och beter sig, samt många beskrivningar av dess egenskaper. Likaså kan man påvisa samband som visar hur liv har gett upphov till många arter som omformats till nya arter, vilka allesammans har ett gemensamt ursprung. Ingenstans finns dock en fullvärdig förklaring av vad som är skillnaden mellan en levande och en död individ, bara hur skillnaden yttrar sig och vad den leder fram till, men ingenting om skillnaden i sig. Det är i detta sammanhang som man inom religionen gärna lägger till en abstrakt faktor som saknas helt inom det vetenskapliga området och kallar det för själ eller ande. Förekomsten av en själ eller ande kan varken bevisas eller motbevisas, varför det inom det vetenskapliga inte existerar för det uppfyller inte normen för det konkreta.

Som sagt kan livets egenskaper och yttringar beskrivas och delvis omfatta förutsägbara processer och skeenden, men frågan "Vad är Liv?" kan inte besvaras, eftersom man inom vetenskapen bara kan hävda att det är en slags fysisk process, som är delvis okänd eftersom den inte kan upprepas eller avkodas in i minsta detalj. Situationen påminner till viss del med den som förekom inom den fysiska forskningen i början av 1900-talet, när

kvantmekaniken uppvisade egenskaper som man antog var omöjliga inom fysiken, vilket medförde häftiga debatter innan man förstod att de verkliga svaren om kosmos låg mycket längre bort och hade helt andra egenskaper än vad man dittills hade antagit. Kvantfysiken befinner sig ibland just vid gränzonen mellan det konkreta och det abstrakta, för att inte säga att det tangerar att gå över denna gräns. Kanske är det just därför som Liv betraktat som företeelse och dess egenskaper rörande medvetande och minne, har vissa grundläggande likheter med kvantfysik, medan kroppen, cellerna och det biologiska förloppet kan beskrivas med fysiska termer.

Frågan är om kvantfysiken bara är en början på ett nytt fält för den vetenskapliga verksamheten, eller om man inom vetenskapen tvingas söka efter orsaken till Liv inom det förbjudna abstrakta området där de vetenskapliga metoderna inte har någon räckvidd utan kollapsar.

Denna svårighet att förklara vad liv är för något återkommer inom många frågor som berör liv, allt ifrån företeelser som medvetande och minne, via förnimmelse och känslan av närvaro, till rent vetenskapliga ämnen som psykologi och sociologi vilka står så långt från matematik och fysik-kemi man kan komma.

Kvantfysik kontra mystik

Inom fysiken har en annorlunda mekanik uppdagats under det senaste seklet, som visar att händelser i atomerna inte följer den mekanik som gäller för materia. Ifall materia uppfattas om något extremt konkret, förutsägbart och åtskilt i tid och rum, är händelserna i atomerna abstrakta och till viss del fullständigt oförutsägbara samtidigt som de inte alltid är beroende eller åtskilda av tid och rum.

Det innebär att det i varje fall på ett rent generellt sätt finns påtagliga likheter mellan kvantfysik och andliga inriktningar som mystik.

Den moderna existentiella standardmodellen

Efter århundraden för att inte säga årtusenden av systematiskt tänkande har vår uppfattning av universums tillkomst nått fram till en extremt detaljerad nivå. Den vedertagna vetenskapliga beskrivningen av hur universum uppkom för 13,7 miljarder år sedan genom Big Bang, en våldsam händelse då rummet och tiden uppkom samt energin delvis omvandlades till partiklar, saknar i dag alternativ. Den säger:

Att universum

- uppstod från ett mycket hett och tätt tillstånd
- expanderar på ett jämnt sätt åt alla håll, men att det finns ojämnheter både i tiden och rummet
- är i stort sett homogent och isotropiskt (samma egenskaper i alla riktningar)

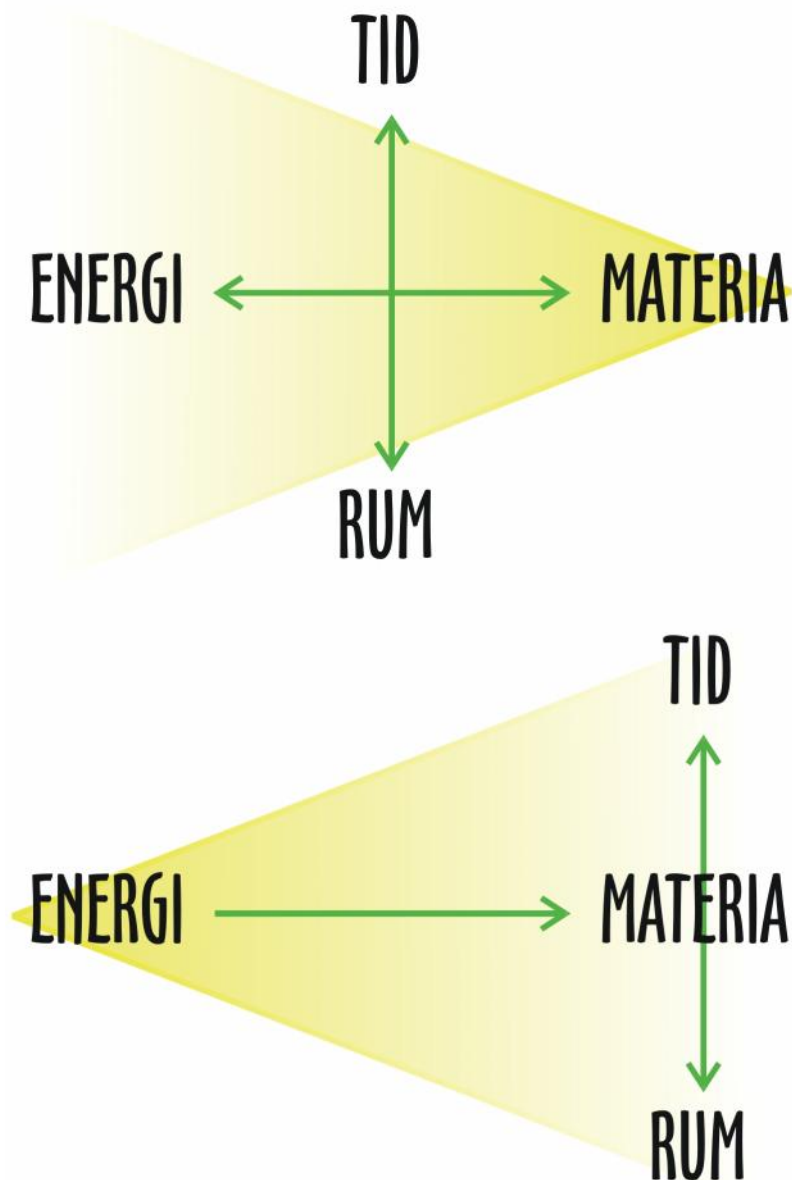
Efter denna lyckade beskrivning, som är den enda tänkbara för närvarande inom det vetenskapliga tänkandet, försöker man gå vidare till närliggande ämnen såsom biologi och vill gärna förklara vad liv är samt hur det har uppkommit. På så vis hävdas det:

Att liv

- är en följd av molekylers samverkan
- och dess arter förändras och anpassar sig successivt när livgivande förutsättningar i omgivningen förändras

Så länge den vetenskapliga beskrivningen berör naturvetenskapliga ämnen, som fysik och kemi, kan universums uppkomst beskrivas på ett sätt som är fullt korrekt inom det vetenskapliga tänkandet och dess krav på objektivitet och logik. Däremot blir problemen uppenbara så fort vi tangerar ämnen där liv ingår. Liv baseras visserligen på en fysisk gestaltning eller ett fysiskt framträdande i en kropp, varigenom livet i sig kommer till uttryck genom fysiska processer, vilka kan observeras, mätas, grupperas, struktureras, beskrivas, analyseras och användas för att dra nya logiska slutsatser. Men all sådant kunskap säger bara något om effekterna av liv, inte vad livet är i sig. Det är ungefär som hur energin framträder och uppenbaras

via partiklarnas existens, men som utan partiklarna knappast hade varit iakttagbart. Det innebär att liv använder en biologisk kropp och fysiska egenskaper för att komma till uttryck, men liv är inte denna kropp eller de fysiska egenskaperna. Med andra ord, skillnaden mellan liv och död är inte av fysisk natur, utan har en annan orsak som det vetenskapliga tänkandet inte kan omfatta för närvarande.

Vanligen har vi en objektbaserad syn på tillvaron (överst), medan det fysiska perspektivet säger något helt annat om sambanden och att allting utgår från energi (nedre).

Objektivitet är en illusion

Hela det vetenskapliga tänkandet förutsätter att tänkandet finns, att vi själva finns och att vi som individer är likartade med samma möjligheter. Detta kan inte prövas på ett objektivt sätt, utan är endast något som vi anser är självklart och vi antar därför:

Att individen

- kan förnimma universum på ett objektivt sätt via sina fem sinnen, vilket kan prövas genom upprepning hos en enda eller flera personer.
- kan lagra minnen (data) på ett objektivt sätt, jämföra och strukturera data samt dra logiska slutsatser om dessa data.

Denna förmodade objektivitet är dock en illusion. Att personer som medverkat vid samma händelse minns olika saker eller rent av minns fel, tillhör de vardagliga problemen som belyser de humanistiska ämnenas närhet till kaos och abstrakta tillstånd. Även vid mer kontrollerade former av datainsamling finns problem, eftersom universum har egenskaper som är oändliga och att det därför alltid finns oändliga möjligheter till datainsamling och logiska slutsatser. Av det skälet utförs alltid subjektiva urval och i samtliga ämnen utom ren matematik finns även subjektiva värderingar eller påståendeinflätande i slutsatserna, vilka ersätter saknade objektiva påståenden. Det mest grundläggande av de subjektiva påståendena är: Jag finns!, men detta går inte att bevisa, vilket gör att alla efterföljande slutsatser som bygger på detta antagande är helt eller delvis felaktiga ifall påståendet inte är fullständigt sant. Hos religiösa människor eller de som anser sig ha upplevt paranormala händelser, är inte alltid säkra på att detta enkla påstående är så sant som alla vi andra ofta hävdar.

Ska vi bibehålla den vetenskapliga skärpan och dess krav på objektivitet, kan vi bara konstatera att påståendet "Jag finns" är strikt subjektivt och egentligen saknar annan grund än att det känns naturligt att tänka så, men det kan vara en villfarelse eller en skenbild eller en illusion som döljer något annat som är mycket djupare och mer komplicerat. Rent vetenskapligt har man ingen aning om ifall det är så.

Vetenskap använder data och systematiserar denna data för att dra nya slutsatser, men intresset att gå åt andra hållet och ifrågasätta dessa data är mindre omfattande och förs ibland till ämnet filosofi. Vad är det vi egentligen förnimmer, hur förnimmer vi och är förnimmandet objektivt? Det som är objektivt är endast objektivt ifall förutsättningarna till observationen är objektiv, vilket omöjligen kan vara fallet till 100%. Alla så kallade sanningar är slutsatser som utgår från andra sanningar. Problemet med detta framkommer när vi ställer frågan Varför 10 gånger efter varandra rörande någonting, vad som helst. Var hamnar vi då? Kommer vi över huvud taget så långt? Som sagt, all vetenskap utgår från grundpåståendet "Jag tänker, alltså finns jag." (som är ett cirkelbevis), vilket ger jaget, det egna tänkandet och dess uppnådda tankestrukturer och logiska slutsatser legitimitet av att uppfattas som objektiva och därmed sanna. Det finns inget oberoende och objektivt som kan bekräfta att vi finns, eller bekräfta att något annat är objektivt. Alla sådana bedömningar är alltid fullständigt

subjektiva. Alltså baseras det objektiva alltid på det subjektiva, inte tvärtom.

Detta sistnämnda, att allting objektivt grundar sig på det subjektiva samt att det konkreta är en följd av det abstrakta och inte tvärtom, är ofta det som skiljer det vetenskapliga tänkandet från det andliga tänkandet.

Energi kan beskrivas men inte förklaras

Den moderna fysiken består inte enbart av den klassiska mekaniken (klassisk fysik), utan även av kvantmekaniken (kvantfysik) som främst förklarar skeenden inne i en atom.

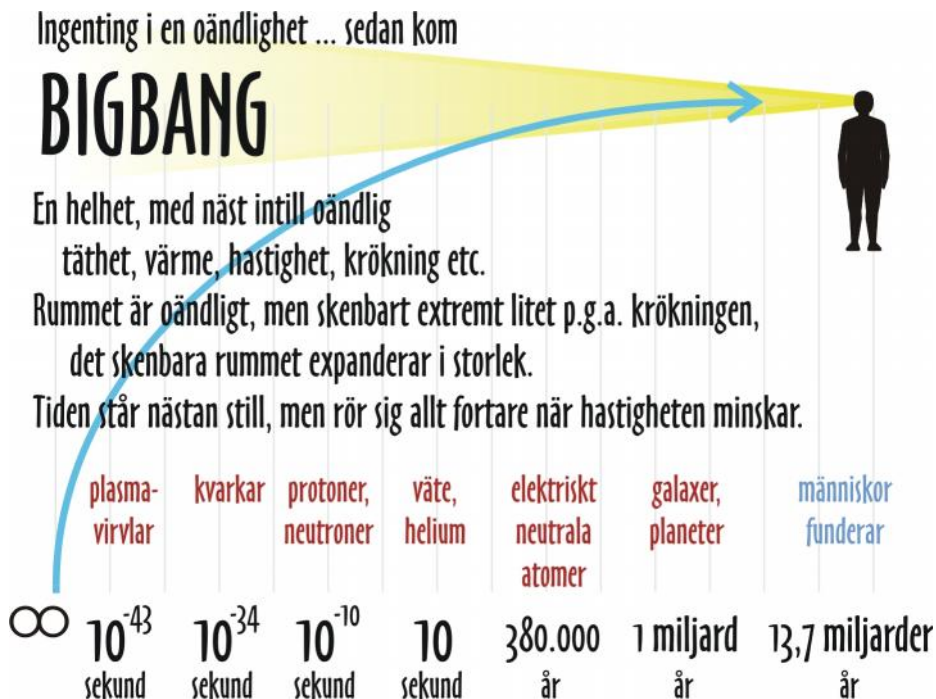
Klassisk mekanik	är absolut stabil, förutsägbar, matematiskt beskrivbar, tidlös, följer logiken och har enheter som kan definieras och avgränsas klart och tydligt, men gäller bara makrokosmos .
Kvantmekanik	är absolut instabil, oförutsägbar men kan återges som sannolika utfall, saknar logik och är inte bunden till tid eller rum, varinom dess enheter uppträder på ett variationsrikt sätt, men det gäller bara mikrokosmos .
Energi	Inom fysiken finns system av skilda enheter som anger energin på olika sätt, men där det klart framgår att exempelvis elektrisk energi och mekanisk energi inte skiljer sig åt till sin natur. Den totala energin i ett slutet system bevaras alltid och kan bara överföras från en energiform till en annan och aldrig skapas eller förintas.

Energi – föränderlighetens drivkraft

Ett grundläggande begrepp inom allt tänkande och vår uppfattning om verkligheten är betydelsen av kraft eller energi. I moderna samhällen är det viktigt för att kunna få så mycket effekt som möjligt till ett lågt pris, medan man under forntiden var mer inriktad på att påverka sin omgivning på olika sätt, alltifrån att kuva folk och djur till att kväsa sjukdomar eller helt enkelt att försöka ändra den naturliga gången i ett skeende. Förutom att energi finns lagrat i material och kan frigöras när det eldas etc, har många religioner uppfattningen att man kan använda tankekraft för att påverka människor eller händelser, något som man förnekar fullständigt inom vetenskapen.

Energi är, förutom begreppet liv, en av de mest svårbegripliga företeelser som finns. Så länge som den uppenbaras i samband med materia är den extremt förutsägbar och begriplig, men ska vi förklara vad energi är egentligen och vad det är i tillstånd utan materia, såsom före Bigbang, försvin-

ner våra möjligheter till en förståelse. Ingenting antyder att energin uppstod vid Bigbang, utan istället är det allting som uppstod på grund av energin säregna egenskaper genom en händelse som vi kallar Bigbang.

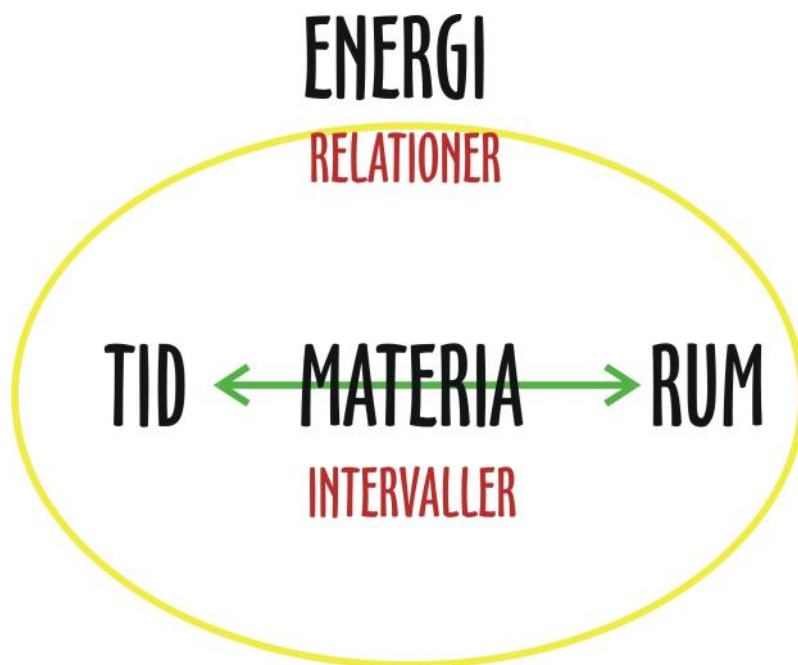
Bigbang avser den övergång som skedde från Ingenting till Någonting varvid universum uppstod, vars egenskaper varierar kraftigt från galaxernas makrokosmos till atomkärnans mikrokosmos.

Energi bortom vetenskapens räckvidd

Så länge som energi kan iakttas som en påverkande kraft hos materia, har man full kontroll på händelserna inom vetenskapen, men så fort som man närmar sig ögonblicket för Bigbang eller det innersta i en atomkärna minskar vissheterna och ersätts av fullständig ovisshet. Det innebär att både begreppet liv och energi har ett ursprung som ligger bortom den vetenskapliga räckvidden.

Utgår man från en kvantfysiska egenskaperna hos energi, kan vi se att den är en enda och finns överallt samtidigt. Detta kan vara den reella orsaken till att avstånd i tid och rum är skenbara och saknar egentlig åtskillnad. Energin i sig har inga inbyggda dimensioner eller åtskillnader eller avstånd, utan allt sådant är bara de egenskaper som energin uppvisar när den förs samman med materia, som i sig alltid endast består av energi.

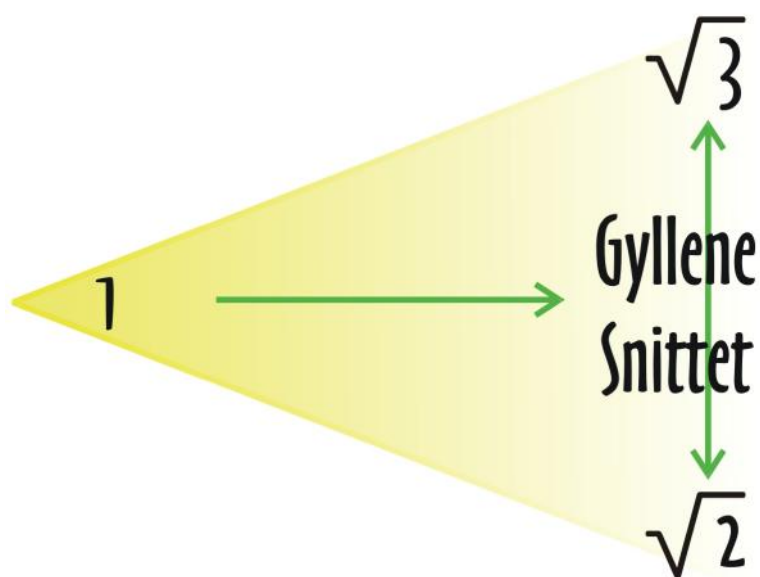
De som anser att paranormala händelser är omöjliga, tyr sig till den klassiska mekaniken inom fysiken, men inom kvantfysiken är många paranormala händelser inte alls omöjliga, i varje fall inte rent teoretiskt. Motsvarande händelser med samma typer av egenskaper sker ständigt och jämt inne i atomkärnorna. Här är tid och rum så krökt att avstånd i tid och rum saknar betydelse, samtidigt som materien ständigt påverkas. Den största skillnaden är att det är vi som liv som upplever dessa paranormala händelser, vilket gör att vi kan ändra frågan och istället fråga oss ifall liv och energi har gemensamma egenskaper som går långt bortom såväl den klassiska som den kvantfysiska mekaniken. I så fall skulle man kunna uppfatta levandet i sig som en kvantfysisk process eller något som till och med ligger ännu närmare det okända tillstånd som förekom exakt i det ögonblick som Bigbang inträffade. Vad som skedde bråkdelar av sekunder därefter går att rekonstruera med stor sannolikhet men inte själva starten.

Allting är en effekt av energins närvaro, men ingen kan förklara vad energi egentligen är för något, bara hur det uppträder i en fysisk värld.

En matematisk ordning

Vändningarna i intervallerna i tillvaron är så extremt regelbundna att det ger upphov till förutsägbar värld, så länge vi håller oss till den klassiska fysiken. I atomkärnans allra innersta däremot rådet fortfarande kaoset och de fullständigt flexibla relationerna, som saknar inneboende sanningar och bara kan greppas med sannolikheter för en utomstående person.

Den mest perfekta motpolen till talet 1 är Gyllene snittet (1 : 1,618...), som i sin tur balanserar de åtskilda och motsatta egenskaperna som framträder i kvadratroten ur 2 respektive kvadratroten ur 3.

När man väl har valt ett perspektiv, finns det också en referens att utgå från och som allt annat jämförs med, varefter alla sanningar uppstår automatiskt. Detta självtryck och spontana framträdande av sanningar, kan åskådliggöras matematiskt.

Perspektivet är detsamma som talet 1 och utgör grunden för alla andra jämförelser och som i sig inte är någonting annat än en referens. Dess mest uttrycksfulla motpol är Gyllene snittet (1 : 1,618...) vars säregna geometriska egenskaper balanserar allt annat och skapar ordning och harmonier. De två motpoler som måste regleras är de som dels skapar de oändliga variationerna, dels ger upphov till intervaller och upprepning av en viss variant. Detta fria flöde av relationer är kännetecknande för de egenskaper man finner hos kvadratroten ur 3, medan den fasta och stabila upprepningen är kännetecknande för kvadratroten ur 2.

Ett andligt och paranormalt perspektiv

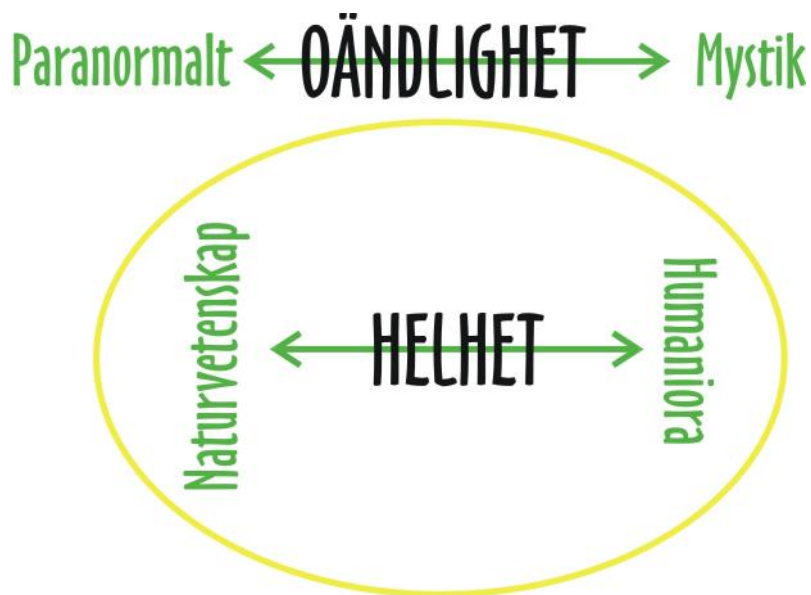
Inom ett andligt tänkande låter man sig inte bli hänförd och begränsad av det vetenskapliga tänkandet, trots dess objektiva läggning med allmängliga påståenden och förutsägbara möjligheter. Här ingår hela det mänskliga tänkandet och dess förnimmelser, även det som inte kan inordnas i det vetenskapliga tänkandet.

Man skulle kunna mena att vi människor normalt sett vanligen har ett andligt tänkande, där vi inte begränsar våra förnimmelser till vissa urval som kan struktureras på ett ordnat sätt efter givna egenskaper och dess inbördes likheter. Tvärtom låter vi ofta våra tankar få flöda relativt fritt där en subjektiv närvaro och deltagande är viktigare än en objektiv iakttagelse och strukturering. Detta känslobaserade tänkande är spontant och abstrakt, till skillnad från det vetenskapliga som är reglerat och konkret. För det allmänna välmåendet kan man hävda att det abstrakta är lika nödvändigt som det konkreta är basen i det förutsägbara. Å andra sidan är det konkreta en följd av det abstrakta, men inte tvärtom, vilket gör att intuition också anses leda fram till insikter och förståelse men utan konkreta fakta och logiska analyser. Sådana andliga metoder är inte accepterade inom vetenskapen eftersom man hoppar över vissa väsentliga steg. Trots det finns det åtskilliga vetenskapliga rapporter som brister i objektivitet på sådana punkter, där man hävdar en hög sannolikhet i påståenden som är rent subjektiva och identiska med det känslobaserade tänkandets intuitiva slutsatser.

För oss som människor kan det vetenskapliga tänkandet aldrig vara annat än ett komplement eller en viss del av vårt vardagliga tänkande där huvuddelen istället är fokuserat på flexibla och föränderliga stämningar, relationer och andra ständiga skiftningar i tillvaron, som olika personer ofta uppfattar på olika sätt. Inom ett flertal religioner används just denna tankemässiga möjlighet för att nå det som uppfattas som det gudomliga i tillvaron. För en del handlar det bara om en slags from hänförelse för naturen och universum i sig, för andra kan det vara en plats för aktivt deltagande förmedels andresor, för ytterligare en del kan det vara en källa till insikter och förståelse av de bakomliggande sambanden och djupaste orsakerna.

Många gånger framhävs Buddhism som exempel på en religion där man försöker nå djupa insikter enbart genom en andlig närvaro, vilket kan ses som motsatsen till logiska slutsatser varför varken buddhism eller andra religioner har haft något inflytande på det vetenskapliga regelverket och dess metoder. Ett undantag gäller de påstående som har att göra med universums struktur och dolda egenskaper rörande tid och rum samt sambanden mellan materia och energi, vilka inte sällan beskrivs på likartade sätt som inom den moderna kosmologin. Så var det inte för hundra år sedan, men i takt med att kvantmekaniken eller kvantfysiken får en allt större betydelse för att kunna förstå universums uppkomst i detalj liksom materiens innersta egenskaper, blir också likheterna mellan vetenskaplig och buddhistisk kosmologi allt mer likartad i sitt sätt att uppfatta de grundläggande egenskaperna i universum. Medan man inom vetenskapen har nått fram dit genom otaliga observationer och ett närmast oändligt antal mätdata som sammanförts och analyserats i detalj, har man inom

buddism endast haft tillgång till tänkandets egna möjligheter under loppet av ett par tusen år eller mer och nöjt sig med de generella svaren.

Inom vetenskapen ägnar man sig åt helheten och dess effekter, medan man inom mer andliga områden betonar frågorna som syftar på oändligheten.

Den österländska vägen

När indoeuropeerna kom från Europa och nådde fram till nordvästra Indien omkring 1500 f.Kr. eller under seklerna dessförinnan, fanns redan en betydligt mer högtstående kultur i Indusdalen. Inom loppet av några århundraden hade indoeuropeerna stärkt sin ställning och erövrat stora landområden. Det var också deras Veda-religion som blev stommen för den indiska religionen, men redan i ett tidigt skede började man anamma tankar och idéer från den inhemska kosmologin, som tycks ha nått Indien långt tidigare västerifrån och möjligen förts dit när jordbruket och handelsvägarna etablerades. Genom denna sammanflätning av den indoeuropeiska gudaskaran med kosmologin i Indusdalen, uppstod hinduism som har stora och tydliga skillnader mot de indoeuropeiska religionerna.

Buddhismen har sin utgångspunkt i hinduism, men om hinduismens karaktär är mytologisk och ritualistisk genom sitt betydande arv från Veda-religionen, är buddhismen mer renodlat psykologisk eftersom den uteslutande handlar om människans situation, besvikelser och lidanden. Förut att man gjorde sig av med de forna indoeuropeiska riterna och dess gudavärld, bekymrade man sig ännu mindre för universums uppkomst, för att istället betona varandet och skeendet i oändligheten, där tid och rum saknar betydelse. Eftersom vägen till insikt bland annat gick via den meditation och mystik som utövades inom hinduismen, kom också en del ord

och begrepp att bevaras, vilka säreget nog ofta var av indoeuropeiskt ursprung.

Ungefär samtidigt som buddhism utvecklades framträdde Taoism, som kan ses som en rent existentiell tillämpning av den hinduiska och buddhistiska kosmologin, men inte på så sätt att den redovisar universums uppkomst utan precis som buddhismen håller sig till att försöka närma sig och förstå universums innersta väsen där tid och rum saknar den betydelse det har för oss.

Fortfarande finns många indoeuropeiska gudar kvar inom hinduismen och en hel del av de indoeuropeiska begreppen har ärvt av dess efterföljare inom buddhism och zen-buddhism, men det finns också exempel på ord och begrepp som förekom i Egypten och i den österländska filosofin men inte alls hos indoeuropéerna.

Hinduism

Inom Veda och hinduismen talas det inte så mycket om universums uppkomst, men väl om universums struktur och innersta väsen samt att allting grundas på ett orsakslös varande, där mångfalden av ting och skeenden omkring oss bara är olika manifestationer av samma yttersta verklighet. Denna verklighet, som kallas *Brahman*, är det enande begrepp som ger hinduismen dess monistiska karaktär, trots dyrkan av otaliga gudar. Brahman, den yttersta verkligheten, uppfattas som alltings själ eller innersta väsen. Den är oändlig och bortom alla begrepp. Den kan inte fattas av intellektet eller beskrivas tillfredsställande med ord. Brahmans manifestation i människosjälens är Atman, som är den finaste essensen i Brahman. Hela världen har Atman som sin själ.

Världens skapades genom Brahmans offer och helgande av sig själv, i dennes gestaltning som Atman, varigenom Brahman blir världen, som i sin tur blir gudomligt. Denna skapande aktivitet av Brahman via Atman kallas *lila*, Gudslek, där världens ses som skådeplatsen för den gudomliga leken. Begreppet *Maya* sågs ursprungligen som Brahmans magiska skaparkraft, men används i dag när man trollbinds av det skapade och tar illusionen som våra sinnen delger oss som något reellt och en sann bild av verkligheten, det vill säga när vi förväxlar kartan med landskapet. Mayas värld skiftar ständigt, eftersom den gudomliga *lila* är en rytmisk och dynamisk lek. Lekens dynamiska kraft är *karma*, som betyder handlande. Det är lekens aktiva princip, det totala universum i rörelse och verkande, där allt står i dynamiskt samband med allt annat.

Effekten av karma, liksom av maya, har förts vidare nedåt från sin ursprungliga kosmiska nivå till en mänskliga nivå där den har fått en innebörd som berör vår förnimmelse och uppfattning av världen. Så länge vår syn på världen är fragmenterad och vi betonar delarna, så länge vi trollbinds av maya och delarnas framträdande, och tror att vi är skilda från vår omgivning och kan handla oavhängigt, så länge binds vi av karma. Att vara fri från karmas band betyder att man inser enheten och harmonin hos hela naturen, inklusive människan, och handlar därefter. Detta handlande har ingenting att göra med gott och ont, som tvärtom är en effekt av maya, vilket man vill befria sig ifrån.

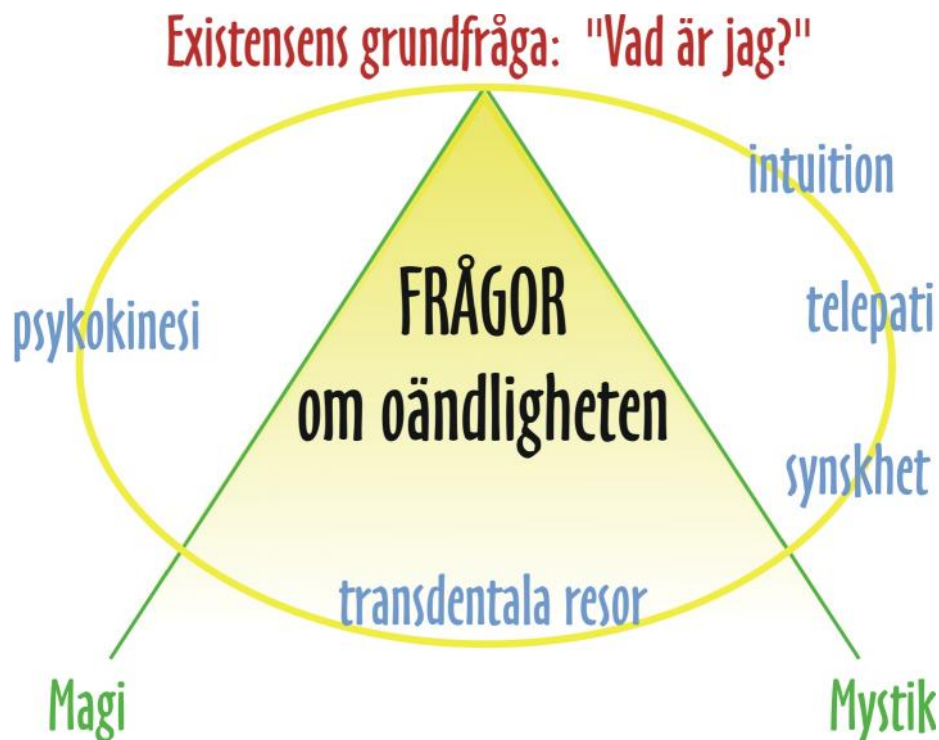
Att vara fri från mayas förtrollning, att bryta karmas band betyder att man inser att alla fenomen som vi uppfattar med våra sinnen är delar av samma verklighet och att vi själva och vårt tänkande ingår i Brahman. Denna erfarenhet eller insikt kallas *moksha* eller frigörelsen och det finns otaliga vägar dit.

Inom hinduism förekommer en from inriktning som tangerar klosterverksamhet, men som snarare bedrivs i personlig enskildhet vid tempel eller långt från mänsklig verksamhet. Gurus, vilka är de andliga ledarna, kan ibland söka sig till avlägsna platser för att själva nå vissheten om Brahmanens allomfattande väsen, för att sedan kunna undervisa sina lärjungar så att de kan nå frigörelsen.

Buddhism

Som alltid i den österländska mystiken ses intellektet bara som ett sätt att bana väg för den direkta mystiska upplevelsen, som buddhisterna kallar uppvaknandet. Kärnan i denna upplevelse är att gå bortom de sedvanliga kunskaperna, de intellektuella distinktionerna och ett dualistiskt synsätt med motsatsernas värld som automatiskt uppkommer när man skapar begrepp för skilda företeelser, där upp förutsätter ner, och gott förutsätter ont *etc.* Målet är att nå *acintya*, det otänkbara, där verkligheten framstår som odelad och odifferentierad.

Lidandet, som buddhismen vill motverka, uppstår så snart vi kämpar mot livsflödet och försöker hålla oss kvar i den skenbara verkligheten och få kontroll över dess delar som alla är illusoriska, vare sig de är ting, skeenden, människor eller idéer. Idén om ett separat och individuellt jag är en illusion, ett sken, ett intellektuellt begrepp utan någon bakomliggande verklighet. Alltså finns det inget ego, inget jag, och inte heller någon *atman*, som är något varaktigt subjekt. När vi försöker gripa efter sådant som vi tror är fast och beständigt, men som i själva verket är förgängligt och ständigt förändras, fångas vi i en ond cirkel där varje handling ger upphov till nya handlingar, och där svaret på varje fråga ger upphov till nya frågor. Att bryta denna onda cirkel och att frigöra sig från karmas bojar, är att nå ett tillstånd av total frigörelse som kallas *nirvana*. Att nå nirvana är att bli en uppvaknad, en Buddha. När man inser det fåfänga i allt begreppstänkande upplever man verkligheten som ren *tathata* (tomhet), motsvarande hinduernas "sådanhet". Det är dock bara de begrepp som människosinnet format om verkligheten som i grund och botten är tomma. Verkligheten eller tomheten är källan till allt liv och alla formers innersta väsen.

Andlighet syftar ofta till att stanna upp vid frågor om oändligheten och har en spridning från magi och påverkan på den fysiska världen till mystiken som nöjer sig med att vara iakttagande och förnimmande.

Österländsk mystik

Det finns stora likheter med kvantfysiken vad gäller uppfattningen om verklighetens rätta natur.

- Sanningen döljs i paradoxer som inte kan lösas genom logiskt resonemang.
- Ett holografiskt perspektiv – allting finns alltid i allt annat
- Saker händer inte i tur och ordning, utan samtidigt på en gång.
- Orsakslösa skeenden, en verkan utan orsak.
- Universums sätt att framträda är beroende av iakttagaren.

Sådana påståenden var fjärran från vad man inom vetenskapen ansåg var sannolikt för hundra år sedan, men som i dag anses vara fullt korrekta även om dessa egenskaper bara framträder i vissa situationer. Inom den österländska mystiken, som berör hinduism, buddhism och taoism, används ett särskilt sätt att uttrycka sig på för att fånga upp dessa säregna egenskaper som ofta anses vara obeskrivbara.

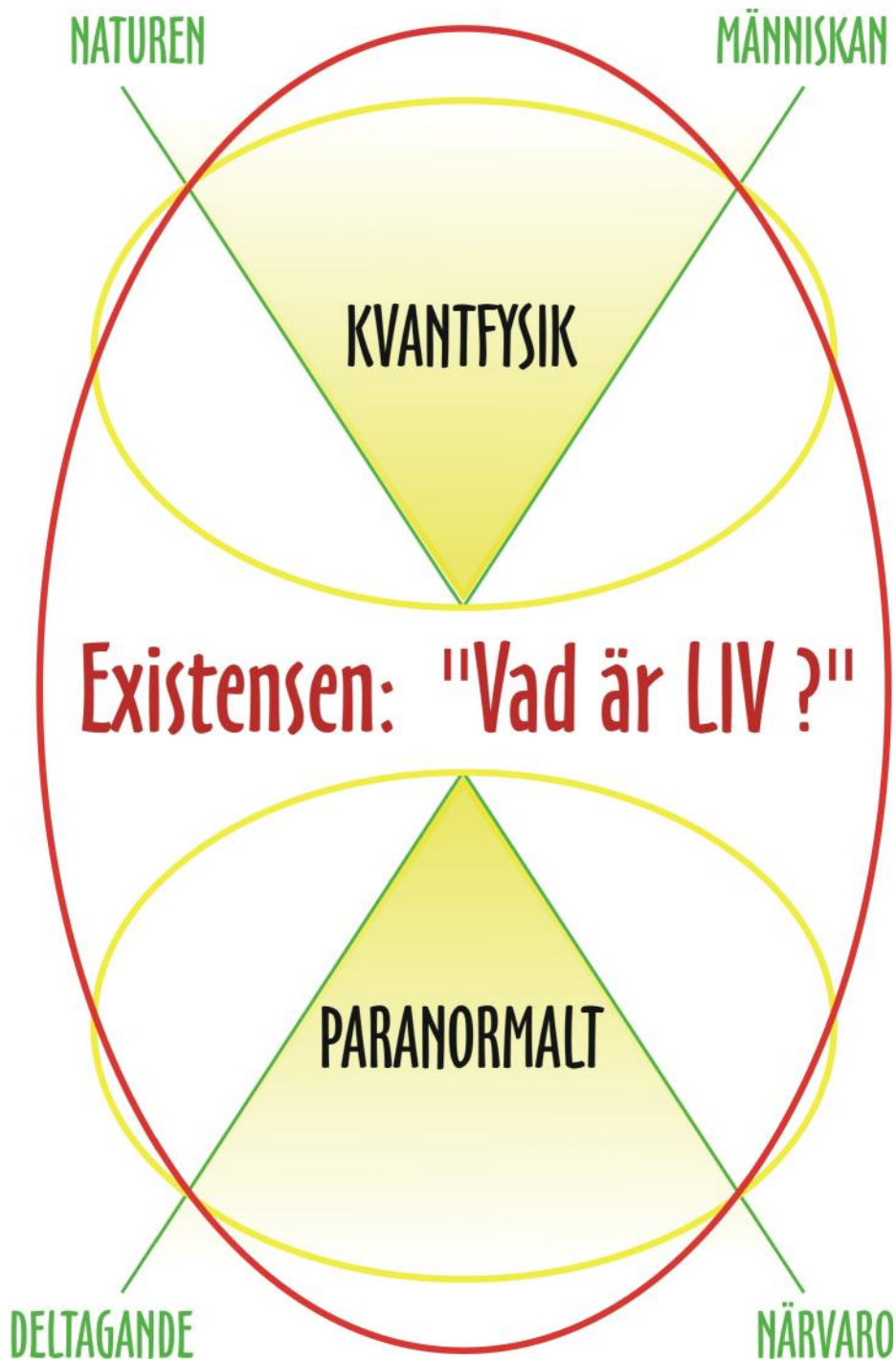
Mystikens språk

Vi kan kalla detta sätt att uttrycka de säregna egenskaperna för mystikens språk, eftersom mystik syftar till en närvaro och ett deltagande utan personliga avsikter eller önskemål vilket sträcker sig till verklighetens gränser och ytterligheter. Här kollapsar ordens innebörd och meningarnas grammatiska regler, vilket gör att man bara når fram hit längs andra vägar. Ofta sker det genom att använda motsatser, genom att säga vad det inte är eller ännu hellre genom att härma dess tillstånd och tala i gåtor.

- har ingen logik eller sunt förnuft, till skillnad från verbal kommunikation som är strukturerad men som också begränsar tankarna.
- är fullt av paradoxala situationer och är aldrig exakt.
- baseras på direkta insikter i verklighetens natur, eftersom all rationell kunskap med nödvändighet är begränsad.

Kunskap via mystik kan man aldrig få genom observation, bara genom att delta med hela sitt väsen, där åtskillnaden mellan observatören och det observerade bryter samman helt och där subjektet och objektet smälter samman till en enda odifferentierad helhet. Det finns åtskilliga beskrivningar av detta:

- "Om den ene frågar om Tao och den andra svarar, känner ingen av dem Tao."
- "Innan du studerar zen är bergen berg och floderna floder. Medan du studerar zen är bergen inte längre berg och floderna inte längre floder. Men så snart du nått upplysningen är bergen åter berg och floderna är åter floder."
- "Tingen får sin tillvaro och sin natur genom ömsesidigt beroende. De är ingenting i sig."
- "Mitt samband med kroppen och dess delar upplöses. Mina sinnesorgan förkastas. På så vis lämnar jag min materiella form och tar avsked av min kunskap. Jag blir ett med den Store Genomsyren. Detta kallar jag att sitta och glömma allting."

Inget vetenskapligt ämne kan förklara vad liv egentligen är för något, bara dess effekter och hur det uppträder. De områden som tycks ligga närmast att kunna besvara denna fråga är dels kvantfysik, dels parapsykologi, vilka skiljer sig markant från andra vetenskapliga ämnen, precis som livet i sig gör.

Närvarons mysterier

Vetenskap är närvarons motsats

Vetenskap är ett förhållningssätt där man strävar efter att vara objektiv genom att vara en iakttagare på neutralt avstånd från iakttagelsen som ska observeras, mätas vad gäller ett urval egenskaper, struktureras och formuleras på ett konkret och allmängiltigt sätt för att möjliggöra såväl källkritisk granskning som i möjligaste mån göras förutsägbar vad gäller fortsatta observationer. När detta sker spontant kallar vi det för sunt förnuft, eftersom man godtyckligt har använt sig strukturerat tänkande och ibland dragit logiska slutsatser. På så vis ersätter man närvaron med objektivitet och blir närvarande i varje fall, men på ett ordnat och reglerat sätt. Vissa personer anser att detta tänkande är det enda som har något värde och ringaktar således alternativen. Det gäller främst de som har ett objektbaserat tänkande och som söker efter ordningen i universum, men inte de som har en mer känslobaserat tänkande som bygger på de ständigt flexibla relationerna.

Den vardagliga närvaron

Motsatsen till detta är den absoluta närvaron vilket vi alla upplever dagligen för att inte säga ständigt. Rent generellt kan vi mena att allt medvetande bygger på en närvaro, men mer specifikt kan man mena de behagfulla stunder när man inte anstränger sig utan bara låter tankarna få flöda mer eller mindre som de vill. Detta kan både ske när man är verksam med något som man tycker om, såsom golf eller svampplockning, men också vid vila, som när man ligger och solar. Vi förnimmer bara känslan av att vara närvarande, medan tankeprocesserna känns sekundär.

Ytterligare ett sätt är att försöka få total tankevila och få alla sinnen att bromsa upp sin verksamhet för att stilla medvetandet så mycket som möjligt. Målet är att söka närvarons rötter och finna medvetandet i sig utan att använda de data som de fem sinnena förmedlar. Ett vanligt sätt är genom meditation där man väntar på att informationsflödet ska avstanna och tankeprocesserna ska bromsas ner så mycket som möjligt. Ett snarligt sätt är genom trumresor, där man istället tröttar ut sinnena med enformighet så att de slutar förmedla intryck och själva tänkandet bromsas ner. Resultatet blir generellt sett detsamma. Meningen med sådana övningar är att försöka finna närvaron i sig, genom att helt enkelt vara närvarande i närvaron. Eftersom detta leder fram till en abstrakt förnimmelse, är det sällan lönt att försöka beskriva den med ord. Trots det kan man mena att många religioner ständigt försöker greppa detta obeskrivbara., antingen bara för att möta det gudomliga i tillvaron, eller för att nå fram till konkreta resultat i form av säregna krafter, kunskaper och insikter. De som bara vill närvara i närvaron för dess egen skull och utan jakt på någon vinning söker mystikens väg, men de som personligen vill uppnå en effekt har valt magins väg. I båda fallen utgår man från att våra fem konkreta

sinnen har ett abstrakt sjätte sinne, som just genom att stänga av de fem sinnena får en större chans att bli verksamt och förmedla en känsla av närvaro i själva närvaron. Här finns många likheter med kvantfysiken, på så sätt att tid och rum ändrar karaktär och får fler egenskaper samtidigt som de inte längre utgör fasta ramar för all verksamhet utan kan krökas och vändas. Likaså förlorar materien sin fasthet och övergår till att vara hållplatser för den enda och allomfattande energin som allting är uppbyggt av. Inte nog med det, även alla sanningar kollapsar och ersätts av myriader av alternativ. Därför kan en vis person med dessa upplevelser varken tala sanning eller ljuga, för allting är alltid sant ur nå got perspektiv men osant ur alla andra perspektiv.

Alla som har upplevt någon form av paranormal händelse blir ofta förvånade över dess tydlighet och klarhet, trots att det inte går att greppa eller förklaras.

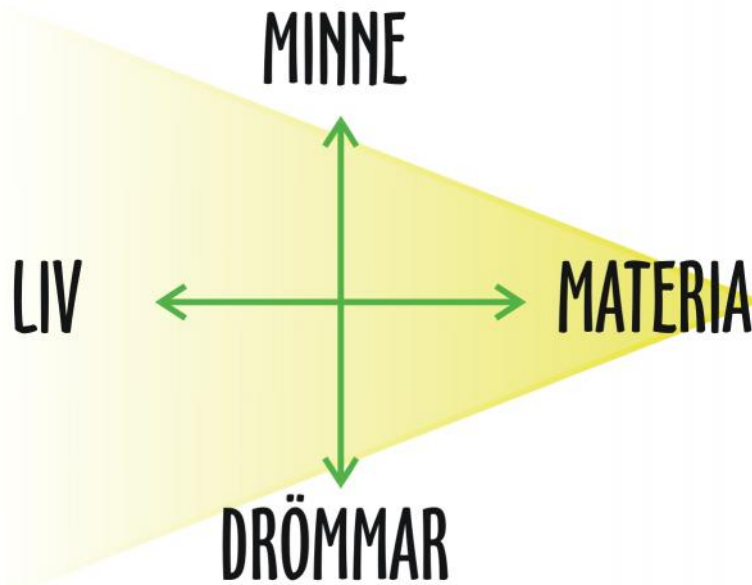
Medvetande och minne

Det allra mest besynnerliga vi känner till, är varken universums eller atomkärnornas egenskaper, utan vårt egna medvetande och minne. Vi kan beskriva vad som sker rent fysiskt i kroppen och hjärnan när de aktiveras, men inte förklara vad det är eller isolera dess förekomst från hjärnan, eller skapa processerna på konstgjord väg, eftersom vi inte alls vet vad det är för något. Likheterna är dock stora med kvantfysiken så till vida att de är oberoende av tid och rum. Våra sinnen registrerar händelser på avstånd och skapar en världsbild som bygger på avstånd tid och rum. Orsaken till att vi fångar in data på detta sätt är att vi känner en närvaro till dem, trots stora avstånd emellanåt. Denna närvaro styr våra fem sinnens aktivitet, och får oss att bli delaktiga eller rent av ge en känsla av att ingå i det vi förnimmer. På så vis är den abstrakta närvaron i sig större än de konkreta förnimmelserna, eftersom den möjliggör och leder fram till förnimmelser som är beroende av närvaron, men inte tvärtom.

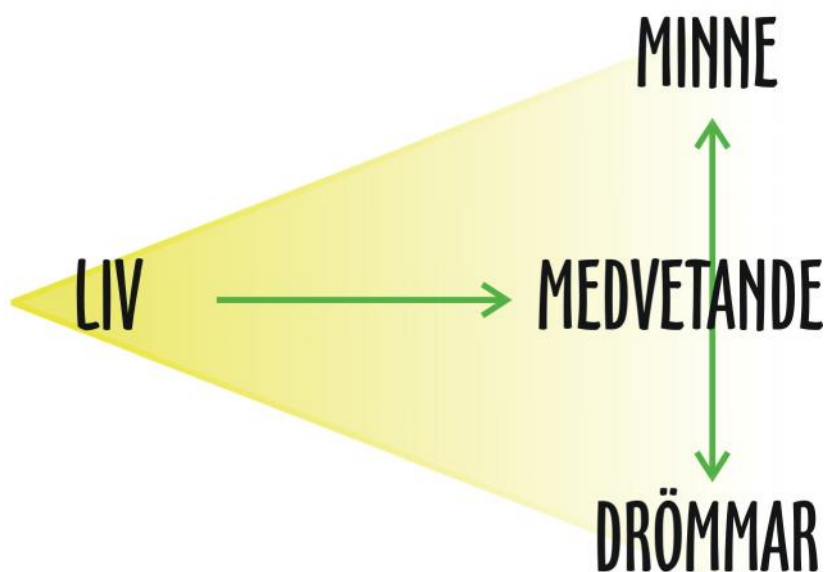
Ungefär så har många vishetsläror uppfattat vårt medvetande och minne, vilket medfört att man inte alltid uppfattat medvetandet som något lika personligt som kroppen, utan som en del av en helhet där kroppen bara är platsen där det gestaltas och framträder.

Energi – Liv – Medvetande

Så länge som våra förnimmelser med de fem sinnena omfattar sådant som vi kan uppfatta som konkret, finns också en möjlighet att strukturera dem till allmängiltiga vetenskapliga påståenden om verkligheten. Men när vi börjar ifrågasätta vad förnimmelsen i sig är för något och om den är fullständigt objektiv, finner vi ett oändligt djup som slutar med total kollaps i strukturer och visshet. Med andra ord är medvetande och minne dels våra viktigaste egenskaper som tänkande varelser, dels de allra mest abstrakta av våra egenskaper, vars verksamhet kan uttryckas som något konkret men inte medvetandet och minnet i sig.

En vanlig föreställning är att liv uppkommer genom materiens inneboende egenskaper och att materia i sig kan ge upphov till liv under gynnsamma förhållanden, men alla experiment har misslyckats att skapa artificiellt liv och hypotesen kan inte heller förklara vad som sker när cellen dör, hur den dör eller överhuvudtaget varför den dör.

Ifall liv har många egenskaper som liknar energi i sig, ska liv möjligen uppfattas på likadant sätt, där båda kan framträda med effekter hos materien, men som är något annat. Medvetandet kan ses som konkretiseringar av en livsström, precis som materia endast består av ren energi, samt fungera på ett sätt som inte är beroende av tid och rum, liksom kvantfysiska processer.

I princip exakt samma sak gäller livet i sig, där den fysiska kroppen och de biologiska funktionerna kan beskrivas med stor exakthet och förutsägbarhet, men där livet i sig tycks sakna både en egen struktur och andra konkreta egenskaper. På så vis verkar liv, liksom medvetande och minne, vara något som har en abstrakt natur, men som kan uttryckas på ett konkret sätt, men det är bara dess effekter, inte dess väsen i sig.

Även energi, såsom vi uppfattar det i de fysiska sammanhangen, framträder med tydliga och konkreta egenskaper i den fysiska världen och är dessutom det enda och allena rådande byggmaterialet till hela universum och allt fysiskt och kvantfysiskt som finns där. Men så snart vi frågar oss vad energi är i sig, finns varken svar eller gissningar. Rent vetenskapligt har man inte den minsta aning om vad energi egentligen är för något, bara vilka effekter den kan ge upphov till, men det är någonting helt annat.

Orsaker och krafter

När vi söker efter effekter och försöker förstå dem genom att strukturera deras framträdande, finns det alltid en eller flera orsaker bakom detta framträdande. Inom fysiken kan alla orsaker härledas till någon av de fyra fundamentala naturkrafterna (gravitation, elektromagnetisk kraft samt stark och svag kärnkraft), som uppstod och permanentades vid olika skeden i begynnelsen av Bigbang. Av det skälet är fysik en extremt exakt vetenskap, med stora möjligheter till att kunna förutbestämma händelser.

Motsatsen råder inom Biologi och Humaniora som berör livets ytt-ringar och beteenden, vilka kan förutbestämmas på ett generellt plan med en relativt god visshet och exakthet, men aldrig med någon fullständig exakthet och egentligen aldrig någonting rörande individers beteende. Ju fler individer som studeras och ju mer allmänt beteende som undersökts, desto större är sannolikheten att deras beteende kan förutbestämmas. Ju färre individer och desto mer specifikt beteende som studeras, desto mindre är sannolikheten att beteendet kan förutbestämmas.

Orsaken till att det är sådan skillnad mellan klassisk fysik och biologi är att liv har en egenskap som saknas helt inom fysiken och det är förekomsten av ett medvetande, med möjlighet till personliga val. Det innebär att alla utfall alltid är beroende av de personliga valen, som i sig grundar sig på individens närvaro och dennes medvetande om en viss situation.

Det innebär att medvetandet uppträder som en konkretisering av liv, som i sig uppträder lika abstrakt som ren energi, vars konkretisering är materia som uppstod strax efter Bigbang. Vi kan således även betrakta medvetandet som en följd av en dold och abstrakt kraft, som påminner om de fyra fundamentala naturkrafterna, vars verkan i hög grad kan förklaras som krökningar av rummet, med den effekten att kraften har en verkan som når och berör allt mer i universum ju större krökningen är. Härigenom kan vi antingen tänka rakt och konkret i logiska vetenskapliga banor, eller krökt och få tillgång till drömmarnas och fantasins värld, vilket enligt många vishetsläror är den värld som bäst stämmer in på universums egentliga väsen och yttersta egenskaper. Detta förutsätter dock att liv antingen är en effekt av ren energi och uppstod omedelbart efter begynnelsen av Bigbang, eller är parallell med energi och redan fanns vid Bigbang. Det sistnämnda överensstämmer med den egyptiska kosmologin.

Oavsett vilket var det i så fall denna kraft eller orsak som medförde att liv och medvetande kunde etableras inom fysiken och indirekt ta över de molekyler som lämpade sig bäst för dess strävan efter medvetande i den fysiska miljön samt tillhörande styrning och personliga val, som dock på denna nivå var lika diffus och icke-specialiserad som de encelliga organismernas förnimmelse av omgivningen. Denna tolkning leder också fram till att det finns liv överallt i universum, allt sedan Bigbang eller eventuellt före Bigbang, men att effekten av dess närvaro ofta är försvinnande diffus och framför allt opersonlig. Således finns det inte utrymme inom denna tolkning för ett allomfattande gudomligt väsen som medvetet har startat hela processen. Däremot finns det utrymme för ett allomfattande liv vars delar består av personliga liv och medvetanden, på samma sätt som all materia är delar av den enda och odelbara energin, vars eget medvetande i begynnelsen är obefintligt, men som växer i takt med att de olika delarnas medvetande uppstår och specialiseras. Det sistnämnda överensstämmer också med den egyptiska kosmologin.

Från abstrakt till konkret, och tvärtom

De tre företeelserna energi, liv och medvetande har stora likheter, eftersom de är så påtagliga vad gäller effekter, men abstrakta vad gäller dess eget väsen. Alla tre har inneboende egenskaper som gör att de kan framträda på ett konkret sätt, det viss säga på ett upprepningsbart sätt som medför en stadigvarande existens, men samtidigt har de kvar sina abstrakta egenskaper som gör att vi inte kan besvara vad det är, bara hur de kan uppträda.

Det enda vi tycks kunna säga, i brist på andra förklaringar, är att dessa yttersta väsen och existens inte utgår från något konkret, vilket innebär att de heller inte är beskrivbara, förnimbara eller kan analyseras vetenskapligt på ett objektivt sätt. Den enda tillgängliga vägen är via dess eget språk, mystikens språk där man genom ren subjektivitet finner närvaron i sig och det som är fullständig abstrakt. Allt som vi förnimmer där, vilket vi alla gör dagligen, är obeskrivbart i sig men så länge som vi fokuserar på effekterna istället, tror vi oss ha fångat företeelserna i sig. Genom att ständigt fråga sig vad som finns bortom effekterna, når vi fram till det abstrakta.

Detta är exakt det som sägs inom Taoismen, det som används som grund inom buddhismen och som är en väsentlig del av hinduismen, samt även alla schamanska andresor etc men också väsentliga inslag i många andra religioner. Kort och gott är det ett sätt att närma sig det obeskrivbara med ord, trots att det är omöjligt.

Vi kan också hävda att detta var ett viktigt och grundläggande drag i den egyptiska kosmologin, men också i den närbesläktade sumeriska kosmologin även om sumererna själva inte tycks ha fördjupat sig så mycket i detta utan istället valt att betona de konkreta delarna och effekterna. De som valde den andra inriktningen har ofta ansett att eremiter och kloster har varit den enda vägen till fullständig insikt och upplysning i dessa frågor. På så sätt utgör de motsatsen till vetenskap, som endast ägnar sig åt att objektivt studera konkreta effekter, medan mystiken ägnar sig åt att subjektivt närvara i det abstrakta. Det märkligaste med dessa två fullständigt motsatta vägar, är att de har nått fram till snarlika förklaringar om en

del av de yttersta frågorna, i varje fall de som berör gränzonen mellan det abstrakta och det konkreta. Vad som sker hitom den gränsen är vetenskapen skickligast att hantera, men det som är bortom den gränsen är endast till för dem som lämnar ordens och det strukturerade tänkandets begränsningar. Alltså kan man inte lära ut något som berör denna bortsida, för det är endast en personlig insikt och inget allmängiltigt.

Ordning är summan av allt kaos

Alla de existentiella frågorna leder fram till att det egentligen inte finns någonting alls som är konkret i sig utan att det konkreta uppstår ur någonting. Av det skälet finns det inga svar på ytterligheterna, såsom "Vad är existensen?" och andra frågor som vi ofta hänför till filosofi men som all vetenskap är beroende av och utgår ifrån.

Den enda fullständigt exakta vetenskapen som finns är matematik och dess motsats kan anses vara psykologi, eller parapsykologi ifall man vill gå ännu längre bort från matematiken, men då har man i princip lämnat det vetenskapliga fältet. Det finns dock ett förbehåll, för så snart som matematik tillämpas på verkligheten måste man göra en anpassning som kräver subjektiva värderingar och då förlorar man den total objektiviteten. Resultatet kan fortfarande vara extrem exakthet, men den är inte fullständig längre. Vid tillämpningen sker alltid ett urval rörande de faktorer i verkligheten som matematiken ska styra eller klarlägga, men det finns alltid fler tänkbara faktorer som skulle kunna komma ifråga och som utelämnades vid urvalet, som alltid styrs av subjektiva värderingar.

Matematiken har vissa tydliga egenskaper som visar hur någonting fungerar som är fullständigt objektivt. Ett exempel är att "minus och minus blir plus", det vill säga en negation av ett negativt tal blir ett positivt tal. Precis så formulerar man uppkomsten av allting inom den österländska filosofin. Den ursprungliga oändligheten av ingenting inrymmer även ingenting, varför det genom självtryck består av någonting.

Ifall vi tillämpar detta på det abstrakta och fullständigt okända tillstånd som råder exakt vid ögonblicket för Bigbang, när det fullständigt abstrakta som inrymmer all energi övergår till att även uppvisa en konkret sida av sig själv, kan alltings uppkomst få en förklaring.

Längst inne i atomkärnan, när vi är så nära den rena energin vi kan komma, råder kaos men med svaga ansatser till viss upprepning som vi normalt uppfattar som liktydigt med ordning, lagar och regler.

Hos atomerna är ordningen betydligt större och kaoset mindre, hos fysiska föremål (en boll, bil, planet etc) råder ordning och kaoset saknas.

Det är inte de fysiska föremålen som har ett kaotiskt inre (ungefär som jordskorpan och jordens inre), utan det är det kaotiska och abstrakta intet som ständigt *upprepar sig* och antar en likartad konkret form när det sammanfattas i en större helhet.

Vågfunktionen är fundamental inom kvantfysiken. Varje partikel har en vågfunktion som är ett komplext skalärfält i rum och tid, det vill säga har en slags närvaro överallt i tid och rum. Detta kan ses som den primära funktionen, medan dess uppträdande som en fast partikel är en illusion som bara förekommer hos *betraktaren*. Sannolikhetsfördelningen kollapsar inför betraktaren och det medför att partiklarna bara kan återfinnas på

ett enda ställe, men där är de egentligen inte alls för de har kvar sitt kaotiska tillstånd. På samma sätt kollapsar vågfunktionen inför en betraktare och uppträder som en partikel med ett fast tillstånd. Partikelns innersta delar, dess elementarpartiklar, påverkas inte av detta utan rör sig alltid näst intill fullständigt fritt, och är närmast oberoende av tid och rum.

Vid Bigbang-ögonblicket är allting så nära kaos det kan vara, med uppkomsten av fristående enheter som är som virvlar i helheten, vilka har närmast total rörlighet och därmed enorm värme eller genomströmning av energi. När dessa enheter genom sammanslagning blev allt större, minskade den inre rörligheten och därmed värmen eller genomsläppligheten av energi. Rummets krökning (eller gravitationen) gör så partiklarna församman, men andra principer gör så värme och partiklar fördelas så mycket som möjligt, tills all värme är maximalt utspridd vid en nivå omedelbart över den absoluta nollpunkten. Då upphör även all rörelse, eftersom all energi finns bunden i partiklarna men inte förekommer mellan dem längre.

Från början var gravitationen så enorm att rummet var fullständigt krökt, så att det på grund av krökningen egentligen var lika stort och hade lika långa avstånd som det var senare när krökningen minskade trots att avstånden ökade.

Från början skedde alla händelser extremt fort, men relativt sett gick de tvärtom mycket långsamt, eftersom alla färder i rummet minskar färder i tiden. Man kan inte samtidigt färdas fort i både tid och rum. Skulle det ha funnits en utomstående observatör som stått still, hade allting skett extremt fort. Inne i processen gick istället tiden oändligt långsamt och stod nästan still.

Exakt vid Bigbangs absoluta början var det så pass varmt och så hög hastighet på allting samt en total krökning av rummet, att allting tycktes ske inom en mikroskopisk punkt som i sig var närmast oändlig på grund av krökningen överallt. Detta någonting som existerade inledningsvis var så nära det fullständigt abstrakta att bara ansatser till något konkret förekom. Rörelsen var så snabb att när den minskade något och hamnade under ljusets hastighet började tiden att gå, först extremt långsamt, samt dessutom nästan lika mycket bakåt som framåt, för att sedan öka farten när de begynnande partiklarnas egen hastighet gentemot varandra minskade. Från att ha uppträtt på ett kaotiskt sätt och helt utan struktur och ordning och när rummets, tidens och de andra dimensionernas krökningen inte längre var total, fick det abstrakta även en konkret form. Då inleddes Bigbang. Då visade det sig att det fanns ett kaos i kaoset, som fick till följd att kaoset upphävde sig själv varpå det bildades strukturer och mönster, som ytterst består av ett fullständigt abstrakt kaos eller Ingenting.

I ett sådant perspektiv fungerar de matematiska lagarna, samtidigt som de existentiella filosofiska eviga frågorna får ett svar, nämligen att ordning bara kan vara en summa av det totala kaoset.

Paradoxen som genererar resultat

De flesta människor vill ha klara och tydliga svar på de frågor som de ställer. Av det skälet vill många vetenskapsmän uppträda som om de kände till de sanna och tydliga svaren och att de kan förmedlas på ett ordnat och strukturerat sätt. Så är det många gånger, i varje fall när vi undrar över effekter i den omgivande verkligheten, men sällan eller aldrig när vi grubblar över existensen i sig. Effekter kan mätas, mätdata kan struktureras och sättas in i orsakssamband samt beskrivas på ett tydligt och konkret sätt, men dess existens försvinner i ett hav av oändliga frågor i ett abstrakt töcken.

Oändligheten är allenarådande. Den saknar allt, inklusive avsaknaden, vilket medför att den i sitt eget totala kaos och fullständiga krökning även inrymmer alla möjligheter trots att den är Ingenting. Här finns former och egenskaper som alla är totalt abstrakta. Ingentinget inrymmer allting, även ingenting, så när ingentinget visar sig i ingentinget, medför det att det plötsligt finns någonting, nämligen ett möte av ingenting. Det är detta möte som är det yttersta och det första konkreta som ligger allra närmast det abstrakta. När det oändliga Ingentinget på så sätt uppfattar sig själv, uppstår det i oändligheten ett eko av sig själv, nämligen mötet. Mötet i sig varken finns eller inte finns, både och, samtidigt. Oändligheten förlorar sin oändlighet och blir en helhet när detta möte tillkommer, men är samtidigt kvar som detta oändliga abstrakta där allt konkret upphävs. Detta kan också uttryckas matematiskt.

OÄNDLIGHETEN blir ändlig och därmed mindre

$$\infty - 1$$

=

$$\infty + 1$$

ÄNDLIGHETEN gör oändligheten ännu större

En tankelek med formler rörande den yttersta existensen.

Alla våra förnimmelser utgår från den helhet som uppstår, men vi känner hela tiden av oändlighetens abstrakta närvaro och dess kaos.

Vi uppfattar ofta kaos som något negativt och sådant som man ska hålla sig borta från, men ifall det finns kaos i kaoset, uppstår ordning automatiskt, samtidigt som det ursprungliga kaoset finns kvar. Upprepning är detsamma som att kaos hamnar i kaos, vilket ger en upplösande effekt på kaoset, varpå det nya tillståndet ofrånkomligt skapar intervaller av kaoset i kaoset. Således upphör inte kaoset, men det kan även uppfattas som ordning och tydliga och konkreta intervaller hos betraktaren.

Ifall kaoset betraktas från alla håll samtidigt finns det visserligen en upprepning av kaoset i kaoset, men alla intervaller tar ut varandra och förändrar inte kaoset. Ifall kaoset bara betraktas från ett enda enskilt perspektiv, saknas oändligheten eftersom perspektivet ger upphov till en helhet och då uppträder vissa intervaller mer än dess egna motsatser som tillhör andra och icke valda perspektiv. Detta gäller alltid och oberoende av vilket perspektiv som väljs. Så fort man väljer ett perspektiv, väljer man en helhet varpå alla sanningar om den helheten genereras automatiskt. Väljer man ett annat perspektiv, får man en annan helhet och andra sanningar som bara gäller för det berörda perspektivet.

Således är uppkomsten av intervaller något automatiskt, men de framträder bara när man begränsar förnimmelsen av det genom att välja ett enskilt perspektiv varigenom man förlorar oändligheten. På så sätt är det alltid betraktarens val av perspektiv som skapar helheten och dess sanningar om verkligheten och inte tvärtom, men så länge vi inte har förmåga att påverka vårt perspektiv kan vi inte styra utfallet och lever inneslutna i en förutbestämd helhet.

Grunden för all förnimmelse är således förekomsten av motsägelser eller paradoxer.

Paranormala händelser

Inom det vetenskapliga området som ägnar sig åt effekter av händelser och dess orsaksbundna processer, finns det inte utrymme för paranormala händelser, eftersom de genom sin egen definition är just sådant som inte kan uppfattas som normalt. Ifall det inte är normalt eller ens konkret samt kan mätas och iakttas på ett objektivet sätt, faller det utanför det vetenskapliga området, varför många hävdar att detta är detsamma som att det inte finns. Skulle vi använda samma metod, rörande vad som finns och inte, på allting i tillvaron, kan vi likaledes hävda att varken energi, liv eller medvetande finns, ty deras existens går inte heller att greppa vad gäller dess yttersta väsen, bara vilka effekter som de kan ge upphov till, inte vad de är allra ytterst. Samma sak gäller med paranormala händelser. Vissa människor anser sig ha upplevt dess effekter, ibland på ett mycket påtagligt sätt, men ingen känner till dess bakgrund eller ursprung.

Våra fem sinnen är de kroppsliga redskap som vi förfogar över för att få information om den omgivande verkligheten. Genom dessa får vi sällan paranormala upplevelser, men det förekommer att såväl syn, hörsel och vår kroppsliga känsel förmedlar paranormala intryck, vilket enligt somliga är en omöjlighet eftersom man emellanåt har en övertro i hur exakt och korrekt förnimmelsen är rörande våra fem sinnen. Många gånger kommer bara en ström av intryck som sedan sorteras, korrigeras och kompletteras till tydliga intryck i vårt omedvetna, vilket gör att det medvetna endast uppfattar den färdiga bilden av våra förnimmelser. Vad som sker på vägen vet vi ganska lite om.

Utan mål och mening

Energien tycks inte ha något mål eller mening i sig, bara att vara det genomströmmande Något som upprätthåller universum och ger det dess konkreta former och egenskaper. Samma sak gäller med livet i sig, som rent biologiskt aldrig strävar efter att bli en art med vissa nya egenskaper, utan endast att se till så att livet fortsätter, oavsett antal, former, egenskaper, art eller något annat. Varje biologisk förändring utgår ifrån ett problem i livsmiljön, och aldrig efter ett artmässigt önskemål att nå en viss egenskap. Grunden är att alla arter alltid är tillräckligt nöjda och bara har målet att se till så att livet i sig fortsätter. Ifall någon annan drivkraft hade existerat, skulle vi se säregna livsformer som utgått från artens egna önskemål, samt att alla hade haft extremt långa livslängder, men så är inte fallet. Det innebär att det inte finns något mål och mening för oss som individer, bara som opersonliga representanter för de som förmedlar och är förvaltare av liv. Därför finns det inte heller utrymme för någon återfödelse på jorden, vilket de allra flesta religioner redan har uttryckt.

Gör vi samma jämförelse med medvetandet, som har stora likheter med energi och liv, men som till skillnad från dem bär på en tydlig personlighet, befinner sig situationen i ett annat läge. Medvetandet är inte bara den centrala men fullständigt abstrakta punkt där våra tankar för stunden är samlade och bearbetas på allehanda sätt, det berör också våra drömmar

och tankar som inte är direkta avtryck och kopior av de förnimmelser som sinnena har förmedlat. De är snarare en form av egna världar som skapats av den egna personen. Studier av hjärnans aktiviteter och vad som sker i medvetandet, har gett upphov till en vetenskaplig förståelse som omfattar komplicerade strukturer och samband, men också en del obegripligheter, som en del har tolkat som att själva tänkandet sker i hjärnan men tankarna i sig är något abstrakt som faktiskt inte finns i hjärnan, där det enligt vårt konkreta och objektbaserade tänkande borde finnas, eftersom det inte tycks existera några andra konkreta platser. Man skulle kunna säga att hjärnan fungerar som en bibliotekarie, men vårt personliga biblioteket finns inte alls i hjärnan utan någon annanstans. En del forskare antar att detta förhållande kan antyda förekomsten av något lika abstrakt som energi och livet i sig, något som ligger bortom det konkreta och rent fysiska och som snarare har kvantfysik som sin parallell.

Ifall det är på detta sätt eller något som ligger nära denna tolkning, leder det till att många religioner kan ha rätt i sin uppfattning att medvetandet inte är beroende av kroppen, men väl tvärtom, och att medvetandet kan existera som något fristående även när kroppen har dött. Flera religioner har uppfattningen att tillvaron direkt efter dödsögonblicket omfattar stora svårigheter, dels att lämna det jordiska som man egentligen saknar kontakt med sedan kroppen dött, dels att komma fram till det dödsrike där alla döda samlas för eviga tider.

De egenskaper som vi associerar med fromhet ligger nära andlighetens kärna och närvarons mysterier.

Medvetandets paranormala egenskaper

För att återgå till de paranormala händelser som somliga människor anser att de har upplevt, kan man med den ovanstående tolkningen av medvetandet ana att det kan finnas andra och abstrakta egenskaper eller sinnen bortom de fem som vi dagligen använder på ett konkret sätt. Medvetandet är ett uttryck för liv, som har abstrakta egenskaper bortom det konkreta fysiska området, och kan därför själv ha motsvarande abstrakta egenskaper, vilka i sig kan uppfattas som paranormala eftersom de inte är tillgängliga inom vetenskapen och de logiska metoderna, men verkligheten i sig är varken konkret eller logisk, men den kan delvis uppträda på det sättet. Därför är också alla vetenskapliga ämnen som berör liv och mänskliga samhällen betydligt mer abstrakta och svårfångade till sin karaktär än de naturvetenskapliga ämne som tangerar matematikens värld.

Av det skälet kan vi inte ställa oss frågan var i kroppen som ett eventuellt sjätte sinne är placerat för det finns snarare mellan hjärnans tankeprocesser och vår abstrakta bank av tankar. Likaså tycks många egenskaper bete sig på ett sätt som påminner om kvantfysiken, där tid och rum liksom den fasta materien inte utgör några hinder eller begränsningar. I det här perspektivet är paranormala händelser mer att uppfatta som något fullständigt normalt och naturligt än som något ovanligt och bisarrt, oavsett om vi förnimmer paranormala händelser ofta, sällan eller aldrig. Vi kan till med säga att livet i sig och medvetandet är paranormalt. På så sätt förenas det vetenskapliga begränsade forskningsområdet, med de kvantfysiska abstrakta egenskaperna inom vår förståelse för vad liv och medvetande är, samt hur de kan ge en alternativ förståelse för paranormala händelser.

Fokusering eller vidsynthet

Det finns även andra frågor vars svar antyder att det paranormala är något som hör ihop med medvetandet, vare sig vi uppfattar det på ett konkret sätt eller inte. De biologiska arternas utveckling och ekologiska samverkan tyder på att det förutom en slumpmässighet även finns en styrning mot vissa egenskaper i de fall som arten hotas i sin livsmiljö och därför tillåter att artens genetiska kod utsätts för kraftfulla förändringar, som alltid leder fram till uppkomsten av en eller flera nya arter. Detta gäller inte bara form, färg, storlek och proportioner, utan även uppkomsten av till synes nya egenskaper som de fem sinnesorganen som gör att vi överhuvudtaget kan förnimma.

Att sinnesorganen har utvecklats på det sätt som skett, antyder att även de första stadierna av dem måste ha fungerat tillfredsställande bra och att de inte är resultatet av slumpmässig mutation. Det i sin tur innebär att den allra första grogrunden till sinnen som kan förnimma måste ha inneburit att arten och dess individer på ett abstrakt sätt känt till att den förnimmelse som man eftersträvat verkligen fanns och kunde fungera, vilket sedan förfinats och specialiserats. Den första inledande fasen måste ha varit mycket diffus och vidöppen för allehanda sinnesintryck, varefter avgränsningen och skärpan utvecklats. Det skulle kunna innebära att den

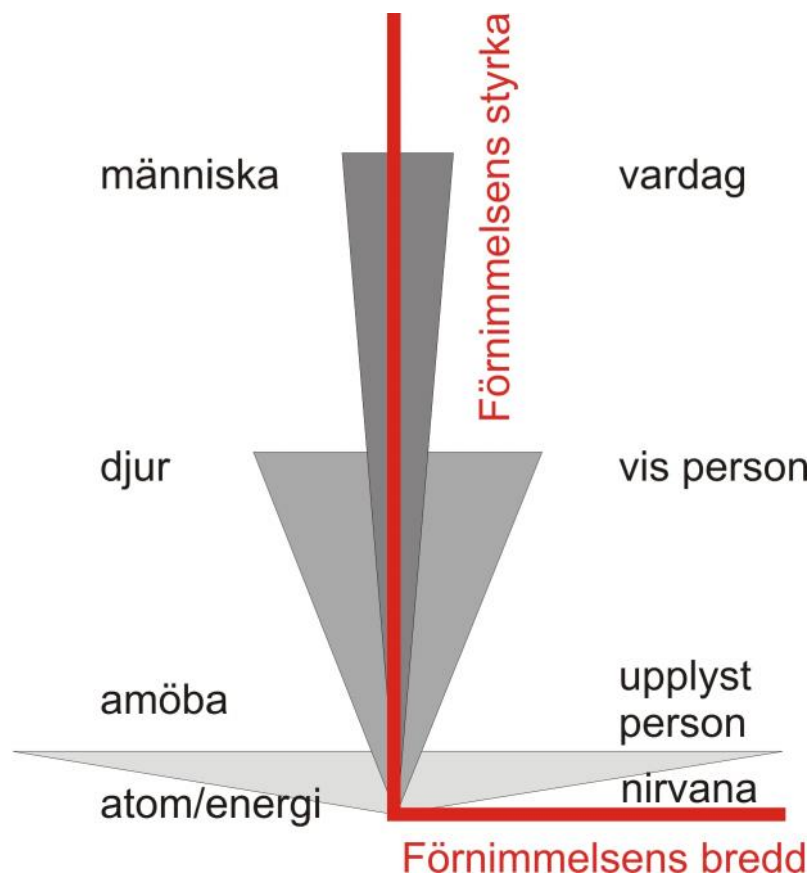
allra första fasen var i det närmaste totalt diffus och vidöppen, eller med andra ord att dessa allra tidigaste arter redan hade en förnimmelse som omfattade det mesta av tillvaron, men som saknade dels avgränsning, dels fokusering och möjlighet till upprepning av specifik data. Om detta är riktigt innebär det att encelliga amöbor förnimmer precis allting, men på ett kaosartat sätt och utan fokusering eller sorteringsmöjligheter. De känner av omgivningen via detta brus av förnimmandets totalomfattande flöde och har tillgång till all information, men de förmår inte på ett medvetet sätt att skilja det ena från det andra. Särskiljandet av det väsentliga i informationen och någon form av förståelse för omgivningen, har dylika arter endast möjligheter till genom det omedvetna.

Går vi ett steg till och förbi de första biologiska arterna och förekomsten av livsorganismer, hamnar vi på atomnivå där atomerna enligt kvantfysiken har just en sådan ständig kontakt med allt annat i universum som de alltid får all information om. Enklare uttryckt kan vi mena att ju längre in i atomkärnan vi kommer, desto mer liknar tillståndet det som var rådande vid Bigbang, med en fullständig krökning som medförde att ingenting var åtskilt och att allting var delar av allt annat. Åtskillnaden är bara en skenbild som uppträder när vi lämnar oändligheten inne i atomerna, men vi lämnar den aldrig helt, utan denna möjlighet är i likhet med ren energi fortfarande basen för alltings existens och som allting utgår från. Med andra ord har alla atomer kontakt med all andra atomer, oberoende av skenbart avstånd i tid och rum, liksom allt liv har kontakt med allt annat liv, oavsett åtskillnad i arter och individer. På samma sätt har alla individer och arter kontakt med allt i universum, men på ett sådant diffust och kaotiskt sätt att vi inte förmår hantera det på ett medvetet sätt. Av det skälet har den biologiska utvecklingen gått ifrån detta allomfattande tillstånd i en strävan att ta vara på en ytterst liten del av det enorma informationsflödet samt att utveckla ett medvetande som kan fokusera på sådana delar som kan uppfattas som väsentliga för artens överlevnad. Härav kom våra fem sinnen till, men bakom dem vilar av allt att döma ett sjätte sinne som är resterna av det allomfattande sinne som förekommer hos de allra enklaste biologiska arterna.

Säregat nog påminner detta om hur exempelvis eremiter och visa personer inom vissa religioner uppfattar medvetandet. Många vill lämna det tydliga och konkreta tänkandet, samt söker sig till varandet i sig eller känslan av att vara närvarande i allt. Här söker man kärnan i mystiken genom att bara vara verksam utan ansträngning, tänka utan förutfattade åsikter och inte ha några förväntningar eller önskningar. På så vis används inte de fem sinnena mer än nödvändigt och istället nyttjar man sig av ett sjätte sinne eller resterna av det allomfattande sinnet. Resultatet går inte att mäta eller beskriva, utan avser bara en personlig insikt och upplysning, såsom flera religioner hävdar att det är den enda avsikten, däribland hinduism, buddhism, den forna egyptiska religionen samt cistercienserorden med sin klosterverksamhet inom den katolska kyrkan, för att nämna några.

Rent konkret kan vi jämföra denna andliga strävan med den biologiska utvecklingen, men åt motsatt håll. Vägen från de enklaste livsformerna via allehanda djurarter till människans konkreta och delvis logiska tänkande, är motsatsen till den andliga strävan som söker upplysning vars mål tycks likna det allomfattande sinnesflöde som de enklaste livsformerna har, eller kanske komma ännu längre och nå de kvantfysiska processer som för oss

till den punkt när Bigbang inleddes. Vishetsläror i öster menar att man gärna ska glömma kunskaper för att inte hindra tänkandet allra mest grundläggande och naturliga processer, och på så sätt efterlikna enklare livsorganismer. Beskrivningen av Nirvana har stora likheter med den rena energin som genomströmmar allting och är den orsakslösa orsaken till allting. Där ställs man, enligt den egyptiska kosmologins ord, vid Mångfaldens port och möter det yttersta och allra mest gudomliga i tillvaron.

Förnimmelsens perspektiv kan antingen vara fokuserad eller vidsynt vilket ger helt olika resultat. Den biologiska utvecklingen har gått mot en specialisering, medan den andliga strävan ofta är den motsatta.

Närvaro i allting krökning

Den klassiska fysiken består bara av raka vägar och absolut konkreta relationer där den logiska bevisföringen är det främsta exemplet, men kvantfysiken uppvisar en annan sida av världen där det raka inte existerar alls utan alltid är mer eller mindre krökt tills det övergår i ett kaos med total krökning. Här upphävs också logikens möjligheter att skapa samband mellan icke slumpmässiga likheter samt mellan orsaker och verkan.

Alla vetenskapliga ämnen som på något sätt berörs av begreppet liv, beter sig likadant. Ämnet Sociologi och Psykologi är krökt så till vida att det inte finns några fasta sanningar inom ämnet, utan bara sannolikheter, rimligheter och abstrakta modeller för verkligheten och de processer som förekommer inom dessa ämnen. Detsamma gäller andra humanistiska ämnen där människor eller andra livsformer är inblandade.

Denna starka påverkan i riktning mot krökning eller rent av mot kaos, förekommer till och med inom matematik, men inte i dess renaste teoretiska gestalt där den är självgenererande i sin form och sina yttringar, utan endast när den tillämpas av människor inom exempelvis klassisk fysik och vi ska förmedla de matematiska formlerna på den omgivande verkligheten och dess egenskaper. I det skedet måste vi göra en anpassning och en förmedling som kräver en subjektiv bedömning av personen ifråga, vilket gör att resultatet inte kan vara absolut sant längre, bara sannolikt till en viss grad, om än näst intill oändligt sannolikt.

Det mesta för att inte säga allti tillvaron bygger på krökning. När vi fokuserar och koncentrerar oss för att göra vår uppmärksamhet och förnimmelse stadigvarande på ett visst fenomen, skapar vi visserligen en rak väg mellan oss och det som iakttas, men samtidigt sker en krökning av våra varseblivande sinnen som får dem att vända bort från dess vidsynta förmåga och kröka sig mot ett och samma mål.

Paranormala krökningar

Paranormala upplevelser berättar ofta indirekt om en ovanligt stor krökning som uppträtt oväntat och kraftfullt samt på ett sätt som enligt många fristående bedömare är onormalt eller rent av omöjligt, utifrån de kunskaper man anser sig ha om verkligheten sanna väsen och dess egenskaper. Denna krökning av tid eller rum eller materiens fasthet, eller vår närvaro i vår egen värld, eller något annat som berör detta, kan leda till att vi på olika sätt varseblir effekter som kan uppfattas som paranormala, eftersom de inte tillhör den vanliga sidan av verkligheten såsom vi normalt uppfattar den med våra sinnen. Sådana krökningar kan enligt de som berättar om dem ske utan att omgivningen märker något och vara ytterst begränsade så att de bara berör en enda eller några få personer.

Ifall man betraktar liv och medvetande som en inneboende egenskap hos materien och som alltid följer fysikens lagar, är detta omöjligt. Men både liv och medvetande har egenskaper som inte alls följer den klassiska fysikens lagar utan tangerar istället kvantfysikens värld eller sträcker sig rent av ännu längre bort. Av det skälet är krökningen en realitet. Frågan är bara hur den kan uppträda, när det sker och varför. De som har haft para-

normala upplevelser kan sällan eller aldrig svara på detta eftersom det inträffade skedde spontant och plötsligt samt nästan alltid utan orsak och mål.

Vishetsläror går ännu längre i sina tolkningar av verklighetens väsen och hävdar att allting är krökt. Deras yttersta andliga mästarna påstås nå insikter som befinner sig bortom de raka vägarnas uppkomst, bortom logiken och bortom ordens begreppsvärld. Det innebär att de omöjligen kan lära ut något, eftersom de inte längre kan använda ord och inte heller någonting som påminner om logik eller ens sunt förnuft. De kommer från ett tillstånd där krökningarna härskar och är allenarådande.

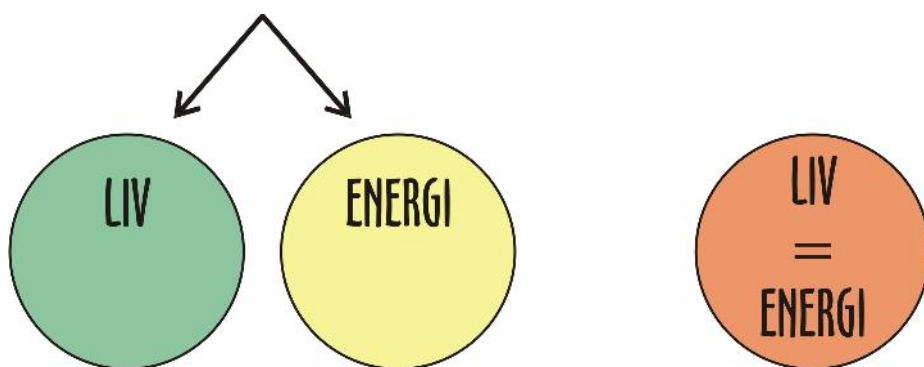
I detta perspektiv är det måhända lättare för utomstående att förstå vad som sker i kloster, hos eremiter och gurus, hos allehanda fromma människors strävan efter det som döljs i tomheten. Det blir också lättare för oss andra att förstå varför vi tycker om när frihet och variationer är i rörelse, musik och konst manar vår fantasi att bli verksamt, när stillhet råder men inte stillestånd, samt vi får tillgång till något annat som tangerar drömmarnas värld. Där breder vår egen närvaro gärna ut sig i den krökta tillvaron, som på ett omärkligt sätt omsluter oss och som vi är en naturlig del av.

Kanske är detta orsaken till att de förnämsta egenskaperna en människa kan anses ha, är inte att vara rak och tydligt samt fullständigt konkret och organiserad på ett reglerat och ordnat sätt, såsom den klassiska fysiken gestaltar sig. Tvärtom förordar vi flexibilitet, anpassning, välvilja, ödmjukhet, ömhet, att vara förstående och förlåtande, samt allt som inryms i ordet kärlek, vilka alla tangerar innebörden i begreppet harmoni. På något sätt har dessa ord och begrepp vissa likheter med Alltets allomfattande krökning.

Liv och Energi

Energi studeras inom vetenskapen när den gestaltar sig som fasta partiklar eller som kraft mellan partiklar, men inte vad energi i sin renaste form är för något eftersom den i detta tillstånd saknar konkreta egenskaper och övergår till ett abstrakt "någonting". Samma sak gäller liv, som biologer och andra vetenskapsämnen behandlar när det väl gestaltar sig i en fysisk miljö, men inte vad det är egentligen bortom denna fasad och vad som frambringar den sällsamma växtkraft och andra icke-fysiska egenskaper som döljs i begreppet liv.

Lika flyktiga och svårfångade, men ändå lika uppenbara och självklara i sina sammanhang, kan vi finna de två vitt skilda företeelserna Liv och Energi. Men frågan är om de egentligen är så olika ifall vi utgår från dess mest ursprungliga väsen och egenskaper, och inte hur det yttrar sig i en fysisk miljö, där energi kan mätas som kraft och liv är biologiska arter. De har så många gemensamma egenskaper att man skulle kunna tänka sig att de hade ett gemensamt ursprung, eller att de egentligen är en och samma sak.

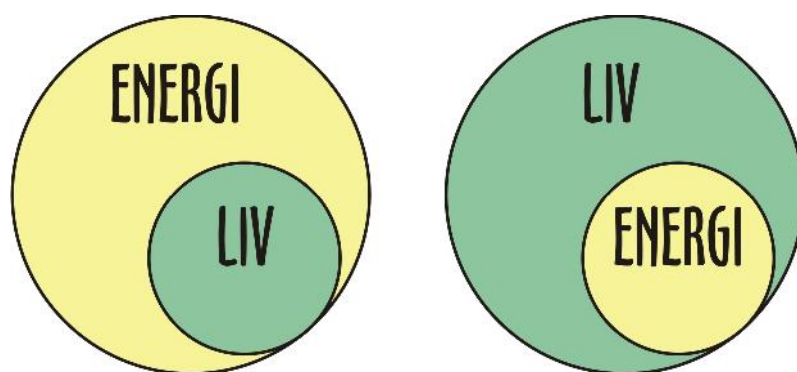
Tanken att Liv och Energi är förenliga med varandra och har ett gemensamt ursprung eller är identiska med varandra, skulle kunna förklara varför de har så likartade men även svårfångade egenskaper.

Ett alternativ till detta är att den ena av dem är beroende av den andra. Liv skulle förslagsvis kunna uppfattas som en av de ursprungliga naturkrafterna som uppstod strax efter Bigbang och att all livskraft på så sätt skulle vara jämförbar med exempelvis gravitation. Det skulle innebära att det finns en växtkraft i all materia och att grogrunden för liv ingår i de kraftfält som alltid förekommer mellan all materia i hela universum. På så vis skulle Liv kunna vara en lika naturlig del av universum som gravitation.

Det går också att vända på detta tankesätt. Energi kan vara en följd av Liv, där det istället är förekomsten av ett formlöst medvetande och minne som är orsaken till att den rena och egenskapslösa energin förvandlades till något helt annat än vad det var tidigare genom expansionen av universum efter Bigbang, vilket kan ses som ett eko av sig själv. Märkligt nog är

det precis detta som framskymtar både hos hinduism, buddhism och den egyptiska kosmologin, men också många andra religioner och vishetsläror.

Det skulle förklara varför alla de filosofiska kärnfrågorna och existentiella problemen om tillvarons kärna och grund, alltid slutar med ett stort frågetecken istället för ett utropstecken, eftersom alla svar döljs i ett orsakslöst, formlost och egenskapslöst tillstånd bortom Bigbang. Trots att det från början saknades egenskaper, fanns det inneboende möjligheter, vilka – för att använda kosmologiska termer - inrymmer ett eko av sig själv, där förekomsten av det abstrakta i det som redan är abstrakt medför en vändning och skapar någon konkret. Detta sker orsakslöst och utan handling, mål eller mening. Sådana vändningar är även förutsättningen till såväl Livets medvetande och minne, kvantfysikens sannolikhets-soppa bortom tid och rum, som den enda och odelbara Energins gestaltning av myriader av till synes fristående partiklar som bygger upp hela universum. Ingenting av detta finns av sig själva, utan är bara ett skådespel fyllt med eko av sig själv, där källan till allting är den enda och odelbara energin. Allting är endast uttryck för de möjligheter vilka är dolda och inneslutna i det orsakslösa och egenskapslösa tillståndet före Bigbang.

Alternativt kan man uppfatta Liv som en naturkraft i likhet med gravitation, eller omvänt där energins gestaltning av materia och naturkrafter istället är en följd av Liv.

I det första tillståndet, precis vid startögonblicket för Bigbang och när dimensionerna Tid och Rum håller på att etableras, finns inga referenser. Allt är krökt i oändliga vändningar. Från början var allting så krökt att inte en krökningarna kunde märkas, men med uppkomsten av dimensioner uppstod även referenser. Ju mindre krökning och ju färre vändningar, desto fastare och mer konkret framstod universum, vilket medförde att logik gick att applicera på dess tillstånd, i varje fall de som var tillräckligt konkreta. På så vis kunde man etablera kunskap, frambringe förutsägelser och få viss kontroll över tillvaron, trots att den egentligen saknade substans.

I det ursprungliga tillståndet, som allting annat härstammar från, finns ingenting att utgå ifrån, precis som i alla vetenskapliga och existentiella frågor, eller i kvantfysikens innersta kärna, eller kosmologiernas innersta mystik. Alla referenser måste skapas, av betraktaren och det egna jaget.

Allt som är inneslutet i detta Jag och som går att betrakta eftersom det har en referens, är låsta i en viss struktur av vändningar och har en uppreningsbar krökning, vilket är den ordning som gäller i inneslutningen och som medför att referenser uppstår och att en betraktelse kan ske.

Alla vishetsläror handlar om att finna vägen till insikt om denna inneslutning och det formlösa som finns där någonstans bortom den yttersta gränsen för tillvarons ordning. Tillkomsten av universum vilar på absolut ingenting. Detta är också den yttersta egenskapen både hos Liv och Energi.

De flesta som söker efter de yttersta svaren blandar ihop detta med vårt kontrollbehov av den omgivande världen, samt möjligheten att frambringe sanningar utifrån de referenser och det perspektiv man har valt. De vänder blicken åt fel håll och studerar konkreta effekter istället för den abstrakta källan. Vishetsläror däremot föraktar ofta kunskap helt och hållet samt betraktar det som ett hinder för att nå målet att finna insikt om källan. Kunskap är genererandet av logiska slutsatser, men vishet är att finna källan och ursprunget till själva genererandet där alla slutsatser saknar betydelse eftersom de pekar åt fel håll och bort från källan.

Ska vi finna svaret på vad Energi är och vad som fanns före Bigbang, måste man följa samma väg som vishetsläror, vilka antyder att Liv och energi är samma sak eller har samma ursprung. En av dessa vishetsläror är den egyptiska kosmologin.

Inneslutna resenärer eller utomstående betraktare

Den som åker karusell tittar gärna inåt för att slippa bli yr och vimmelkantig, och kan lätt få uppfattningen att detta är den rätta bilden av verkligheten när man känner kraften av tillvarons framåtskridande, men den mer fullständiga bilden är att titta utåt där allting tycks röra sig ännu mer hastigt och ryckigt. I själva verket är det tvärtom. I karusellen befinner vi oss i ett tillstånd av häftiga virvlar, vars dans och rytm vi lärt oss att följa på ett fullständigt naturligt sätt, varför vi lätt blir yra vid tanken på något annorlunda såsom energins ursprungliga tillstånd som egentligen är total stillhet. Inte stillestånd, men stillhet.

Det är först när vi härmar denna stillhet och fjärrar oss från allt som berör kunskap och alla dess slutsatser, som vi i likhet med vishetsläror kan anamma insikten om alltets rätta natur. Här finns varken kunskap, ansvar eller krav, eller ens några mål eller någon mening, bara ett stillsamt varande. Allt är bara som det är, varken mer eller mindre. Enklare kan det inte bli, men för många är det *för* enkelt. De letar fortfarande efter en form, en ordning, ett mål och en mening, eller något annat, men det behövs inte. Det enda som behövs är absolut Ingenting, eller en ständig Vändning av Någonting, vilket många vishetsläror och även den egyptiska kosmologin betonar och gärna återkommer till.

Utgångspunkten för allting är oändliga vändningar och krökningar, där det inte går att följa efter, eller ens att leda spåren tillbaka. Allt annat är bara vilseledande effekter.

Egypten under forntiden

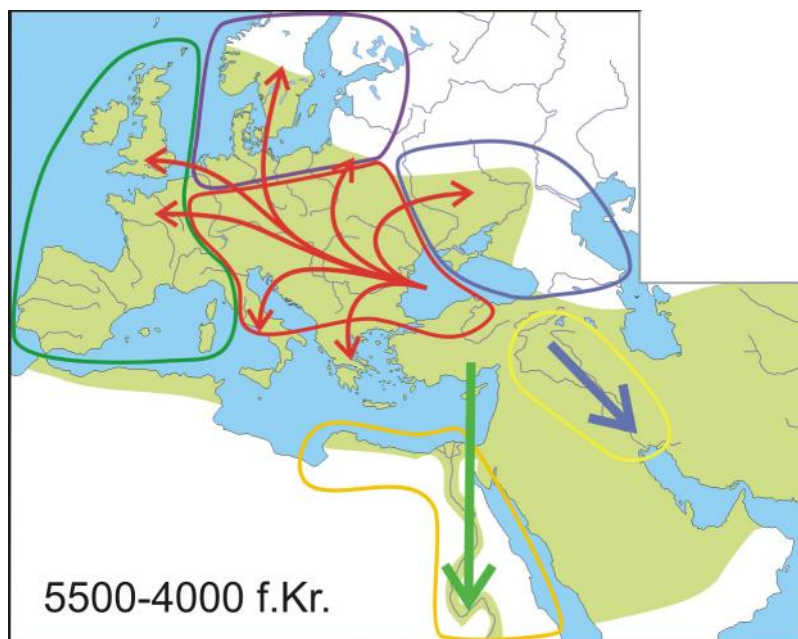
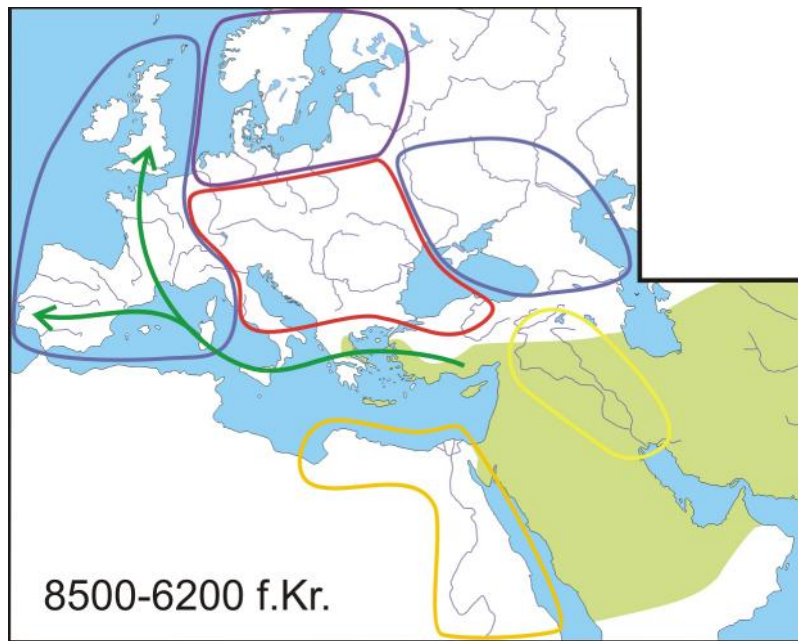
Det forna egyptiska samhället

Egypten är ett av de mest egendomliga länder som existerar, dels för sin avlånga och smala form, dels för pyramiderna och de andra säregna byggnadsverken. På grund av att det bördiga och frodiga området bara sträcker sig upp till någon kilometer från Nilen, varefter öknen tar vid samt är över hundra mil långt, har det inte tilltalat så många människor under de äldsta perioderna. Rovdjur och krokodiler medförde ännu mer problem för dem som slogs sig ner här under jägarstenåldern, efter att ha passerat ett större ökenområde eller tagit sig förbi det sumpiga och svårforcerade deltat i norr.

Jordbrukets spridning c:a 5500 f.Kr.

Egypten var ett av de sista länderna i denna del av världen som anammade jordbruket. Det skedde snabbt och effektivt runt 5500 f.Kr. och det var samtidigt som boskapsskötsel och odling etablerades i hela den centrala delen av Europa. Orsaken till denna samtida expansion över stora områden var en enorm naturkatastrof i Svarta Havet, varvid den naturliga tröskeln i söder mot Bosporen rämnade och ofantliga mängder med vatten forsade in till Svarta Havet som på den tiden låg c:a 160 meter under nuvarande nivå. Härigenom kom stora landområden att dränkas och de som bodde här hade tur ifall de lyckades fly. Effekten syns på långt avstånd och det ena folket efter det andra berördes av de som drog härifrån. Några av de yttersta områdena där flyende eller tvångsförflyttande bönder slog sig ner var just centrala Europa och Egypten.

Under de första närmare två tusen åren är Egypten en av många jordbrukande kulturer i ytterregionen och det finns inte mycket, om ens något, som imponerar på eftervärlden. Tvärtom är den tidiga kulturen relativt enkel och spartansk. Av det skälet blir framträdandet av den egyptiska högkulturen runt 3200 f.Kr. desto mer svårbegriplig, eftersom det inte finns någon direkt föregångare i landet eller ens en ansats i den föregående kulturen att något särskilt var på gång. När väl högkulturen blommat ut och striden mellan de två egyptiska rikena lett fram till ett enande, känns det som om prakten och de kolossala byggnadsverken aldrig tar slut. Att de dessutom hade ett skriftspråk från högkulturens början och en omfattande kosmologi vid sidan av många andra religiösa uttryck och traditioner, kan ses som något naturligt. Men den ständiga frågan är hur allt detta kunde ha växt fram så fort och varifrån som inspirationen och kunskapen kom.

Jordbrukets spridning i Europa och Egypten samt sannolika språkområden.

Språkgrupp

Redan före den historiska tidens början runt 3000 f.Kr. uppkom det egyptiska språket. Det ligger mellan semitiska och hamitiska språk. För hela den forntida perioden tycks Egypten bara ha ett enda enhetligt språk som också användes när man skrev med hieroglyfer. Ifall andra språk förekom parallellt, finns i varje fall inga skriftliga belägg eller något annat såsom

ortnamn som kan påvisa något sådant. Med tanke på vilket stort kontaktnät som Egypten hade med omliggande länder, kan vi alltid utgå från att det fanns ett visst antal besökare av olika slag som talade andra språk, men om vi ser till det egyptiska folket talades av allt att döma bara ett enda språk.

Detta uregyptiska språk bör ha införts i området antingen under jägarstenåldern eller i samband med jordbrukets införande. Det är relativt självständigt språk med endast ett fåtal likheter med andra språk, såsom det indoeuropeiska språket i Europa. Det handlar inte om lånord utan om ett gemensamt ursprung som låg långt tillbaka i tiden när jordbruket infördes. Eftersom det indoeuropeiska språket förekom runt Balkan samt både öster och väster därom i slutet av jägarstenåldern, vilket sannolikt förts dit i slutet av istiden av folk som kom från Anatolien eller Levanten är det svårt att utpeka något gemensamt ursprungsområde.

Släktskap med flera olika härstamningar

Forskningen av Egyptens forntid och historia har sedan länge påvisat olikheter mellan olika folk och individer, vilket stärkts ju bättre metoder som använts. I dag kan vi se tydliga skillnader mellan i varje fall två olika folk som blandats i Egypten. Under årtusendet 4000-3000 f.Kr. kan tre olika grupper med folk klarläggas i Egypten vilka hade olika härstamningar, främst den lilla och gracila medelhavsrassen, ibland också en längre och mer robust Cro-Magnonras, vilken är känd i norra Afrika, samt slutligen den negroida rasen. Så uttryckte man sig förr inom forskningen som byggde på jämförande fysiska egenskaper, men numera används främst genetiska jämförelser, vilket gett upphov till likartade uppdelningar.

En del faraoner uppvisar tydliga genetiska drag som visar att de hade en annan härstamning än folket rent generellt och måste ha kommit utifrån.

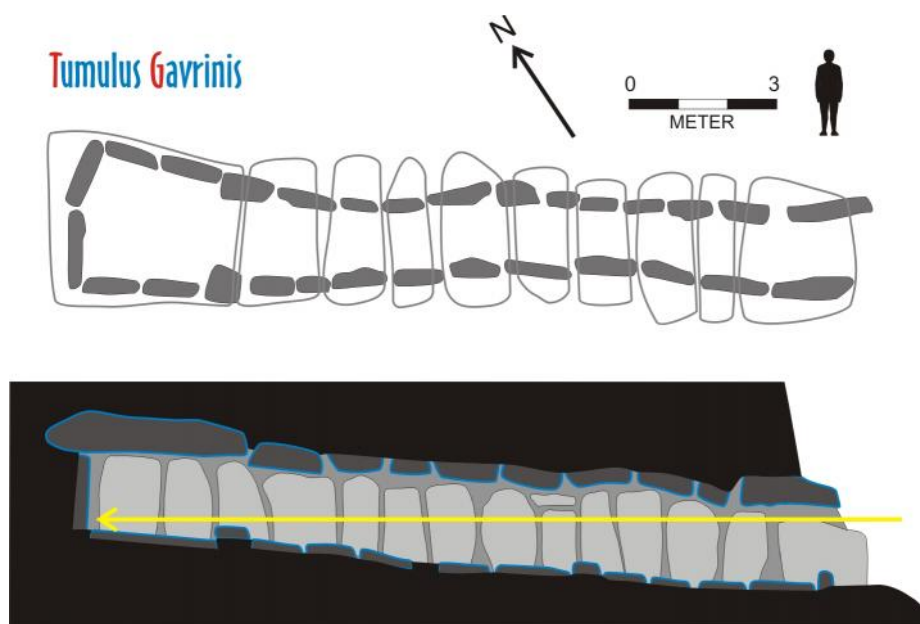
Denna variation är en aning förvånande med tanke på den relativt enhetliga kulturen och språket. Det innebär att det mycket väl kan ha förekommit flera aktiva språk i Egypten men att man endast skrev på den urgamla inhemska språket.

Kulturarv från sumerer och Västeuropa

Även om man i Egypten snabbt lärde sig att hantera allehanda material och tillverkningsmetoder för föremål och byggnadsverk, kan vi emellanåt ana tydliga släktskap med motsvarigheter i den samtida sumeriska högkulturen men också i den tidiga jordbrukskulturen i västra Europa och då närmast från nordvästra Frankrike och södra England. Det sistnämnda brukar egyptologer bortse ifrån, ofta på grund av bristande kännedom om den västeuropeiska kulturen och dess kontaktnät. Sakerligen hade man i Egypten starka och livliga kontakter med en stor del av folken som bodde i den östra och möjligen även den västra delen av Medelhavet, vilket såväl importerade som exporterade föremål vittnar om.

Runt 3500-3000 f.Kr. uppträder tydliga paralleller mellan Naqada II-kulturen i Övre Egypten med sumerisk kultur i Mesopotamien. Somliga forskare antar att den egyptiska skriften har haft sumeriska skrivtecken som förebild, men det finns också likheter med andra skrivspråk på Balkan samt rörande de figursteningar som finns bland de västeuropeiska megalitgravarna.

Skillnaden var stor mellan Övre Egypten och Nedre Egypten, eller mellan en stor del av Nildalen i söder gentemot deltaområdet i norr. I Övre Egypten anlades gravfält vid öknens kant, skild från bosättningarna, till skillnad från Nedre Egypten där gravar anlades i byarna och inne i husen under golvet. Det sistnämnda var en tradition de delade med vissa andra folk runt om den östra delen av Medelhavsområdet. I Nedre Egypten byggdes husen av saltorkat tegel till skillnad från Övre Egypten. Trots att det var Övre Egypten som expanderade norrut och erövrade deltaområdet, var det många av de sistnämndas traditioner som gick i arv hos faraonerna. De började bygga gravar, kallade Mastaba, i form av hus-imitationer med saltorkat tegel i anslutning till kungliga residens och centralorter.

Redan c:a 4800 f.Kr. började man bygga megalitgravar i västra Europa, som en följd av den kosmologi man hade fått med de första bönderna från den östra delen av Medelhavet samt de inhemska schamanerna. Vissa delar spreds sedan tillbaka till Egypten runt två årtusenden senare. Trots de oregelbundna formerna hos megalitgravarna kan man ibland upptäcka deras matematiska och astronomiska kunskaper i konstruktionen, såsom att solen bara lyste in i kammaren några få dagar om året. (Ovan: Tumulus Gavrinis i Bretagne i nordvästra Frankrike, vilken omges av ett enormt stort och trappstegsformat röse på närmare 30.000 ton. Plan ovanifrån och profil i sidled med solstrålens riktning.)

De egyptiska pyramiderna saknar motstycke i storlek och arbetsprestation, men är likafullt nära besläktade med exempelvis de västeuropeiska megalitgravarna, som är äldre än pyramiderna.

Egyptisk religion

För att förstå de egyptiska templen och de andra storslagna andliga monumenten underlättar det om man först känner till hur deras världsbild gestaltade sig. All egyptisk kultur hade en form av religiös bakgrund. Astronomi uppkom som ett led i behovet av att fastställa datum för viktiga riter som månens och Sothis-stjärnans (Sirius) återkomst. Kunskap i astronomi och annan form av kosmisk ordning var en av de hemligheter som inte var känd hos allmänheten. Under det gamla rikets tid (fram till c:a 2180 f.Kr.) var titeln "Mästare av hemligheter" vanlig bland dem som hade kunskaperna.

Magiska och symboliska bilder existerade sida vid sida. En person med magisk syn på världen, såg symbolen och den del av verkligheten som avsågs med denna symbol, som en och samma sak. Ibland var inte symbolerna entydiga, utan bar på motsatspar, såsom liv och död eller gott och ont. All egyptisk magi bar på övertygelsen om en helig kraft, som gav upphov till övernaturliga effekter. I dessa fall räckte det med att använda symbolen för det som skulle påverkas.

Faraon var inte bara en central person inom politiken och landets styre, utan också inom religionen, eftersom religionen var en naturlig del i allt tänkande, inte minst politik och folkstyre. En ny era började med varje ny farao och faraon garanterade den jordiska och kosmiska ordningen. Om regeringstiden varade i 30 år krävdes att han gavs ny gudomlig kraft. Motsvarande rituella mord av kungen fanns hos en del andra folk vid Medelhavet, men istället för att avrätta faraon gavs han ny kraft. Perioden om 30 år kan härledas till planeten Saturnus återkomst.

I de yngre pyramiderna finns texter som berättar att det största målet i livet var färden till himlen. I likhet med solen, som går ner i väster, gravlades de döda i den västra delen av landet. Likaså kunde gravarna i sig betona den västliga riktningen, genom att lägga kammaren väster om en korridor som hade en nord-sydlig riktning.

Även om den egyptiska religionen kan tyckas ha varit likartad över hela landet, finns många små och stora skillnader, både vad gäller gudarnas namn och attribut samt hur och när de högtidlighölls.

En gam representerade Övre (södra) Egypten och en orm Nedre (norra) Egypten. Dessa var de heraldiska djuren över de två länderna.

Gudavärlden

Gudarnas egenskaper och attribut

Gudarna var immanenta, vilket innebär att de var närvarande i en verklighet som bara var ett återsken av deras inverkan. Den beskrivna eller beskrivbara världen var bräcklig och därför var världens fortlevnad beroende av ritualerna. När människan förökade sig deltog de i den fortsatta skapelsen eller upprättandet av den sinnebild hos människorna i vilken de in gick. När människan dog överskred de gränsen mellan sinnenas värld och

den imaginära. De anlände till gudarnas värld där de fick nya krafter som de inte hade haft tidigare.

Många gudar avbildades med djurhuvuden för att framhäva vissa egenskaper, men de kunde också hålla viktiga föremål i händerna eller ha särskilda föremål på huvudet. Detta förekom inte under det Gamla rikets tid hos de närboende folken, utan tycks ha varit ett särdrag för Egypten.

Gudarnas värld

I Egypten finns flera skapelseberättelser. Från Heliopolis berättas bland annat att allting började med att en jordkulle reste sig ur det stora urhavet. Skaparguden placerade ett ägg här som gav liv åt solen som omedelbart vandrade upp på himlen. Den skapande guden i Heliopolis var **ATUM**. Han personifierade det ursprungliga kaoset som fanns innan himlen och jorden var åtskilda, och därmed var han herre över allt. Han skapade det första gudaparet, luftgudarna **SHU** och **TEFNUT**.

Luftens gudom Shu separerade himmelsgudinnan **NUT** och hennes bror jordguden **GEB** från varandra, men innan dess hade de fått sonen **OSIRIS**. Så snart han blev kung över Egypten lät han resa folket från deras barbariska och primitiva tillvaro, lärde dem att odla marken, gav dem lagarna och fick dem att respektera gudarna.

Osiris syster och hustru hette **ISIS** och hans broder var **SETH**. Osiris och Isis fick sonen **HORUS**. Osiris var de dödas gud och en av de främsta huvudgudarna. En gång lurade Seth ner sin broder Osiris i en kista, spikade igen den och kastade den i Nilen där han drucknade och försvann i riktning ut mot havet. Detta hände den 17:e dagen (en tredubbel olycksdag i egyptisk kalender) i månaden Athyr, när solen stod i Skorpionens stjärnbild, i Osiris 28:e regeringsår. Isis letade efter Osiris i hela landet och fann honom till slut. Sett kom då och delade Osiris i 14 delar och spred ut dem i hela landet. Åter igen letade Isis efter sin make. Enligt vissa versioner fann hon alla delarna, men enligt andra fann hon bara 13 delar. Osiris könsorgan fann hon aldrig, eftersom den var uppäten av en fisk. Enligt en version lät hon begrava delarna där de påträffades, vilket förklarar det flertal platser i Egypten som hävdar att de har och vårdar Osiris grav. Enligt en annan version satte hon ihop delarna, mumifierade honom och utförde de riter som gav honom evigt liv i dödsriket. Deras son Horus avlades först då Osiris kroppsdelar sammanfogats. Horus ville hämnas och samtidigt återta tronen från Seth. En långdragen strid började som slutade med att Horus förlorade ett öga men han vann kampen mot sin rival farbrodern Seth. Från början förefaller Horus ha varit en himmelsgud där solen och månen var hans ögon. Han avbildas med falkhuvud och ibland med vingar. Senare blev han en solgud och hans moder Isis en månggudinna.

Alla dessa tal återger viktiga faser i månens kretslopp. Talet 14 symboliserar de första 14 dagarna i månens cykel och halva perioden när den är synlig, talet 17 är den 17:e dagen i månens cykel när det är uppenbart att den vänder och går mot nedan, talet 28 när månen försvinner helt och dör. Flera platser i Egypten hävdade att de innehade en av delarna av Osiris och byggde en grav där kroppsdelarna förvarades. Dessa platser var i regel på öar för att överensstämma med ursprunget urkulle.

Isis var en månggudinna och en av de mer populära gudomarna. Trappstegen var hennes symbol, men ofta avbildas hon med horn och solskiva på huvudet. Medan Osiris betydelse kom att minska kraftigt under senare perioder, behöll Isis sin position ända fram till romersk tid när hennes gudomlighet spreds ända till provinsen Britannia och till grannfolket germanerna.

Orions stjärnbild betraktas som Osiris själ och den extremt ljusstarka stjärnan Sirius som Isis själ.

Ett speciellt tecken, avbildande en knut med två nedhängande öglor, kallades Isis blod. Den förekom i samband med tempel och gravläggningar. Knutar var magiska symboler som berörde fasthållande och frigivning. De höll fast den magiska kraften.

Under den femte dynastin ersattes Horus av solguden **RE** som den främste bland gudarna. Då blev också betraktad som en förkroppsligad son till Ra, och kultsymbolen för denna gud, obeliskens, spreds över hela landet.

Himmelsgudinnan representerades i deltaområdet av kon **HATHOR**. Närmare öknen var himmelsgudinnan istället en ordinär kvinna som hette **NUT**. Kon var ett heligt djur för både Hathor och Isis. I äldre tider var Hathor moder till solguden innan hon ersattes av Isis. Hathor var också kärlekens, dansens och musikens gudinna.

APIS var en av de viktigaste av de heliga tjurarna vid Nilen. Ursprungligen anses den ha varit en fruktbartetsgud. Den svagt böjda eller U-formade båten var en symbol för nymånen och denna form återgavs också av tjurhornen. Mellan Apis-tjurens horn avbildades den runda solskivan. Denna symbol återfinns också hos Hathor och Isis.

Det var inte bara Osiris som var en slags månggud utan även **KHONS**, **THOTH** och **IAH**.

En svårbegriplig gud är **MIN**. Frukthet hos djur men också hos människor var hans uppgift att ombesörja, men övergick senare till att bli en vegetationsgud. Hans främsta högtid var "trappuppgångens festival" eller festivalen till Mins stjärnor, där hans bild togs ut ur templet och fördes runt i bygderna som en slags välsignelse i början av skördeperioden men där det också kan ha förekommit sexuella anspelningar som symboler för mysteriet runt återfödelse. Hans altare hade ett par av tjurhorn och han avbildades ibland som en vit tjur, samtidigt som det fanns ett samband mellan honom och den primära urkullen. Från början stod han farao nära och garanterade att hans dynastis ka (vitala kraft) skulle bestå, varför han också kan kallas son till Osiris och Isis, vilket jämför honom med Horus.

NEITH var en krigsgudinna och hennes attribut var pilbågen och skölden.

I Egypten fanns också en gudinna föreställande en gam vid namn **NEKHBET**. Hon blev symbolen för Övre Egypten medan Nedre Egypten representerades av ormgudinnan **WADJET**.

THOTH var en viktig gud. Han var herre över månen samt vishetens gud. Det sägs att han räknade tiden och att han var herre över tiden. Till huvud hade han ibisfågeln huvud.

Hund-stjärnan Sirius, eller **SEPDET** på egyptiska och **SOTHIS** på grekiskt, betraktades som en gudinna. Dess årliga heliakiska uppgång användes för kalendern och kompletterade den egyptiska solkalendern som saknade skottdag. Den heliakiska uppgången avser den första dagen på året

när stjärnan är synlig efter solnedgången, vilket sker samma dag varje år. Härigenom bildades Sothis-cykeln om 1460 år, vilket är den tid som solkalendern behöver för att vrida sig ett varv innan ett visst datum återkommer till Sirius heliakiska uppgång, men detta är bara en teoretisk period som inte stämmer med verkligheten och är således inte exakt.

Många andra folk och kulturer har använt den heliakiska uppgången som en viktig indikator på ett exakt datum på solåret. Första dagen på året när stjärnan är synlig efter solnedgången och i direkt följe efter solen, för att sedan långsamt röra sig bort från solen på den västra sidan (till vänster om solen om man tittar söderut). Det innebär att den gick ner allt senare på kvällen eller natten till den hunnit till den östra horisonten och inte hinner gå upp förrän solens sken gör det omöjligt att se den innan den åter igen når fram till dygnet för den heliakiska uppgången.

Förutom gudaparen var det vanligt med triader av gudar, ofta i kompositionen fader, moder och barn som exempelvis gruppen Osiris, Isis och Horus. Det fanns också särskilda grupper såsom **ENNEAD** av Heliopolis som var den första gruppen som bestod av 9 gudar. Sådana grupperingar upptogs sedan av andra områden i Egypten. De nio var:

Atum, skaparen
Shur och Tefnut, hans barn
Geb och Nut, deras barn i sin tur
syskonen Osiris, Isis, Seth och Nephthys

Farao som gud

Farao betraktades som en levande Horus på jorden, men som övergick till att bli Osiris när han dog.

Farao var alltings centrum. Han förenade alla gudomliga krafter och var länken mellan denna värld och den bortre världen. Världens balans berodde på honom. Alla präster tjänstgjorde i hans ställe.

Den egyptiska staten var utpräglad byråkratisk. Mängder med ämbetsmän, skrivare och kontrollanter krävdes för att driva in skatten vartannat år på ett rättvist sätt, men också för att skydda rikets gränser och underlätta handeln samt bekosta de många byggnationerna till gudarnas eller aristokraternas ära.

De högre studierna för aristokraterna hade i avsikt att utbilda astronomer, präster, drömytdare, magiker och läkare. Kirurger stod högst i kurs och Egyptens läkare hade ett gott rykte vida omkring i grannländerna.

Människans andlighet

Människans fem delar

Egyptierna hade en föreställning att en människa bestod av fem viktiga eller grundläggande delar, som ibland kan uppdelas ytterligare.

- Kroppen (Djet, Hau, Chet), avser ytterst lemmar och mage, eller den livlösa kroppen (Chat) som hörde ihop med skuggan (Schut) vilka var en del av den fysiska helheten.

- Hjärtat (Ib), säte för känslor varigenom gudarna verkade, boning för intellekt och uppfattning, men betydde också lycka.
- Namnet (Ren) gav personen en erkänd identitet och man kunde påverka denne genom att uttala namnet, eftersom ord hade en skapande verkan.
- Ba var en andlig gestaltning av personen som hade en förmåga att efter döden överskrida tröskeln till den imaginära världen, för att exempelvis bebo en staty som reservkropp.
- Ka var dels en spegling av individens rena livskraft, varför emellanåt föda sågs som givare av Ka eftersom det var livgivande, dels ett tillstånd eller en slags dubbelgångare, som ibland tolkats som personens själv (självet) eller identitet med gudarna och deras röster i personen.

Invigning

I forntidens Egypten fanns en hemlig lära med sanningar i form av gåtor, allegorier, metaforer och andra retoriska former. Den religiösa invigningen var av funktionellt slag, eftersom den genomfördes i en dramatisk form där ändamålet med invigningen iscensattes för kandidaten. Invigningen var förkroppsligad och hade en emotionell inverkan på kandidaten, vilket en retorisk föreläsning inte skulle ha. Här förekom ett deltagande i mysterierna som både utmanade förnuftet, intelligensen och fantasin. Invigningen avslutades med en reningsceremoni där personen avkläddes de orena kläderna, sänktes ner i vatten och fick nya kläder efter den symboliska reningen.

Andar

Efter döden blev kroppen kvar i underjorden (Duat), men Ba hade en möjlighet att kunna flyga till himlen. Ba var en dynamisk förmåga att förflytta sig mellan världar, eller påverka saker och människor. Under gamla rikets tid tillhörde den endast farao, men senare blev den vanlig och förekom hos den enskilde, som var en namngiven person.

Akh var ett annat begrepp för andar. När de döda blev Akh, genom att Ba och Ka åter förenades, blev de till stjärnor runt polstjärnan och var därför eviga.

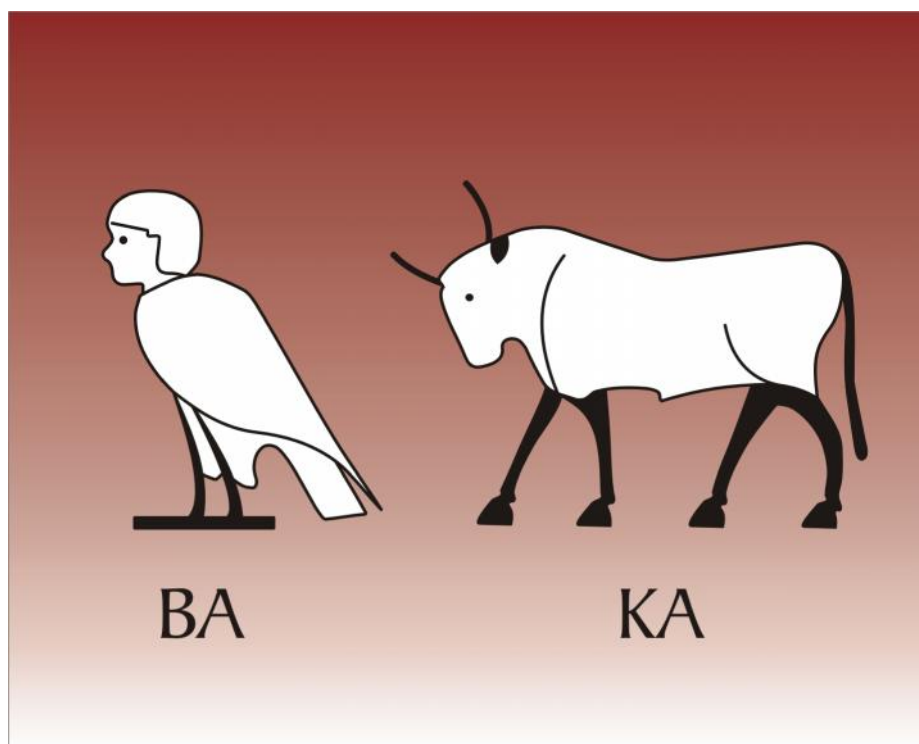
Ach (-andar) var varelser med tillfällig kraft, en transcendent existens, en magisk förmåga, vilka stod över all moral och kunde vara fruktansvärda. Sechem däremot var en opersonlig kraft, som gudar och alla imaginära varelser kunde göra bruk av. Demoner förekom i Egypten, men de var inte så vanliga som i en del andra närliggande områden.

Ba och Ka

Två viktiga begrepp, ba och ka, avser olika andliga delar av kroppen eller snarare individen. Förutom dessa två enheter bestod en person bland annat av en fysisk kropp, en skugga och ett namn.

Begreppet ba uppfattas i dag som en slags psykisk kraft som är svår att förklara. Ibland jämförs det med det grekiska ordet för psyke eller det

kristna begreppet själ, men detta är missvisande. Det som avsågs var mer en andlig manifestation, eller effekten av en gudomlig närvaro. Trots det så överlevde den kroppen och kunde lämna och återvända till graven när den ville. Det hieroglyfiska tecknet för Ba kunde återges som en vädur men också som en slags själa fågel där fågeln gavs ett människohuvud. Det som avsågs var en andlig manifestation eller effekten av en gudomlig närvaro, samtidigt som det var den unika personligheten. Från början var det bara farao och hans närmaste personer som hade ba, men i slutet av Gamla riket ansågs alla människor ha det som inryms i begreppet ba. Farao var landets överstepräst och ansvarade för balans och harmoni inom riket och gentemot gudarnas värld. Detta visar att Ba tycks ha syftat på medvetandet och dess förmåga att uppnå ett gränsöverskridande till de övre nivåerna för medvetandet, vars symbol ofta var fågeln. Således bör förmodligen Ba tolkas som ett tillstånd när medvetandet lämnar de fysiska begränsningarna och når de övre nivåerna, vilket var faraos och prästernas uppgift att försöka uppnå. Utöver detta hade ibland pyramiderna ett namn där begreppet Ba ingick, exempelvis "Farao Shaures Ba är strålande / praktfull" (c:a 2480 f.Kr.) och "Farao Neferirkare har blivit en Ba" (c:a 2460 f.Kr.).

Hieroglyferna för Ba och Ka.

Ka var den skapande kraften i livet och det som vidmakthöll krafterna överallt i tillvaron. I ordets innebörd avsågs intellektuell och andlig kraft. Från början var innebörden synonym med en opersonlig livskraft som ebbar ut ur kroppen och försvinner vidare vid dödsögonblicket. Senare uppfattade man Ka som en slags dubbelgångare som fortsatte att existera efter dödsögonblicket och som återkom till de levandes boningar genom

den falska dörren och som man därför ställde fram mat till, eftersom mat gav den livgivande kraft som Ka var symbol för. Däremot var Ka utan medvetande. Ka dyrkades som var den kraft som anden använde sig av för att kunna återvända.

Ifall man jämför ba och ka med österländsk filosofi kan man mena att ka och chi är samma sak, eftersom de båda syftar på den rena och oper-sonliga energin som finns i tillvaron, av samma slag som fysiker talar om. Motsatsen till det är ba och buddha som syftar på det okroppsliga rena medvetandet, som är fjärran från de möjligheter som inbegrips i såväl klassisk fysik som kvantfysik.

Dualism, talvärden och andra symboler

Egyptier betraktade världen dualt, vilket innebar att allting hade en motsats. I regel betraktades dualiteter inte enbart som två kontraster till varandra, utan som två olikheter vilka kompletterade varandra och som hörde ihop. Exempelvis återgav jorden och himlen den kompletta världen.

Det vänstra ögat hos himlens gudom stod i relation till månen och natten, medan det högra ögat var solen och dagtid. Farao var förknippad med solen och det högra ögat, drottningen med månen och det vänstra ögat. För män var den högra sidan den goda och för kvinnor den vänstra. Vänster sida stod i relation till öster och höger med väster. Trots det var vänster förknippat med döden och höger med livet. Att solen går ner i väster återspeglar i detta sammanhang återfödelsen, alltså livet, men i övrigt leder denna världsbild till en viss inre motsägelse. En gång sjönk månen ned i det himmelska havet, men Thoth och Shu räddade den i ett nät.

Talvärden och andra symboler

Talen hade viktiga symboliska betydelser. Talet 1 stod för begynnelse, talet 2 uttryckte dualitet, talet 3 var allomfattande, exempelvis i den elementära relationen fader, moder och barn. Talet 4 syftade på begrepp i rummet och sfärerna, medan talet 7 var symbol för perfektion och talet 9 stod för mänsklig helhet.

Det fanns fyra väderstreck enligt pyramidtexterna, där också en kosmisk tjur nämns. Den hade fyra horn och vaktade himlavägen, vilket säkerligen var en känd myt som säkerligen även har gett upphov stjärnbilden tjurlåret. Fyrtalet spelade stor roll i olika sammanhang rörande döds-kulten.

Ett flertal symboler tycks ha varit allmänna.

- Träd var viktiga inslag och kunde ses som heliga. Många gravar hade heliga träd i närheten och den som åt av dess frukter samt drack heligt vatten fick evigt liv.
- Knivar som användes rituellt skulle inte vara av metall utan av flinta.
- Knutar höll kvar den magiska kraften. Amuletter kunde ofta vara knutar.

- Stegen upp till himlen nämns ofta i pyramidtexter.
- Ljus tändes i templen på natten inför det nya året.
- Att uttala namnet på något gav det liv.
- Falska dörrar förekom i begravningsstempel och gravar. Härigenom kunde den dödes Ka (inte Ba) passera.
- Gudinnan Nechbet, vars kapell hade sluttande tak. Hieroglyfen som avbildar kapell och gravkista består av en rektangel med ett tak där undersidan är plan, men som är sluttande på ovansidan.
- Hieroglyfen som avbildar ett altare ser ut som en fotskål, med smal och hög fot varpå en flat skål står.
- Faraon hade en speciell huvudbonad som kallades nemes (i indoeuropeiskan har ordet *nem-* betydelsen helig).
- Kroken (haq på egyptiska) bars av både gudar och kungar samt höga officerare. Motsvarigheter som förmodligen är äldre förekommer i södra Portugal.
- De runda klubborna, eller Mace-heads på engelska, var ett kungligt attribut och betraktades som sätet för de övernaturliga krafterna hos bäraren. Maktens symbol, den gudomliga klubban, hölls förvarad i den innersta helgedomen. Under lång tid tillverkades de av vit kalksten.
- Fiskar betraktades i regel som orena djur, men i vissa sammanhang var de heliga djur. Betydelsefulla personer som faraoner och präster fick inte äta fisk.
- Svin betraktades som orena djur, men de offrades vid månfester och hörde samman med mångudar såsom Isis och Osiris.
- Blommor var en symbol för livet och de spelade en viktig roll i kulten runt döden.
- Spiralen symboliserade ökning och minskning, liv och död samt kunde ge en magisk effekt i förekomsten av lockigt hår.
- Hår uppfattades av många folk som symbol för psykisk och även hemlig kraft. Så även i Egypten.
- Händer uppfattades som symboler för kreativ kraft.
- Bland lerfigurerna märks statyetter av människor och tjurhuvuden. Nakna kvinnostatyetter finns här liksom i många andra delar av östra Medelhavsområdet.
- Obelisker har stora likheter med Menhirer eller resta stenar i nordvästra Frankrike, som är betydligt äldre än deras efterträdare i Egypten. Den första obelisk kan ha varit den heliga sten som dyrkades i Heliopolis under namnet *benben*, vilket påminner om ordet *ben* som betyder sol på keltiska. Den ansågs vara urguden Amuns första manifestation. Solstrålarna hade först av allt fallit på denna sten eller snarare dess topp. Alla obelisker betraktades som vistelseplatser för solguden. Brödoffer kunde ibland utformas som en obelisk.

- Röd var en manlig färg och vit en kvinnlig. Den vita färgen stod också för renhet och helighet. Dessa färger utgjorde ett motsatspar och tillsammans symboliserade de en perfekt helhet.
- Den blå färgen symboliserade guden Amun. Tillsammans med guld symboliserade de solen och himlen. I halskragar användes bergarten lapis lazuli tillsammans med guld. Den bergarten förekommer inte i Egypten utan finns närmast i nordöstra Afganistan, vilket bevisat att långväga handel förekom mycket tidigt, eftersom denna bergart användes redan under fördynastisk tid. Guld var en gudomlig metall och jämfördes ibland med solskivan.
- På berg och kullar var man närmare gudarna. I den symboliska föreställningsvärlden hade det universella berget delats i två delar. Det västra kallades Manu och det östra Bakhau. Båda kunde förmedla kontakt med himlen.
- Horisonten var mötesplatsen för gudar och människor.

Dödsrike, offer och gravar

Stjärnorna var de dödas värld. I synnerhet de cirkumpolära stjärnorna vars närhet till polstjärnan gjorde att de aldrig någonsin under året gick ner under horisonten. Himlavalvets omkrets var indelad i 36 smala sektioner vars gränser sträckte sig från norr till söder, vars bredd således blev 10°. Var och en av dem regerade under en period av 10 dagar per år, så att de tillsammans motsvarade ett helt år. De kännetecknades av en enskild stjärna eller en konstellation av flera stjärnor.

Stegen som ledde upp till himlen var ett omtyckt tema i de tidiga pyramidtexterna. Enligt den egyptiska Dödens bok ("per em hru" = framkommandet från dagen), stod ljusets ande på båda sidorna om stegen.

Skeppet var en allmän symbol under forntiden för personlig utveckling från en nivå i livet till nästa. Denna livets resa med skepp kunde i Egypten också innebära större förändringar, som från livet till döden. Modeller av skepp har påträffats i eller i närheten av gravkamrar. Skeppen kunde också symbolisera himlakropparnas färd över skyn.

Livet efter döden antogs ha likheter med livet på jorden, men det var upp-och-ner.

Offer och tempel

Egyptierna trodde att varje enskilt ord hade en viss skapande kraft. Att känna gudarnas eller demonernas rätta namn medförde att de kunde åkallas och eventuellt gick att få att framträda.

Människooffer kan ha förekommit före första dynastins tid när vi vet att det var vanligt att offra tjänare och kvinnliga slavar vid faraos begravning så att de kunde vara beredda att tjäna sin herre i nästa värld.

Vid offer användes inte knivar av metall utan av flinta. Kniven betraktades som ett magiskt vapen. Likaså var keramikkräslor av stor betydelse. De var ett kvinnligt objekt och symboliserade moderns kropp. Vid offer spela-

de de en viktig roll genom sitt innehåll av (livets) vatten, mjölk eller vin till gudarna. Både kärl och vatten var kvinnliga symboler.

Vid sidan av keramikkrärlen betraktades hus som symboler för heliga sfärer. Hus kunde även vara en symbolbild för sköte, för de gav beskydd och bevarade grundläggande delar av de kvinnliga karaktärsdragen. Därför kom kärl, hus och gravkammrar att anspela på viktiga teman i kvinnans liv, nämligen födelse, giftermål och död.

Bassänger framför templen var till för prästernas rening. Faraoner och präster var tvingade att genomgå rituella reningar om och om igen.

Offer av mat och dryck förekom. I gravkulten ingick även offer av sju oljor förutom uthållandet av vatten och rökelse.

De första templen var enkla vasshyddor med rundat tak och förgård. Framför ingången stod två stolpar. Under arkaisk tid bestod templen av tre delar, helgedom, hall och gårdsplan. Den firsidiga helgedomen inrymde ett skrin med de gudomliga bilderna, men härinne kunde också den gudomliga staven och spiran samt en liten modell av en båt finnas.

Byggnationer som var tillägnade gudar eller avlidna kunde ha två olika grundplaner.

- Symmetriska byggnader med en mittaxel, var typiska för tempel. En förgård som flödade av ljus ledde fram till en inre ljus gård, bakom vilken en mörk hall anlagts. Här bakom fanns sedan helgedomens portal dold i mörkret till vilken bara de högre prästerna hade tillträde.
- Labyrinter eller byggnader med spiralplan. Användes för tempel och gravar som en bild av mystikens växlande vägar.

Dödens bok kan delvis spåras tillbaka till de äldsta pyramidtexterna under den 5:e dynastin. Från de flesta av pyramiderna från 5:e och 6:e dynastin finns inskriptioner i korridoren mellan förkammare och kammare som anspelar på en hög port som ofta beskrivs som Nut's port, det vill säga himlaporten. Öppnandet av kammarens dörr under speciella riter var liktydigt med det symboliska öppnandet av porten till himlen.

Falska dörrar förekom i både tempel och gravar. Den inre delen av nischen var utformad som en falsk dörr, en symbol för relationen mellan de levande och de döda. Framför den falska dörren förekom altaren där prästerna framförde matoffer som den dödes ka kunde förtära. Den falska dörren var den symboliska länken mellan de levandes värld och de dödas.

Större tempelområden omslöt en helig sjö, ofta rektangulär, där man föreställde sig att den ursprungliga skapelsen förnyades varje morgon. Prästerna genomgick ett renande rituellt bad i vattnet. I vissa fall fanns båtar som användes vid ceremonier och där gudarna seglade fram till templet. Även vid offerborden i gravkammrarna fanns offerskålar som symboliserade denna sjö.

På nyårsnatten tändes ljus i templen. Ljuset var en symbol för renhet och godhet.

Träd var viktiga. Många gudomar sades ha kommit eller fötts fram från olika trädslag. Kvinnliga trädandar var inte ovanliga. Bland dessa träd fanns livets träd. Den som drack av livets vatten och åt av de himmelska frukterna fick ett liv efter döden. Närheten till gravkammrar blev naturlig. Många gravar hade ett heligt träd i närheten.

Nekropolen

Begravningsplatser eller nekropoler kunde kallas *tjeret-netjer* eller ”det som är under *netjer*-kraften”. Texterna här omtalar fiender relativt ofta, både på jorden och i nekropolen, vilken måste övervinnas och att man ska eller kan dömas tillsammans med dem för att få en rättvis dom, men även att man ska uppfatta dessa strider som något positivt uppbyggande och stärkande. Genom striderna framhävs personens inre krafter och detta ger respekt. Målet var att erhålla ett nytt liv och att inte dö på nytt i nekropolen, så att man likt solen som försvann i väster skulle komma tillbaka igen på samma sätt som dagsljuset, men ingenstans antyds att man återkommer genom återfödelse till ett nytt jordiskt liv.

I nekropolen fanns också *akh* som var en ljusgestalt och begreppet stod även för ett upplyst tillstånd. Härigenom kunde den döde bli en fullkomnad *akh* och i bästa fall få följa med solen *Ra* i dennes båt på färden över himlen. De gestalter i nekropolen som kan kallas *akh* vill också öppna de stängda portarna och se dem öppna. För att lyckas med detta skänkte de efterlevande offer vid graven för att ge den döde den näring som var nödvändigt för att dennes *Ka* eller livskraft skulle bli tillräckligt stark. Detsamma gällde den dödes *Ba*, som upprätthöll kontakten mellan den kroppsliga och den andliga sidan av personen ifråga, samt mellan nekropolen och den jordiska yttervärlden, ty inga dörrar kunde hålla den instängd och den rörde sig fritt och alltid så som den ville, men var ändå tvungen att hålla sig undan från sina fiender. Lika viktigt var det för den döde att skydda sin *hike*-kraft från fienderna som gärna ville komma i besittning av den dödes *hike*, vars funktion var att förverkliga tankar och drömmar. På vägen till horisonten använde den döde sin *sekhem*-kraft för att stå emot sina fiender och kunna uppträda som en upplyst person eller en *akh*. Till slut kan den döde nå fram till en gudomlig status som kallades *sahu*-värdighet, vilket denne blir tilldelad i den Vita Tjurens tempel. Det viktigaste har hela tiden varit att nå fram till omvandlingen så att utvecklingen fortsatte, men här fanns många vägar eller möjligheter som var tilldragande, där resultatet kunde vara allt från ett uppgående i någon av de stora gudarna till en övergång att bli en symbolisk fågel eller flamma, vars gudomliga egenskaper det rätteligen är som avses.

De gärningar man hade utfört under sitt liv skulle ha skett i enlighet med *Maats* principer rörande ordning och rättvisa, så att den slutgiltiga granskningen efter individens död inte skulle medföra någon hård dom som innebär att man kan förlora allt.

Sammantaget för *tjeret-netjer* återges ett tillstånd i nekropolen som motsvarade *Nun* och den ursprungliga Enheten, samt den gränsöverskridande passagen som möjliggjorde den fortsatta utvecklingen.

Dödsriket i väster

Väderstreckets väster syftade på en angenäm plats som låg bortom horisonten, där man vistades en tid innan man föddes på nytt, men det är oklart vad denna återfödelse omfattade, men det omfattade inte ett nytt jordiskt liv. Här i Västern var det i regel en vänlig gudinna som tog emot de döda,

men det gjorde hon tillsammans med **Osiris**, som kallades Västerens tjur, där tjurens avlande kraft garanterade en form av återfödelse eller ett återställande av personen som ung och frisk. Hon var alltid förknippad med en av de stora modergudinnorna, ofta **Nut** men identifieras ibland med **Hathor** eller någon annan. Målet var att komma vidare och lämna Västeren för att nå himlen där den egentliga återfödelsen skedde, samt att bemästra alla de psykiska krafterna som kunde medföra en förändring och en fullkomning för den döde, så att denna blev fullständigt återställd igen och dessutom blev erkänd av gudarna och upptogs som deras barn.

Duat

Duat framställs som en andlig plats med vägar och portar för den döde, vilka måste öppnas och där det också finns möjligheter att öppna det som var stängt så att man kan röra sig med större frihet. Sista sträckan på den nattliga färden och fram till horisonten skedde med en färjekarl, men det var inte lätt att komma med på färjan. Fiender kunde dyka upp när som helst, men de var inte alls lika vanliga som i nekropolen. Inte heller förekom någon motsvarighet till den vänliga gudinnan i Västeren. Här fanns istället andra egenskaper och den mest framträdande är att det fanns ett skiftande landskap med sjöar och berg samt vägar och fält. Sjöarna hade en renande verkan och detta var förutsättningen för att kunna uppstiga till himlen. Fälten förknippades med föda och matoffer till gudarna.

En viss likhet fanns gentemot nekropolerna, eftersom de båda ansågs tillhöra *djet*-tillståndet eller den vilande sidan av verkligheten, där **Osiris** härskar och där **Ra** kommer om natten innan färden fortsätter efter gryningen och når det kraftfulla *nehehe*-tillståndet. Dessa gränspassager var alltid förknippade med stor fara och risk för angrepp av fiender.

Osiris var den främste personen i *duat*, men det fanns också ett otal andra *duat*-väsenden. Den döde blev som en son till **Osiris** och likt det ursprungliga förhållandet mellan **Atum** och **Shu** är det sonen som blir till i fadern för att kunna röra sig fritt i Alltet, så att den kunskap som denne erhöll på sina resor kunde föras tillbaka till fadern. Detta är den dödes ärende till **Osiris**. Den döde förväntas redan i jordelivet ha genomgått riter för att vara förberedd att nå upplysningen eller *akh*, så att de väsenden som var behjälpliga kunde se till så att detta fullbordades i *duat* och att den döde fick *sahu*-värdighet. Härigenom kunde den döde även lämna den nattliga tillvaron vid porten i öster och röra sig ovanför horisonten i dagsljuset.

De portar som skulle se till så att *duat* öppnades var skendörrar, vilka motsvarade templens och gravkamrarnas falska dörrar, som på de egyptiska kistorna placerats på den östra sidan. De avbildas som en dubbeldörr där dörrhalvorna är fästade på vardera av de lodräta karmarna. Sådana dubbeldörrar finns också på gravkammarens väggar, i avsikt att den dödes *Ba* skulle kunna röra sig fritt, fram och tillbaka, för att samla kunskap om *duats* mysterier och föra dem till platsen för den första soluppgången, som symboliserades av präststaden Heliopolis. Då öppnades portarna vid horisonten och kunskapen mottogs av den dödes fader **Osiris** så denne blev

upplyst och återfödd eller aktiverad på nytt, tack vare sonen som symboliserar av den döde och som därför emellanåt kallas **Horus**.

Av dessa skäl finns det antydningar om att *duat* låg placerat på en odefinierbar plats som tillhörde nattens mörker men som ändå, i varje fall till viss del, låg relativt nära horisonten i öster. Ingenstans sägs det att *duat* tillhörde eller motsvarade underjorden eller himmelriket.

På flera olika sätt finns det tydliga paralleller mellan *duat* och kosmologiska berättelsen när **Atum** lämnade den ursprungliga Enheten och genomförde ett gränsöverskridande till mångfaldens värld. Även solen **Ra** rör sig ständigt mellan världarna och ser till så att en förnyelse sker. På så sätt kan *duat* uppfattas som en plats med en inneboende kraft och obegränsade möjligheter så att individens egen omvandling kan fullföljas och upprätthållas i ett tillstånd där det ständigt aktiveras och aldrig avstannar. *Duat*s tillstånd återspeglar inte bara den ursprungliga Enheten, utan också livet på jorden och tillståndet i himlen, eftersom detta bara är en konkretisering av det abstrakta tillståndet i Enheten och det efterföljande gränsöverskridandet. Allt det finns följdriktligt överallt och kan alltid nås av alla, såvida man har den rätta kraften och kunskapen eller får det med hjälp av gudarna och de gudomliga krafterna. Då kan man nå det eviga kretsloppet och bli upptagen i det allomfattande flödet.

Egyptiska och sumeriska myter

Osiris-myten släktskap med sumeriska myter

Det finns flera betydande likheter mellan sumerisk och egyptisk religion och dess gudavärld. I Egypten var Osiris en av de allra största gudarna. Hans motsvarighet hos sumererna och dess efterföljare samt deras grannfolk var också av högsta rang. Detta var en tradition som främst förekom i östra Medelhavsområdet och som var nära knuten till årets jordbruk och dess kretslopp, från sådd till skörd och sedan tillbaka igen till efterföljande års sådd. Temat som uttrycks med bilder och symboler återger naturens årliga död och återuppståndelse. Namnen kan skifta men några av de mest kända är Osiris, Tammuz, Adonis och Attis.

Härigenom försökte man med magiska riter både kuva naturen och reglera årstidernas växlingar samt mana fram näring och alstringskraft till boskap och folk för att få avkastning och barn.

Adonis-myten (akkadiska Tammuz; sumeriska DUMUZI)

Universum blev till när NAMMU, en formlös avgrund, kollapsade och gav upphov till AN, himmelsguden, och KI eller NINHURSAG, jordgudinnan. Dessa gudar skapade ENLIL, vindguden som blev gud över de andra gudarna. Enlil blev emellertid fördriven från den himmelska boningen DILMUN efter att ha våldtagit NINLIL som födde honom månggudinnan SIN, också känd som NANNA. Sin och NINGAL födde därefter INANNA, krigets och kärlekens gudinna, och UTU (alternativt SHAMASH), solguden. Under sin tid i exil blev Enlil fader till tre andra underjordsgudar, bland annat NERGAL. Nammu födde också ENKI, vattenavgrunden ABZUS gud och den som hade makten över ME, de heliga dekret med vilka den fysiska världen och samhällets lagar styrdes. Detta gav upphov till världen så som vi känner den.

Venus-gudinnor

De gudinnor som även kopplades till planeten Venus, som också var den romerska gudinnans namn, har många fler egenskaper. Dessutom förefaller de vara viktiga inom den variant på religionen som spreds västerut och nådde de delar i på den Iberiska halvön och i Frankrike och på de brittiska öarna där man lät bygga megalitgravar.

INANNA (sumeriska, även ENNINA, NANA, NIN etc; NIN-ANA = "himmelens furstinna"; akk.Ishtar) – krigets, kärlekens och fruktbarhetens gudinna.

Hon var bland annat en personifiering av planeten Venus, men skötte också om Tammuz, den döende herdeguden, och är därför identisk med Isis (och Osiris), som är den egyptiska motsvarigheten. Vid ett tillfälle besökte hon underjorden, som styrdes av hennes syster ERESHKIGAL (den

stora furstinnan av underjorden), och hon beordrade dörrvaktaren att öppna portarna. Orsaken ansågs tidigare ha varit att hon ville återhämta DUMUZID, men mer kompletta originaltexter visar att det istället var DUMUZID som for till dödsriket för att säkerställa så att INANNA kom tillbaka. Genom hjälp från den vise ENKI lyckades hon återvända ifall hon fann er ersättare som tog hennes plats i underjorden. Valet föll på DUMUZID, men genom en uppgörelse intog hans syster NGESHTIN-ANA (Gestinana) platsen i underjorden sex månader om året, så att de delade på platsen. På så vis återkom DUMUZID en gång om året från underjorden. Vid sumeriska riter fick hennes prästinna välja en man som symboliserade herden DUMUZID (akk.Tammuz; den trogne eller den sanne sonen) och de **firade ett symboliskt bröllop vid vårdagjämningen** när också nyåret inföll. Från början var året uppdelat i två halvår, där detta var början på den ena halvan.

Nyåret Akitu firades 1-11 Nisannu. Det babyloniska året var baserat både på sol och måne och härstammade från en sumerisk variant, där det babyloniska året började med nymånens första tändning strax efter solnedgången vid den västra horisonten. **Från sommarsolståndet och framåt** inföll en period av sorg, i både det sumeriska och egeiska området. Babylo-nierna hade en sex dagar lång rituell begravning för guden DUMUZID, där han skulle vistas i sex månader.

Hathor (hwt-hr; "Horus omslutning", ty solguden Horus "bodde" i henne).

Hon var gudinna över kärlek, skönhet, musik, glädje, moderskap. Hon tog emot de döda vid den västra horisonten. Hon kunde uppträda både som moder, hustru och dotter till Ra, samt var moder till Horus. Hon kallas också himmelens ko, vilket sannolikt antyder hennes roll som fruktbarehetens gudinna. Hon kallades också **Mehturt** eller **Mehet-Werent** (Mht wrt; "den stora floden"), som i ett tidigt skede kan ha varit en annan kogudinna. Båda dessa, eller om det är samma gudinna, bar solguden Ra mellan sina horn vilket återges i huvudbonaden, med solen mellan hornen. Tillsammans med gudinnan Nut representerade hon Vintergatan, och vid höst- och vårdagjämningen kom Vintergatan i en sådan vinkel mot jorden att den berörde horisonten just där solen gick upp och ner. Vintergatan var den vattenström som i detta fall sannolikt åsyftades med begreppet Den stora floden.

En funktionellt sett närbesläktad egyptisk gudinna var **Neith**, eftersom de båda betonar fruktbarehet och har en nära relation till solen, men också till Isis på grund av ett troligt gemensamt ursprung i den sumeriska gudinnan INANNA.

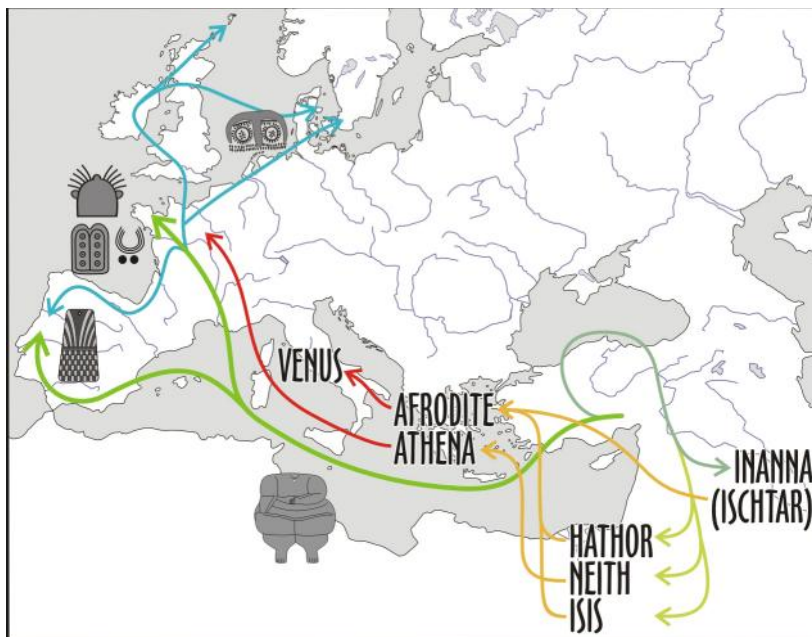
Afrodite var den grekiska motsvarigheten till Hathor, och Venus kallades hon hos romarna.

Mer om planeten Venus

Venus är den röda planeten, tillika med solens följeslagare, eftersom den har en bana runt solen som befinner sig innanför jordens bana, vilket får till följd att den inte som de andra planeterna (exkl. Merkurius) kan förekomma var som helst på himlavalvet längst ekliptikan och långt från solen. I stället är den alltid relativt nära solen och kan bara iakttas strax före eller

efter solens horisontpassage. Den har en rytm på himlavalvet som medför att den gentemot solen återkommer 5 gånger på 8 år, vilket är detsamma som Gyllene snittet ($8 : 5 = 1,6$ att jämföra med $1,618...$). Jämför man Venus återkomst gentemot stjärnorna istället får man en rytm på 9 månader, som är det samma som kvinnans havandeskap.

Att Venus avbildas som ett par horn på en ko har man försökt förklara på olika sätt. En av dem jämför hornens form med Venus rörelse på himlavalvet strax ovanför horisonten, där planeten långsamt förflyttar sig dygn för dygn allt högre upp för att sedan vända tillbaka mot horisonten igen, när man följer dess position strax före/efter solens horisontpassage.

Den gudinna som bland annat kombinerades med planeten Venus hade stora likheter och nära släktskap i delar av Europa under bondestenåldern.

Mer om Vintergatan

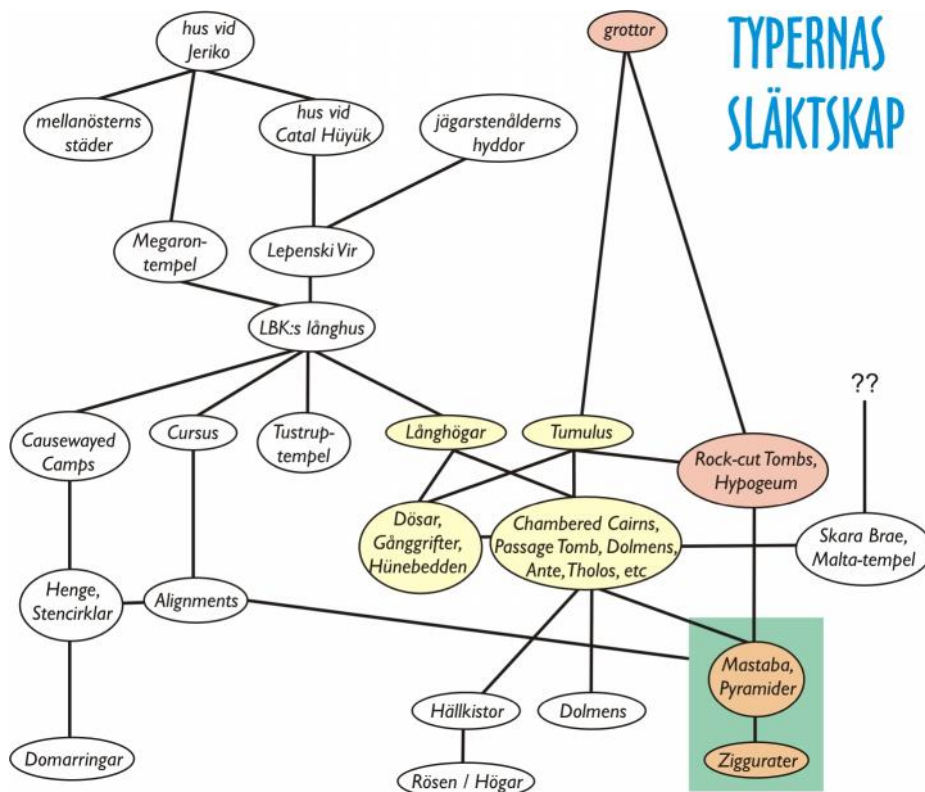
Vintergatan kan under en kort tid på året ha en säregen position på himlavalvet. Det ljusaste partiet av Vintergatan löper nästan vinkelrätt från horisonten och rakt upp på himlavalvet samt befinner i västlig riktning samt är på väg ner mot horisonten, vilket sker dels strax före soluppgången runt vårdagjämningen, dels strax efter solnedgången runt höstdagjämningen. Den är istället helt ovanför horisonten nattetid under sommaren, men med kortare synlighetstid ju längre skymningen och den ljusare himlen har berört nattens timmar. Under vinterhalvåret har Vintergatans ljusaste sträckning bara varit ovanför horisonten under dagtid.

Krigs- och vishetsgudinnor

Neith, krigets gudinna som var känd för sin vishet, förekom från den första dynastins tid vid Nilens delta. Hennes namn kan tolkas som vatten, vilket syftar på hennes personifiering av den ursprungliga vattnet eller urhavets uppkomst. Som sådan var hon varken man eller kvinna, men i andra sammanhang gestaltades hon som en kvinna. Hon var moder till Ra och kallas ibland "den stora kon som gav liv till Ra".

Ta-nit, krigets gudinna och boende i himlen, var en jungfrulig Moder jord, en symbol för fruktbarheten, vars namn betyder "gudinnan Nits land" på egyptiska, men dyrkades även i andra delar av norra Afrika. Hennes symbol påminner om den egyptiska Ankh-symbolen vars betydelse var evigt liv, vilken senare användes för att symbolisera Venus.

(Pallas) **Athena**, var vishetens och krigets gudinna hos grekerna och i Mykene (från 4000 f.Kr.). Hon återges som en beväpnad kvinna med en uggla som attribut och hon själv emellanåt som en bevingad varelse.

Pyramider i Egypten och Ziggurater i det forna sumeriska området i Babylon, har ett utbredd släktskap med andra byggnadsverk, såsom megalitgravarna i Europa (gulfärgat).

Närbesläktad kosmologi

Den egyptiska kosmologin är mer eller mindre besläktad med många andra folks kosmologi.

Schamansk kosmologi

Schamanism – (SHAH-men = ungefär: den som tänker och vet) är en globalt förekommande kosmologi med många likheter inbördes trots stora avstånd i tid och rum mellan dessa bärare. Den som förekommer i Europa och Asien är relativt fredlig till sin karaktär, medan den som uppträder i Amerika emellanåt har en mycket blodig historia.

Den ordinarie verkligheten är en illusion, men den rätta eller sanna världen är drömvärlden eller andevärlden varifrån den jordiska tillvaron styrs. Osynliga andar, förfäder och krafter förekommer överallt i naturen och i varje enskild enhet, vilka är förbundna med varandra och kan påverka de levande, både på ett gott och ett ont sätt.

Bland de viktiga symbolerna märks världspelaren eller världsträdet (Axis Mundi) som berör alla världar och omsluter hela universum, och detta pelare eller träd vaktas ofta av en orm eller en drake. Fåglar symboliserar förfädernas andar, som känner till hemligheter och framtiden. Det är också viktigt att kontrollera elden.

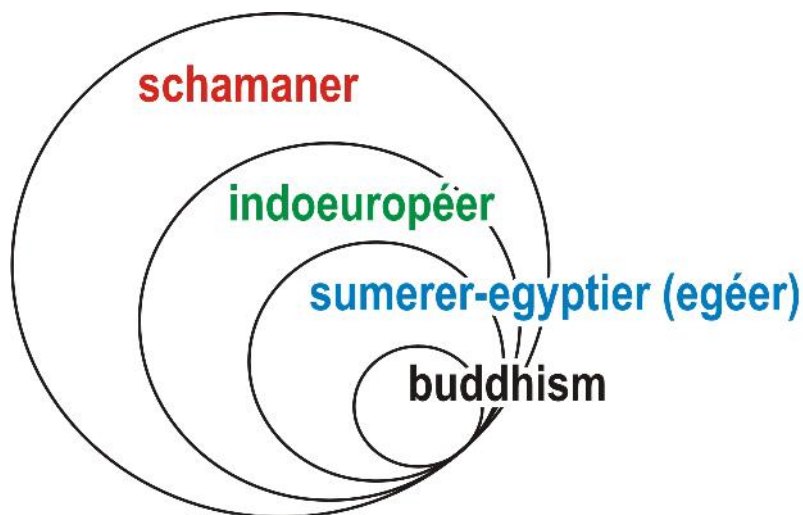
Schamanens uppgift är att hjälpa de andra personerna i samhället och det skedde på många olika sätt, samt att hjälpa den dödes ande att komma till dödsriket för att inte bli kvar i samhället som en gengångare. De kan bota sjuka och ta bort åverkan och sjukdomar som onda andar ställt till med, men de kunde också vara aggressiva och skapa elände och problem för personer eller folk som de inte tyckte om. De kan se in i framtiden eller uppfatta vad som sker på andra platser långt bort. Andevärlden uppfattas ofta som tidlös och schamanen lämnar ibland kroppen för att bege sig iväg på anderesor för att få kraft eller kunskaper.

För att komma i trans och nå drömvärlden används ofta en trumma. Trumman används för att dämpa sinnenas aktivitet och lösgöra medvetandets resurser, varpå möjligheter öppnas att utföra anderesor till himlen eller via en lång gång till underjorden. De färdas till främmande andliga platser för att få kunskap eller kraft, eller anropar andar som kan ge dem detta, varför de anses kunna tala med dessa andar. Färden till underjorden kan ske för att följa en avliden persons själ på vägen eller för att få helande krafter eller dold kunskap. Den person som utför anderesor eller drömaresor kallas bland annat för schaman, och kan både vara en man och en kvinna, men vanligen en man.

Schamanen kan även göra ett symboliskt uppstigande till himlen via en trappstege. Många riter syftar till att bygga en symbolisk bro eller stega. Bron ses som förbindelsen till himmelsgudarna. Häröver kan man bara gå som död eller hänryckt. Det är en mycket svår övergång, utom för de initierade, för de har ibland genomgått en rituell död. En annan viktig symbol är det kosmiska berget som förenar himmel och jord.

Likheter med egyptisk kosmologi

Likheterna med den egyptiska kosmologin är mestadels på det generella planet, såvida de inte har helt olika åsikter och uppfattningar.

Den schamanska kosmologin står nära naturen, medan den indoeuropeiska har anammat en del av boskapsskötarens tankevärld. De folk som bodde vid östra Medelhavet gick längre från naturen mot jordbrukandets världsbild, men fördjupade också förståelsen av varandets gåtor, något som renodlades inom exempelvis buddhism.

Uralisk kosmologi

Uralisk religion – kan ses som en variant på den schamanska religionen, men med vissa avvikande inslag som kommer från jordbrukande folk. Den tillhör de finsk-ugriska folken i nordöstra Europa och närliggande områden i Ryssland, samt berör deras grannfolk i Europa. Det utmärkande och som inte alltid följer det schamanska tänkandet är förekomsten av Uroceanen med ett gudomligt berg som blev grunden för allt annat, världsträdet som förenade underjorden och himlavalvet samt jordelivet däremellan. Den yttersta skaparen såg bara till att skapelsen kom i gång, varefter det var en av gudarna som utförde resten. Denna luftgud eller vädergud var också en himmelsgud, som ibland kunde bli den viktigaste av gudarna och ta över rollen som huvudgud från den yttersta skaparen.

Likheter med egyptisk kosmologi

Likheterna med den egyptiska kosmologin är uppenbar i många fall och utformningen av de olika lånen kan ses som en mindre anpassning till den egna religionen.

Indoeuropeisk kosmologi

Indoeuropeisk religion – har en mycket stor utsträckning i tid och rum, vilket gör det svårt att återskapa en ursprunglig version. Hos de tidiga boskapsskötande indoeuropeerna i Europa och långt bort i nordvästra Indien, tycks det ha funnits stora likheter.

Här förekommer himmelsfadern, tvillingar, den heliga elden, vikten av att utföra riter efter givna regler, en viss förfäderskult, men en utpräglad brist på intresse för underjorden och andliga resor. Trots det finns vissa likheter med den schamanska kosmologin. Bland de äldsta indoeuropeiska gudarna framträder en väldig gestalt som kontrollerade åska och regn samt såg till att grödor och boskap fick vad de behöver för att förse människorna med föda och råmaterial. Ofta har de olika varianterna på denna gud fått attribut som berör tjurar och yxor eller annat som symboliserar makt och kraft. Vissa myter återkommer hos flera folk såsom den månghövdade ormen som blir dödad av en framstående gud eller hjälte, men också myten om solen som doldes i berget eller Underjorden.

De bäst kända mytologierna och kosmologierna hos de indoeuropeiska folken kommer från arierna i Indien med sin Veda-filosofi samt greker, hettiter och assyrier, men också delvis folken i södra Skandinavien. Motsatsen gäller det keltiska området i västra Europa, från de brittiska öarna via Frankrike till Iberiska halvön, som har varit starkt påverkat av den egeiska kulturens tänkande och värderingar.

Greker

Allting började med ett kaos-tillstånd. De främsta gudarnas har ofta namn som anspelar på fysiska eller astronomiska egenskaper eller andra viktiga egenskaper i världen. De är organiserade i flera generationer som följer efter varandra, såsom: Chaos → Tartarus (avgrunden), Gaia (jorden), Eros (längtan), Erebus (mörkret), Nyx (natten). Guden Ouranos var både son och make till Gaia och fick med henne många barn, däribland sonen Okeanos (oke-anos; den omslutande oändliga urhavet) och Kronos, som båda var titaner. I denna gudavärld finns också Underjorden samt färjekarlen som hjälpte de dödas ande att komma över floden Styx.

Nordbor

Ymer, vars namn betyder tvilling, avlade själv tvillingar. Här finns även en ändlös avgrund (Ginnungagap) som representerade det ursprungliga kaoset. Ur detta "vidöppna gap" vällde älvar som genast frös till is i det ödsliga och köldbelagda Nifelheim (den dimhöljda världen) där även dödsriket låg, men på andra sidan om detta gap låg Muspelheim som var eldens rike och som beboddes av jättar.

Arier

Äldre Veda-traditionen – är den gren inom den indoeuropeiska religionen som är känd i nordvästra Indien och som kom att nedtecknas i Vedaböckerna. Här framgår vikten av att sjunga hymner, framsäga formler och frambära gåvor, varefter man begärde att gudarna aktivt skulle uppfylla bestämda önskningar som riktats till dem. Gudarna var mäktiga och härskande väsen. Alla husfäder kunde förrätta offer och styrdes för hushållens

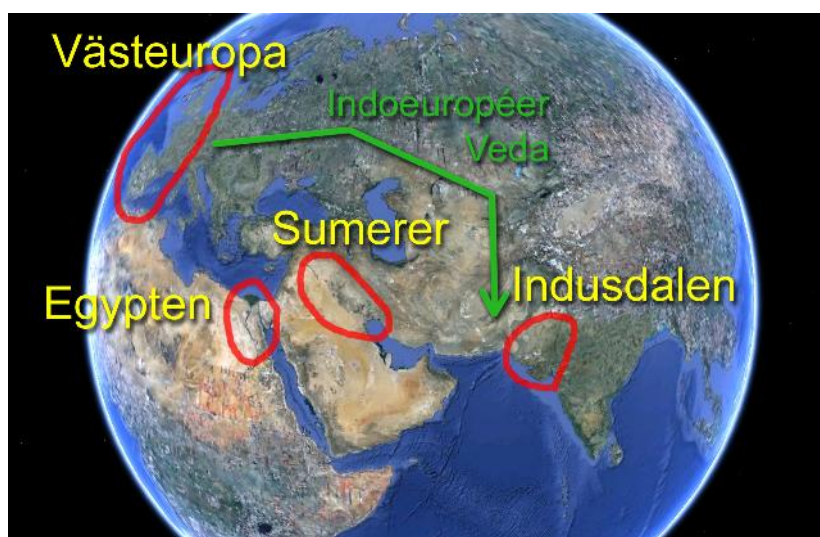
del inte av präster. De stora offerfesterna däremot krävde omfattande förberedelser. Offerplatsen skulle renas och prästerna utförde bestämda ceremonier för att återställa sin kultiska renhet. Offerherren och hans maka skulle dessutom gå igenom en komplicerad vining. Även efter det att offern framburits utfördes särskilda riter. Kultplatsen var inte ett tempel eller någon annan byggnad, utan en offerplats i närheten av offerherrens hus. Årets största fest var det stora somaoffret som ägde rum på våren. Utöver detta skulle man frambära offer till de avlidnas andar. Solen (Surya) och månen (Candramas) var också föremål för dyrkan, men de hade ingen framträdande position i den vediska gudavärlden. De dödas ande ansågs fortsätta att existera i närheten av sin tidigare boning eller på annan plats på jorden, varför de kunde tillfoga de levande skada, om de inte blidkades med gåvor. Däremot återföddes de inte till det jordiska livet igen. Sådana spisoffer till de döda var viktiga. Ett underjordiskt dödsrike, där Yama härskade, var motpolen till gudahimlen, som förlades uppåt och mot norr, medan underjorden låg nedåt och mot söder. Båda dessa var positiva platser.

Likheter med egyptisk kosmologi

Likheterna med den egyptiska kosmologin är begränsad och det förefaller mer som om de har valt helt olika vägar i den andliga världen. De likheter som förekommer är ofta av samma slag som gentemot schamanism. En annan av likheterna är vattnets betydelse hos indoeuropeerna, vilket återges i form av flodgudinnan Dene, Danu eller Deönu samt "vattnets brorson" (Höepom nepots – hos romarna Neptunus).

Genom att följa de grekiska gudarnas namn generation för generation framträder en kosmologi som påminner mycket om den egyptiska.

Likheterna med den egyptiska kosmologin är betydligt mycket större gentemot hinduism som var den ariska Veda-religionens efterträdare, trots att hinduism i hög grad härstammar från Veda-religionen.

I Indien förenades den indoeuropeiska gudavärlden med en kosmologi som var besläktad med den som förekom i Egypten, varpå hinduism uppstod.

Österländsk kosmologi

Det finns ingen enhetlig österländsk kosmologi, men det finns stora likheter mellan dem.

Hinduism utgår i hög grad från Veda-religionen, vars gudavärld de i hög grad har anammat, men det finns många viktiga skillnader som i samtliga fall tycks ligga nära den egyptiska och sumeriska kosmologin. När sedan Hinduism gav upphov till Buddhism renodlades just dessa delar, varpå de vediska inslagen i det närmaste försvann. Ett säreget undantag gäller en del av de andliga ord och begrepp som användes, vilket gör att buddhister och zen-buddhister använder indoeuropeiska ord för egenskaper, företeelser och tillstånd som har en helt annat ursprung. Ytterligare en viktig och närbesläktad gren inom den österländska filosofin är Taoism som likt buddhism söker efter varandets och blivandets yttersta egenskaper.

Hinduism

Några av de viktigaste delarna inom den hinduiska kosmologin och dess världsbild är följande:

- Oändlighetens hav, är ursprunget till allting, där det sedan skedde en krusningen som uppfattade sig själv, varefter skapelsen började. Den orsakslösa orsaken gav upphov till allting i en självgenererad skapelse genom självtryck och utan avsikt eller mening.
- Brahman och Atman, eller fadern och sonen, vilka återger den yttersta gudomen som är passiv och det yttersta medvetandet som kan agera och har en jag-uppfattning.
- Shivas dans, där allting både blir till och förstörs samtidigt, för att omgående återskapas igen i en oändlig dans eller kretslopp.
- Maya kallas illusionen som medför att man tror att världen omkring oss är den rätta och sanna verkligheten, medan den i själva verket bara är en avbild av den himmelska och ursprungliga världen som man bland annat kan nå i drömmar och genom medvetandeförändringar. I den sanna världen finns inga avstånd. All åtskillnad är en illusion. I "Indras himmel" avspeglas allting i allt annat, vilket gör att allting finns i allt annat och inget är separerat.
- Nirvana, och strävan att bli ett med det yttersta gudomliga för att slippa återfödas och ingå i det ständiga kretsloppet.
- Målet är att nå ett upplyst tillstånd som uppenbarar dessa sanningar om verkligheten drömliknande natur och oändliga potentiella egenskaper samt den orsakslösa tillblivelsen.

Eftersom likheterna med den egyptiska kosmologin är så stor, kommer viktiga begrepp och gudar att presenteras närmare nedan.

TILLSTÅND inom Hinduism och Buddhism

Brahman – (sanskrit *brh*, “att växa”)

Den eviga, oföränderliga, oändliga, ständigt och allestädes närvarande, översinnliga verkligheten eller tillståndet, vilket är den yttersta gudomliga bakgrunden för all materia, tid och rum och alla varelser, samt allting bortom detta universum. Allting ingår i Brahman och bakom allting finns detta tillstånd. (Ej att förväxla med den yttersta guden *Brahma*)

Atman – (sanskrit *etmen*, “att andas” eller “andning”)

Varje person har en evig själ, och denna del är personens sanna jag eller Atman. Inom buddhismen är det viktigt att man slutar betona dess existens och närvaro, och istället försöker uppfatta verkligheten bortom själen och gudarna, för att på så sätt nå upplysning och frigöra sig.

I sitt yttersta tillstånd tillhör inte Atman en viss person utan Allt, och är då ibland svår eller omöjlig att särskilja från Brahman, den yttersta anden eller gudomen. Atman var i begynnelsen alldeles ensam och genom att tänka ”jag är” förstod han att han existerade.

Purusha – (sanskrit *purusa*, ”kosmisk man”)

Avser självet som genomsyrar hela universum, men är varken manlig eller kvinnlig, vilket gör att detta tillstånd ligger nära Atman. De vediska gudarna betraktades som den mänskliga tankarnas tolkning av Purushas många aspekter. Enligt Rigveda blev Purusha sönderdelad av *devas*, varpå solen, månen och vinden skapades, liksom gudarna Indra och Agni.

En motsvarighet till denna skapelseberättelse återfinns i den nordiska guden Ymer.

Devas & Devis – (sanskrit *devi*, manliga respektive kvinnliga gudar, med betydelsen ”himmelsk” eller ”skinande”)

Omfattar bland annat Varuna, Soma och Agni. Kunde även omfatta fadern för alla gudar och kallades då Dyaus Pita, vilket även är känt hos andra indoeuropeiska folk, såsom Zeus hos grekerna och möjligen Tiwaz hos germanerna. Varuna var under den vediska perioden även kallas *Asuras*.

Asuras – var inte demoniserade under Veda-tiden, men blev det senare. Senare uppfattades de som motsatsen till Devas. Omfattar bland annat bröderna Vritra och Vala, men i Rigveda var även Varuna och Mitra mestadels kallade asuras men kunde också förknippas med Devas. Begreppet förekom hos nordborna där de kallades Asar.

Samadhi – (sanskrit *sam-a-dha*, ”att förvärva sammansmältning, att förstå helheten, att nå en djupare sanning”)

Avser den högsta nivån som man kan komma till genom meditation. Då förstår man att verkligheten är en illusion, i enlighet med uppfattningen om *Maya*.

Maya – (sanskrit *ma-ya*, ”inte-det”)

Uppfattningen att allting omkring oss som vi varseblir är en illusion, och detta omfattar den sinnliga världen som vi förnimmer med våra fem sinnen, men bortom den finns en mer riktig värld som är mer ursprunglig, vilken man kan nå genom upplysning.

Moksha – (sanskrit *moksha*, ”frigörelsen”)

Målet för människan är att finna *Samadhi* eller upplysning så att man når ett tillstånd bortom *Maya* och genom frigörelse slipper den upprepade återfödelsen samt når *Nirvana*. Möjligen var detta ett begrepp som saknades i Veda-religionen och istället upptogs från andra närboende folk.

Nirvana – (sanskrit *nir-vana*, ”ingen bläst” eller ”tillståndet där det inte blåser”)

Tillhör den buddhistiska epoken och förekommer inte tidigare. Ett av många mer eller mindre synonyma begrepp som avser tillståndet som den döde erhåller när man har uppnått *Moksha* eller frigörelsen från den ständiga återfödelsen.

Karma – (sanskrit *karman*, ”handling”)

Avser lagen om orsak och verkan, och hur ett agerande med tankar, känslor eller handlingar medför en påverkan på omgivningen och den egna individen i enlighet med naturlagarna. Inom buddhismen och delar av hinduismen dessutom summan av individens alla handlingar i livet, vilket påverkar huruvida man återföds eller inte. När man når *Moksha* upphör karma eftersom man har nått frigörelsen. Begreppet saknades i Veda-religionen, men infördes i hinduismen innan Buddhismen växte fram.

Dharma – (sanskrit *dharma*, ”det som håller uppe och stödjer”)

Syftar på lagar om människors rättigheter utifrån personens ålder, klass, yrke och kön. Begreppet fick med tiden en djupare religiös innebörd.

Aum – (sanskrit *panava* eller *aumkara*, ”att sjunga ut ljudligt”)

Förekommer främst inom buddhismen och delar av hinduismen, och har en helig innebörd som syftar dels på tre av vedaböckernas initialer, dels på födelse, liv och död. Översätts ibland med ordet frid eftersom det är ett uttryck för den harmoni som upplysningen genom veda ska leda fram till.

GUDOMAR inom Veda-religion och Hinduism

Den hinduiska treenigheten = **Brahma, Vishnu och Shiva (Rudra)**.

Rigveda betonar främst **Indra** (åskguden och den heroiska guden) och **Agni** (eldens gud, den lägsta guden), eftersom dess hymner skulle sjungas vid *soma*-offren.

Brahma – den store skaparen. Han uppstod av sig själv, enligt en symboliskt berättelse skedde det i vattnet eller i en lotusblomma. Här lade han ett ägg där han själv senare blev född. I Brahman uppstod Brahma (**Hiranyagarbha**, enligt *Rigveda*, med betydelsen gyllene magen eller gyllene ägget) som skapade allting och är alla andra gudars ursprung, varför han bland annat kallas Brahman:s själ. Genom denna beskrivning är Brahman närmast identisk med Atman.

Hiranyagarbha flöt omkring i tomheten och mörkret innan han delades i två delar, Svarga och Prithvi. Brahma skapade människan *Manu*, från vem alla hinduer och många andra folkgrupper härstammar. Genom sina tankar skapade han de elva *Prajapatis*, som blev mänsklighetens stamfäder.

Bara i sällsynta fall återges någon relation mellan Brahma och de andra gudarna.

Vishnu – (sanskrit *vish-nu*, troligen ”den Alltgenomträngande, den-som-går-(in)-överallt”; samt **Vichni** hos slaverna och möjligen **Vidar** hos germanerna.)

Den främsta guden i Veda-religionen vilken inte är beroende av tid, rum eller materia. Han regerar med sin hustru i himlen, där de rättfärdigas själar får bo med dem efter sin död. Han var upprätthållaren av himmel och jord och ger på så vis livsrum åt alla varelser. Enligt den yngre mytologin vaknade han och blev då till både Brahma (skaparen) och Shiva (förgöraren etc).

Vishnu utförde flera avatarer eller nedstigningar från sin himmelska boning och kunde på så sätt inkarneras som fisk och kallas då *Matsya*, som betyder fisk på sanskrit. I den gestalten var han den första Avataren och detta skedde för att varna *Manu* att det skulle komma en stor översvämning som skulle förgöra alla människor och allt liv. Andra inkarnationer var som sköldpaddan *Kurma* som bar upp det himmelska berget på sin rygg och hjälpte därefter gudarna att kärna Mjölkhavet för att utvinna den nektar som gjorde dem odödliga. Han inkarnerades också som vildsvinet *Varaha* som lyfte upp jorden ur Urhavet som en demon hade försökt dränka den i varefter han dödade demonen. Ytterligare en av hans avatarer eller nedstigningar var *Krishna*.

Shiva – (sanskrit *shiva*, ”den gynnsamma” eller ”den lovande”)

Den stora förgöraren och omformaren. Avbildas ofta djupt försjunken i meditation eller dansande, varför han även kallas den evigt dansande vilket möjligen syftar på det eviga kretsloppet av förgörelse och återskapande eller ett evigt omformande av tillvaron. Han har många egenskaper som visar att han tidigare tycks ha varit identisk med den vediske guden *Rudra*.

Rudra – (sanskrit *rud-*, att gråta och tjuta, möjligen ”den vildsinta” eller ”den våldsamma”)

Vindens gud som förknippas med oväder, men också med såväl sjukdomar som tillfrisknandet. Han beskyddade boskapen och sammansmälter delvis med Vishnu, eftersom han tidigare kan ha varit en aspekt av Vishnu. Samtidigt finns stora likheter med Shiva och han ses ofta som dennes föregångare under den tidiga vediska perioden.

Vritra – (sanskrit *vrtra*, ”den insvepte, den överskylde”)

I tidig Veda-religion var han en *Asura* och en orm eller drake som tog makten över allt vatten i världen och blockerade flödet för floderna, varför Indra slog honom i strid och förstörde alla hans 99 fästen. Vritras broder var Vala och han identifieras med en sten-grotta, som Indra splittrade och krossade för att befria boskapen. Deras moder var Danu, som identifierades med det ursprungliga vattnet, där denna gudom förmodligen bodde.

Indra – (indoeur. *Perkwunos*, sanskrit *Parjanya*, isländska *Fjörgyn*, keltiska *Sucellus*, vilka var kända för att ha slagit och krossat farliga gudomliga fiender med en hammare)

Han var en av de främsta gudarna i den vediska religionen och var kung över de andra gudarna och den som rådde över himlen, varför han styrde väder, åska och regn samt var en stark och modig krigare. Likaså styrde han över elementen eld (Agni) och vatten (Varuna) samt solen (Surya). Han var känd som *vrtra-han* eller den som krossade Vritra, så att världens vattenflöden befriades och att solen som var bunden eller instängd i en grotta kunde komma ut så att det blev gryning. I Rigveda kallas han för herre över alla *Devas*. Han var son till Dyaus Pita, som han senare dödade.

Varuna – (sanskrit *varuna*, från pre-indoeur. *-uer*, ”bindande”)

Han var under den vediska perioden både kallad för en *devas* och en *asuras*. I Rigveda kallas han *asuras*. Han var en gud över himlavalvet och den himmelska oceanen (sanskrit *rasa*), men också herre över lagarna och underjorden och alla som dog, varför han kunde utlova odödlighet. Rådde även över solen innan denna uppgift övergick till Mitra, varefter han enbart rådde över natten.

Vissa likheter förekommer med den grekiske guden Uranos, som också rådde över himlavalvet.

Mitra – (sanskrit *mitra*, ”kontrakt, löfte, pakt”)

Förekommer ofta tillsammans med **Varuna**, vilket var ett resultat av att han övertog rollen som solgud. Dessutom skyddade han lagarna.

(Mata) Prithvi – (indoeur. *Pltöwiö*, ”överflöd”)

Gudinnan över slätterna med många floder. En variant av henne hos hettiterna var *Lelwanni*, gudinnan över underjorden och den som renade. I sanskrit-texter kallas hon *Prithvi* och var jordgudinnan men kunde också kallas *Moder Jord* och var en av *Vishnus* hustrur och moder till *Indra* och *Agni*. Hon hade ibland den symboliska skepnaden av en ko, varför *Vishnu* kunde inkarneras som *Prithu* för att mjölka henne och få föda, men först efter att ha jagat henne när hon omvandlade sig till en ko för att kunna fly undan från honom. I ett annat sammanhang är hon hustru till *Dyaus Pita* (Fader himmel), men sedan han dödats av *Indra* gifte hon sig med honom.

Dyaus Pita – (sanskrit, ”himmelens / ljusskenets Fader”; kallades *Zeus*

Pater hos grekerna, *Iovis Pater* och senare *Jupiter* hos romarna, *Div* hos slaverna och *Tyr* hos germanerna.)

Han var fader till *Prithvi* (jordgudinna), *Agni* (eldens gud) och *Uchas* (gryningens gudinna), men var från början i tidig vedisk religion förenad med *Mata Prithvi* (*Moder Jord*) och de kallades för *Dyavaprthivi* (”himmel och jord”), men de avbildas ofta som en tjur och en ko. Ibland håller han i en åskvigg. Enligt en av berättelserna om honom blev han dödad av sin egen son *Indra*. *Surya* (solens gud) var också hans son, men själv skapades han direkt av *Purucha*.

Ashvin – (sanskrit *asvin*, från *asvah*, ”häst”)

Tvillingar och hästmän vilka förde solen över himlavalvet och som symboliserade solens uppgång och nedgång. Deras namn var **Nasatya** och **Dasra**.

Ushas – (sanskrit *usas*, ”gryning”, från indoeur. *aus-*, ”att lysa”)

Denna framstående gudinna för gryning och uppvaknandet och tillväxten hos de andra gudarna, förekom som Eos hos grekerna och Aurora hos romarna samt sannolikt Easter eller Ostro som germanerna firade ungefär vid tiden för Påsk.

Surya – (sanskrit *surya*, ”det yttersta ljuset”)

Var från början i den vediska religionen den främste av solgudarna, men övertog senare rollen själv.

Egeisk kosmologi

Egeisk religion – berör den kosmologi och religion som förekom på södra Balkan, i Anatolien och säkerligen i hela eller en del av Levanten under den äldsta jordbrukande perioden. Vissa delar levde sedan kvar i Anatolien och på Kreta ända fram till bronsåldern. Här hade man en aktiv och omfattande förfäderskult med gravar under golvet till boningshusen. I kosmologin förekom av allt att döma symboler som Uroceanen och gudomliga öar, ett enda heligt berg samt tvillingar. I kulten användes kvinnliga statyetter som hade urgamla anor. Förekomsten av grottor och labyrinter har tydliga schamansk drag. Därtill var både tjurar och bin, som ger styrka och honung till alkoholhaltiga drycker, viktiga symboliska djur. Ett arv från denna religion som togs upp av den efterföljande indoeuropeiska religionen i Grekland var mysteriekultur, samt fåglar som bärare av visheten.

Västeuropas tidiga bondestenålder

De indoeuropéer som nådde fram till östra Frankrike runt 5500 f.Kr. hade av allt att döma en avsevärt annorlunda religion och uppfattning om världen än de jordbrukande folk som strax tidigare hade slagit sig ner i stora delar av Frankrike och på den Iberiska halvön, vars förfäder kan sökas på södra Balkan och i Anatolien samt delvis eventuellt i Levanten. Indoeuropéerna tycks inte ha haft någon vilja att samverka med andra än sig själva, vare sig det var besläktade schamanska urbefolkningar med ett snarlikt språk, eller grannfolk som också bedrev boskapsskötsel och handel. På så vis fanns det en relativt nära släktskap mellan folk i västra Europa med de som bar på ursprunget till den egyptiska kosmologin. Av det skälet är det inte särskilt förvånande när man ser framväxten av byggnadsverk som megalitgravar, vars mål och mening delvis kan få en förklaring inom denna kosmologi, på samma sätt som pyramiderna var en slags beskrivning av kosmologins innebörd.

Likheter med egyptisk kosmologi

Likheterna med den egyptiska kosmologin är påfallande stor, men det finns också skillnader som till viss del kan bero på att den rekonstruerade egeiska religionen är relativt ung och inte den ursprungliga variant som var samtida eller rent av äldre än den egyptiska kosmologin.

Sumerisk kosmologi

Vår kännedom om den sumeriska världsbilden är fragmentarisk och spröd, men vi vet att den ursprungligen var detaljerad och innehållsrik. Den sumeriska kosmologin har stora likheter med den egyptiska, men med den skillnaden att den kan uppfattas som mer färgsprakande och teatraliskt samt mindre from, eftersom den delvis ingick i årliga ceremonier där skapelsen återberättades. Här får vi ett sammanhang rörande universums tillblivelse som sträcker sig från den yttersta början när inte ens tiden existerade via det första blivandet och skapelsen av gudavärlden och universum i övrigt. Deras skapelsemyt är dock inte enhetlig. Tvärtom förekom det flera varianter på ett visst tema. I äldsta tider fanns det många olika skapelseberättelser i Babylonien, vilka på olika sätt skildrade världens uppkomst. Varje större tempel eller kultområde hade sin huvudgud som framställdes som den egentliga skaparen. I exempelvis Eridu var det Ea (sum. ENKI) som dödade kaosdraken APSU och som sedan skapade världen av den döda kroppen. I Nippur däremot var det ENLIL som dödade draken TIAMAT.

De sumeriska gudarnas namn återges i moderna återgivningar vanligen med versaler när de stavas med sin sumeriska form.

Den bibliska varianten

Många likheter finns mellan de sumeriska berättelserna, men också med den bibliska versionen. Eden kan jämföras med det akkadiska ordet edinu (sum. EDEN) som betyder slätt, det babyloniska livsträdet kan ses som en föregångare till det bibliska och den sumeriska syndaflodsberättelsen är betydligt äldre än den som återfinns i Bibeln, medan ormen bland annat kan jämföras med kaosdrakarna. Även människans roll och relation till det gudomliga, samt gudens humör och vrede återfinns hos sumerer och andra samtida folk. Vad gäller den inledande skapelsen finns också stora likheter mellan den bibliska versionen och den sumeriska skapelsemyten. Ordet eller nämnandets betydelse för alltings början, återkommer i påståendet att "I begynnelsen var ordet, och genom ordet blev allting till." I första Moseboken framträder den skapande Guden som överksam och bara framför önskningar som sedan helig Ande uträttar som den verksamma och verkliga skaparen. En annan väsentlig likhet är åsikten att sonen bor i (hos) Fadern. Fadern och Sonen är ett, men ändå åtskilda. Allt detta återfinns både hos sumerer och egyptier samt inom hinduism.

En sumerisk skapelsemyt

Nedan följer två exempel på sumeriska skapelsemyter, som är mycket likartade, där somliga ord och begrepp behöver kommenteras eftersom de valda orden i översättningen inte alltid ger den fulla innebörden.

När himlen ovan ännu inte hade fått något **namn***

När jorden nedanför ännu inte blivit kallad vid **namn***

Den ursprungliga APSU, deras skapare

MUMMU* och **TIAMAT**, hon som gav upphov till dem alla

Förde samman deras vatten

Inget betesland var ordnat och inte heller fanns vassbeklädda träsk att
se
När ingen av de andra gudarna hade kommit till
När de inte ens hade kallats vid namn och deras gudomlighet inte var
fastställd
Vid den tiden skapades gudarna inuti dem.
...

En annan version av den sumeriska skapelsemyten

Då ovan himlarna ännu inte **nämnts***
nedan jorden ännu inte nämnts med **namn***
och APSU, den förste, deras avlare,
MUMMU* och TIAMAT, hon som skulle föda dem alla,
blandade sina vatten med varandra,
under det att **kultgemaken*** ännu ej sammanfogats, **sävhyddorna*** ej
skådots,
då gudarna ännu ej **lyst fram***, ingen av dem,
och de ej nämnts med namn och ödena ej bestämts,
då föddes gudar i deras sköte:
LAHMU och LAHAMU **glänste fram***, de nämndes med namn.
Tidsåldrar blev stora och växte.
ANSHAR och **KISHAR*** föddes, väldigare än de förra.
De gjorde dagarna långa, fogade år därtill.
ANU, deras son, var sina fäders like,
ja, ANSHAR gjorde ANU, hans förstfödde, till sin jämlike.
Därefter födde ANU **NUDIMMAD*** såsom sin avbild.
NUDIMMUD blev härskare över sina fäder,
med vidsträckt förstånd, vis och väldig i kraft,
mycket starkare än sin farfader, ANSHAR.
Han hade ingen jämlike bland gudarna, hans bröder.

Kommentarer till de sumeriska skapelsemyterna

- Att **nämna** något vid namn är detsamma som att skapa. Ordet hade inom religionen en skapande makt, vilket är en uppfattning som även förekommer i Egypten och inom kristendomen.
- APSU, bildat av orden AP = ocean, ZU = vishet
- MUMMU uppfattades av babyloniska präster som synonymt med ord eller skri i allmänhet, men har senare jämförts med det grekiska begreppet logos som brukar översättas med ord, princip eller logik.
- Begreppet **kultgemaken** (sum. GIPARU) avser egentligen det främsta rummet i den mörka kammaren i templet, där guden ansågs tillbringa natten, men kan också ursprungligen ha avsett byggnadsmaterialet säv.
- Det alternativa begreppet **sävhydda** (sum. SUSU) betyder också säv eller träsk, där säv växer, men avser sannolikt den äldsta typen av kultbyggnad. Innebörden blir då att ingen typ av kultbyggnad ännu hade blivit byggd.

- Begreppet ”glänste fram” (sum. SUPU) betyder egentligen ”låta framträda i skönhet, i glans”.
- **ANSHAR** och **KISHAR** avser det övre och det nedre universum, möjligen syftande på himmelspolerna (AN = himmel, SAR = universum, KI = jord).
- **NUDIMMUD** var ett annat namn för **ENKI** eller **Ea**.

Gudastriden, som kommer efter skapelsemyten

Bröderna, gudarna, slöt sig samman,
 de förvirrade **TIAMAT** genom att röra sig fram och åter,
 de fördyrade **TIAMAT**s håg
 genom sin munterhet i de himmelska boningarna,
 så att **APSU** icke kunde dämpa deras rop
 och **TIAMAT** satt tyst vid deras sorl.
 Men deras beteende blev motbjudande,
 ty deras handlande var otillbörligt - de hade blivit vuxna.
 Då ropade **APSU**, de stora gudarnas avlare,
 och sade till **MUMMU**, hans budbärare:
 ”**MUMMU**, budbärare, du som gläder mitt hjärta,
 kom, låt oss gå till **TIAMAT**.”
 De gick åstad och satte sig ner inför **TIAMAT**
 och rådslog om gudarna, deras förstfödda,
APSU öppnade sin mun
 och talade till **TIAMAT**, den rena:
 ”Deras handlande är motbjudande för mig,
 ty om dagen finner jag ingen vila, om natten ingen sömn.
 Jag ska förstöra, jag ska tillintetgöra deras handlande,
 så att tystnad må återställas och vi få sova.”
 Då **TIAMAT** hörde dessa ord,
 greps hon av vrede och skrek till sin make.
 Hon ropade i smärta, i det hon rasade helt allena
 ingjutande det onda i sitt sinne.

Sumeriska gudar

Ett kaostillstånd rådde före universums (**ANKI**) ordnande. Det enda som existerade var urvattnet eller uroceanen, som var saltvattensgudinnan **TIAMAT** och sötvattensguden **APSU** som betyder havsdjup. De båda förenades genom **MUMMU**. Under senare perioder kom dels ordet **tiamatu** eller **amtu** att betyda salt havsvatten medan **apsu** betydde sött grundvattnet, dels förenades tre olika kaosdrakar till en enda berättelse och en enda familj, där kaos-urmodern **TIAMAT** och kaos-urfadern **APSU** uppträdde tillsammans med sin son eller tjänare **MUMMU**, vars namn betyder ”den som har vaknat eller den som har blivit medveten”.

Efter den första gudagenerationen kom den andra som bestod av **LAHMU** och hans syster **LAHAMU**, vars namn är dunkla men möjligen syftar på ljus eftersom det sumeriska ordet **LAH** betyder ljus. Hans namn har också översatts med hårig eller mer ursprungligt ”den leriga”. När vattnet från **APSU** och **TIAMAT** blandades bildades gudaparet **LAHMU** och **LAHAMU**, som tillsammans efter långa tidsrymder i sin tur gav upp-

hov till den tredje generationen med gudar som var ännu mäktigare, nämligen **ANSHAR** ("den himmelska svängningen" eller det övre världsalltet) och hans syster **KISHAR** ("den jordiska svängningen" eller det nedre världsalltet), vilka möttes vid horisonten och som tillsammans i sin tur fick barnen **ANU**, som var den egentliga himmelsguden samt **NUDIMMUD**, som är samma gud som **ENKI** (Ea) och **ENLIL**. I senare versioner är **ENKI** son till **ANU**, medan **ANU** hade **Antum** till maka.

Efter det att fiendskap uppstår mellan å ena sidan gudarna och å andra sidan **APSU** och **TIAMAT**, där gudarnas bullrande levnad irriterar **APSU** och **TIAMAT**, började de två sistnämnda att smida planer för att återställa lugnet, men det slutar med att **APSU** förintas och **TIAMAT** fångslas.

Gudinnan **NAMMU**, vars namn betyder sötvatten, födde himmel och jord, men i skapelseeposet har sötvattensceanen istället blivit maskulin. Ursprungligen tycks man ha föreställt sig att himlen och jorden var förenade i form av ett berg, det kosmiska berget. Redan innan de åtskildes fanns några av gudarna, för när de skildes åt var det himmelsguden **ANU** som bar bort himlen och bergsguden samt ländernas herre och stormguden **ENLIL** som bar bort jorden.

De förnämsta gudarna förenades till triader, där övergudarna var **ANU**, himlavalvets gud, **ENLIL**, ("herre över det öppna eller luften") jordkretsens gud, och **ENKI**, det underjordiska vattnets gud. Därtill kom den stora modergudinnan **NINHARSAG** eller **Ninlil**. En annan triad omfattade månen, solen och **Venus**, vars babyloniska namn var **NANNA** (akk. **Sin**), **UTU**, (akk. **Shamash**) och **INANNA** (akk. **Ishtar**). **Ishtar** var både en krigsgudinna och en fruktbarhets- och kärleksgudinna samt representerades av **Venus**. Solen och månen är himlavalvets väktare som vaktar **ANUS** dörr. Solen var bror till systemen **Venus** och månen var deras fadern.

Adad var en vädergud och överflödets herre samt förvaltare av himmel och jord. Hans symboler var blix och tjur. Guden **NINGISHZIDA** (herre över de goda träden) var väktare för dörren till underjorden och han hade en behornad orm som sin symbol. Trädets rötter tycks ha hört ihop med denna dörr, samtidigt som trädet var en symbol för fruktbarhet. Ormen kan ibland uppträda dubbelt som en tvilling samt slingrande runt en påle, som möjligen återger himmelspolen.

Enligt den sumeriska kosmologin utbredde sig vattnet i begynnelsen över allt land. Mitt i vattnet fanns en rinnande ström och där var marken öppen och bar, så att en stad och ett tempel kunde byggas. Här uppstod gudarnas boning, mitt i uroceanen.

En **Ziggurat**, som var sumerernas alternativ till de egyptiska pyramiderna, vars innebörd är Himmelsberget eller Guds berg, är en säregen utveckling i den sumeriska byggnadskonsten. Dem byggdes av tegel och slam eller asfalt. Varje betydande stad hade minst en helgedom där zigguraten var en del i ett större tempelkomplex. Undersökningar har visat att man i dessa tempel offrade fisk, vilket antyder ett helgande åt guden **ENKI**. Zigguraterna kan ses som en sinnebild av urberget och de ceremonier som regelbundet genomfördes här åskådliggjorde skapelsemyten. **Oannes** var det grekiska namnet på en gud som bör ha varit **ENKI**, han som var herre över källan till all hemlig kunskap och som lärde människan konst och hantverk samt allt som berörde byggandet av ett civiliserat samhälle.

Även himlavalvet och himlakropparnas långsamma rörelser uppfattades som en ström och kunde därför jämföras med uroceanen. Möjligen fanns en symbolisk koppling mellan stjärnor och fiskar.

Det första människosläktet ansågs ha förintats genom en syndaflod. Även om det finns många olika skildringar av denna händelse, är de nära besläktade med varandra. Den äldsta tycks vara den som återfinns i eposet om Gilgamesh där det berättas att gudarna såg till att Utnapishtim räddades undan det stora vattnet efter det att ENLIL hade åstadkommit denna enorma översvämning utan orsak eller anledning.

Likheter med egyptisk kosmologi

Likheterna med den egyptiska kosmologin är påfallande stor både i detaljer och det fortlöpande skeendet, men möjligen kan man uppfatta den egyptiska kosmologin som mer nyanserad och dessutom har en del mer exakta uttryck om även återfinns inom hinduism, men som inte kan beläggas lika säkert hos sumererna.

Egyptisk kosmologi

Inte ens i Egypten hade man en enhetlig kosmologi, men varianterna är inte större än att det går att fånga den kosmologi som är nära besläktad med den sumeriska och hinduiska kosmologin.

Från högkulturens början runt 3200 f.Kr. börjar vår kännedom om de egyptiska gudarna och den bilden kompletteras successivt under de kommande seklerna. Det fanns många gudar i Egypten och de flesta var lokala. Gudarnas roller, funktioner och attribut ändrades hela tiden, vilket delvis också gäller för den grundläggande synen på alltings uppkomst. Under skilda tidsperioder fanns såväl monoteistiska (en gud) som polyteistiska (många gudar) drag. Gudarna var de livgivande krafterna och tillhörde den unika verklighetens sfär, där sanningen var mångfaldig. Kungen eller faraon var ansvarig för tempelfunktionerna och bara han kunde samtala med gudarna.

Ennead och Ogdoad – en allmän tolkning

Det fanns olika gudasystem i Egypten och uppsättningen av åtta gudomar fanns i två varianter, som kallas Ennead och Ogdoad. Ennead betyder de nio på grekiska och avser de nio främsta gudarna i den egyptiska mytologin och de dyrkades i Heliopolis. Förutom fyra gudapar stod solguden Ra över dem alla.

Ogdoad, som på grekiska betyder nummer åtta, var fyra gudapar associerade med ormar och grodor, vilka dyrkades i Hermepolis under det Gamla rikets tid. Dessa åtta gudomar hade skapats av Hathor (Vintergatan) och Ra (solen). Ra själv hade kommit till när det ursprungliga vattnet efter en interaktion eller växelverkan med sig själv gav upphov till en kulle av lera (Vintergatan) dit en kosmisk fågel kom och lade ett ägg var i Ra låg innesluten innan ägget kläcktes. Gudinnan Hathor avbildades med horn likt en ko, eftersom Vintergatan sågs som en ström eller en flod av mjölk från en himmelsk ko (gudinnan Bat), men också en orm, varför Hathor hade den ursprungliga ormen och gudinnan Wadjet som följeslagare. Särskilda orakel var knutna till Wadjet.

Det gudasystem som framhölls i Thebe var dominerande. Deras Ogdoad eller gudasystem skilde sig från dem som hyllade Osiris och hade de åtta primära huvudgudarna uppställda i fyra par, med dels en manlig dels en kvinnlig gudom eller aspekt, där den manliga gudomens namn ingår i den kvinnliga gudomens namn. Utöver dessa förekom många andra gudar, men det var dessa åtta gudomar som tillhörde inledningen av skapelseberättelsen. Egentligen var de åtta egenskaper hos en och samma gudom och de kallas Ogdoad.

Nun & Naunet	– uroceanen, som allting uppstått av
Huh & Hauhet	– oändligheten, men också sökandet
Keku & Kauket	– mörkret och det okända
Amon & Amunet	– det fördolda (ur-egyptiska: Yamano)

Namnet Nu var benämningen på uroceanen eller den ursprungliga avgrunden som bestod av vatten, vars namn betyder en flytande orörlighet, urvattnet och uroceanen, syftar på ett ursprungligt kaostillstånd utan struktur eller innehåll. Eftersom Nu bara var ett begrepp för en företeelse, var innebörden i sig könlös, men begreppet hade likafullt både en manlig

(Nun) och en kvinnlig (Naunet) sida. Utanför skapelsens gränser rådde en likformig flytande oändlighet där det inte fanns något ljus och som var okänd även för gudarna. Detta oordnade tillstånd var namnlöst. Den egna världens icke-existens bestod av formlöshet. Detta var det enda som existerade före skapelsen. Denna urocean hade flera egenskaper, som framträder i de andra gudarnas namn. Här finns både oändligheten, mörkret och det fördolda, vilket kännetecknar tillståndet före alltings tillblivelse.

Skapelsemyten berättar om det ursprungliga vattnet (guden Nun) varur en kulle reste sig där solguden Ra satt sedan han hade skapat sig själv. Därefter gav han liv till Shu (luften) och Tefnut (fuktighet), vilka i sin tur gav liv till guden Geb (jorden) och gudinnan Nut (himlen), som på samma sätt gav liv till Osiris, Isis, Set och Nephtys.

Gudinnan Mut symboliserade den ursprungliga modern till allting och var därför en alternativ personifiering av uroceanen. En annan delvis könlös eller kvinnlig gudom var Maat som symboliserade sanning och balans. Av det skälet sågs hon som orsaken till att universum bestod och inte föll tillbaka i ett tillstånd av kaos. Detta kaos förekom annars i underjorden (Duat), där solen förflyttade sig under natten, från väst till öst, och slogs mot Apep som var en slags kaosdrake.

Atum och Ra

Atum var en annan del av förskapelsen. Hans namn betyder ”att göra fullständig, avsluta, inte vara”. Detta begrepp är en etymologisk dualism, som syftar på icke-varandets fullständighet. Denna gud var demiurg eller det första ögonblickets varelse, han som uppstått ur sig själv och utformade världen. Även denna gud som kan ses som de andra gudarnas fader, som utgick från ett oformat eller icke differentierat universum och sedan skapade världens helhet, som fick form och innehåll, genom att ge ord åt sina önskningar. Detta är det skapande ordets princip, där nämnandet från en tanke leder fram till ordets övergång i en skapad verklighet.

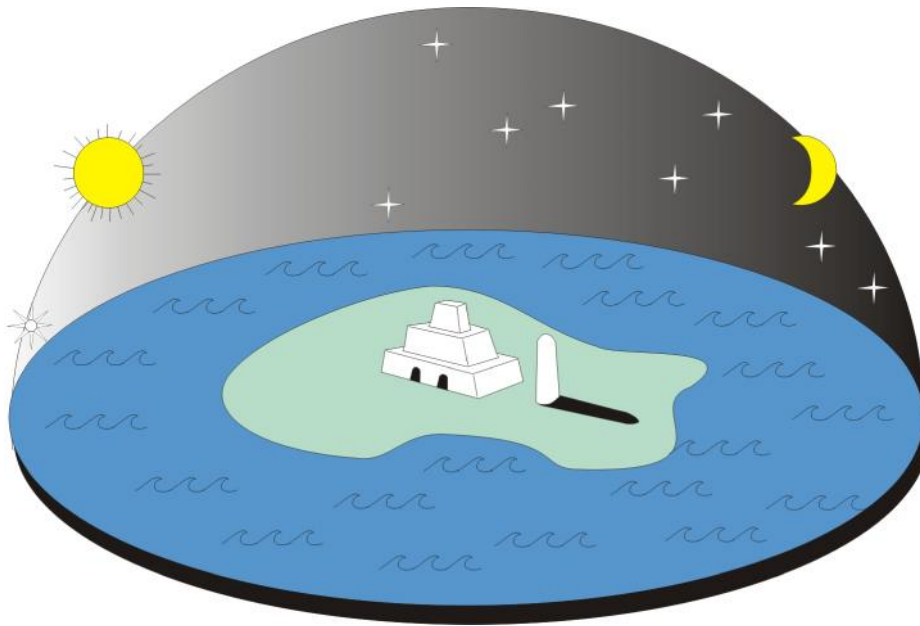
Guden Ra var från början solens position i zenit, men blev senare namnet på solguden i sin helhet. Begreppet eller gudanamnet Atum syftade på en övergång, som för solens del var nedgång och skymning. Ytterligare ett namn på solen var Chepri, som syftade på en övergång, när solen var växande på väg från horisonten och upp mot zenit.

Guden Shu, vars namn syftar på rymden, utvecklades tillsammans med systemen och gudinnan Tefnut i Atums egen kropp. Dessa två sades vara de två första gudomarna, vilka tillsammans i sin tur fick gudinnan Nut (himlen) och guden Geb (jorden).

Urkullen

Världens början inleddes när urkullen steg upp i urvattnet, vilket kan ha varit den mytologiska förebilden till pyramiderna. Förskapelsen (Nun och Atum), skapelsen (kosmos) och den levande världen utvecklades successivt. Från urkullen härstammade solen som föddes antingen via ett ägg eller via en lotusblomma, beroende på vilka forna berättelser man läser.

Denna urkulle var en symbol för jordens uppkomst och till den platsen hörde den mytiska fågeln Bennu, som också kallades herre över den heliga Benben-jorden. Det egyptiska ordet ben betyder svälla, vara rund och vara full.

Uroceanen varur den första kullen reste sig, där sedan pelaren placerades som först fångade solens första strålar efter soluppgången, med solens ständiga följeslagare som var både månen och Venus. På kulle byggdes också trappan upp till himlen, där de cirkumpolära stjärnorna fanns i norr, samt tempel som uttryckte kosmologin och de främsta gudomarna som ställdes upp parvis för att fånga verklighetens samverkande motpoler.

Upproret

Medan skaparna vilade, skänkte de efterföljande gudarna liv till universum, medan kungagudarna regerade och farao fick i uppgift att upprätthåll kulten. Evigheten hade varit fridfull om det inte var för orosstiftarna.

Först var det överflöd och trygghet, sedan kom ett uppror som inte var organiserat utan en följd av bristande respekt för Maat. Hon var Ras dotter och stod för den ordning som måste råda för att inte världens gång ska störas och jorden gå under, samt beskyddare av regler som gällde den sociala sammanhållningen. Därför blev hon en symbol för rättvisa och ordning. Människan handlade inte enligt den sociala ordningens principer, utan hängav sig åt sina olycksbringande naturliga böjelser. Ofta används ormen som en symbol för upproret och de som deltog. Flera gudar var inblandade. Ormen Apep (eller Apophis) kom från den oordnade världen och var en av icke-existenserna som störde tillvaron. Senare förpassades Apep till underjorden där den kämpade med Ra om natten.

Osiris, Isis och Horus

En helt annan kosmologi, som skiljer sig från uroceanen, Atum, urkullen och upproret, finner vi i berättelsen om Osiris, Isis och Horus, som utgjorde grunden i en annan framställning av universums egenskaper. Den är inte alls inriktad på skapelsens process och egenskaper, utan betonar växtlighetens årscykel med liv och död.

Osiris, son till jordguden Geb och himmels gudinnan Nut samt bror till Set, var en av de viktigaste gudarna i egyptisk mytologi. Hans hustru var tvillingsystern Isis och deras son var Horus och dessa tre bildade en trienighet. Osiris var en fruktbartshetsgud och personifierade pånyttfödelsen, varför han blev en förebild för begravningsriterna så att livet kunde gå vidare i underjorden eller bland de cirkumpolära stjärnorna. Berättelsen förtäljer att Osiris dödades av sin avundsjuke bror Set och sänktes i Nilen, men Isis återförde honom till livet igen med magi, varpå Set åter igen dödade honom genom att stycka honom i fjorton delar som spreds ut över Egypten. Isis och hennes syster Neftys återfann till slut alla delarna utom hans fallos som en fisk hade slukat och satte sedan ihop de återstående delarna. Med gudarnas hjälp balsamerades kroppen och de lät honom få bli en mumie. Isis blåste liv i Osiris tills hon själv blev havande, men sedan utnämndes han av gudarna till kung av underjorden där han tog emot de döda och rannsade deras gärningar i livet. Striden mot Set övertogs av Horus som vid ett tillfälle förlorade ett öga, men hans moder återskapade det.

Osiris och Set har tolkats som fruktbartsheten kontra ofruktbartsheten, vilket leder tankarna till växtlighetens årscykel. Härigenom finns paralleller med andra gudaberättelser, såsom kanske främst den sumeriska guden Dumuzi och dennes efterföljare hos närboende folk. Utöver denna likhet med den sumeriska åskådningen finns flera andra inslag i den egyptiska berättelsen som gör den mer omfattande och delvis parallell med skapelsemyterna. Här finns exempelvis en talmystik som återger månens kretslopp. Set har även jämförts med Python och kaosdraken, eftersom hans namn förknippas med öken, storm och kaos, samtidigt som Horus var en himmelsgud, vilket snarast tycks syfta på det svarta himlavalvet på natten. Solen och månen sägs ha varit hans ögon och berättelsen om hans förlorade öga har många syftningar på månen och dess cykler från nedan till full samt att den inte lyser lika klart som solen. Utifrån denna berättelse om Osiris andra återskapelse betraktades fiskar som ett örent djur som inte fick ätas av prästerna.

Osiris roll som herre över underjorden Duat medförde att prästerskapet tycks ha upprättat långtgående ritualer i sitt sökande efter en förståelse för dödens hemligheter och det slutgiltiga livet på andra sidan. En del personer spekulerar i möjligheten att de kan ha gått så långt att de kvävde en person som omgående återupplivades för att fånga detta ögonblick och upprätta en bestående förbindelse med Duat.

Verklighetens egenskaper

I den egyptiska kosmologin hade verkligheten andra egenskaper än de som vi normalt är vana med. Här skilde man exempelvis på verklighet och sanning. Ett föremål hade bara en påtaglig och mätbar verklighet, men inhyste inga sanningar. Alla föremål omkring dem, gav tillsammans upphov till en mer komplett verklighet vars egenskaper blev kända genom deras erfarenhet. Bortom den mänskliga erfarenhetens unika verklighet härskade världens ordnade krafter, som hörde till sanningens sfär. Denna sanning innehöll det imaginära alla möjlighet. Verkligheten och sanningen förutsatte inte varandra, som inom modern fysik, utan verkligheten var unik och lika för alla, medan sanningen var mångfaldig och olika för alla eller i varje fall de flesta, vilket var en följd av att den inte var omedelbart tillgänglig. Mångfaldens sanningar ledde fram till mytiska beskrivningar av

världen och därmed även till skiftande svar om naturens egentliga egenskaper. Detta leder till motsägelser, vilket var helt naturligt i den egyptiska gudavärlden och tolkningen av världen.

Tiden uppfattades på två olika sätt. Nehed-evigheten var osammanhängande och cyklisk samt gav tillvaron funktioner. Djet-evigheten däremot var sammanhängande och linjär samt gav tillvaron beständighet. Begreppet *att* var den minsta tidsenheten och betecknade skapelsens tid.

Det imaginära rummet, där de gudomliga varelsena vistades, var varken likformigt eller oändligt. Vid dess gräns vidtog urhavet, det icke-skapade, varur jorden uppstått, vilket dock inte var en obestämd oändlighet. I egenskap av ett slags motsats till den ordnade världen, var den allestädes närvarande och utbreder sig under varje plats. I urtiden levde gudar och människor i samma rymd, men uppdelningen av denna enda rymd i en verklig och en sann sfär var en följd av att samboendet misslyckades.

Den egyptiska kosmologins ursprung

Den egyptiska kosmologin har knappast utvecklats och uppstått i Egypten, även om en del formuleringar säkerligen fått sin slutgiltiga version där. Likheten är så stor gentemot den sumeriska kosmologin och den som vid samma tid bör ha förekommit i Indusdalen, att de bör ha haft ett gemensamt ursprung i trakten av Levanten eller Anatolien. Här någonstans bör den ha utvecklats och växt fram under årtusendena närmast före den egyptiska högkulturens början. Det är frestande att anta att säregna platser som Jericho och Çatal Hüyük helt eller delvis har varit centrum för de fromma personer som ansträngde sig för att nå fram till den kosmologi som fortfarande ingår i den österländska kulturen. Säkerligen användes metoder av samma slag som senare inom hinduism och buddhism, vilka egentligen inte är så långt från de schamanska andresorna men mer inriktade på att nå så långt som möjligt för att få fördjupad förståelse av universums sanna väsen och inte att erhålla kraft eller kontroll över någonting.

Denna osjälviska strävan mot insikt och närvaro i de yttersta tingen och tillstånden för universum är mycket påtaglig i den österländska filosofin, men förekommer även i Egypten där tempeltjänst till viss del speglar ett förhållande till det gudomliga som närmar sig buddhistiska kloster. Denna läggning bör ha varit rådande även i Egypten, eftersom det var just här som klostren etablerades inom kristendomen på 300-talet. Bakgrunden bestod inte enbart av att likasinnade samlades för undervisning och fortsatt andlig strävan, utan kunde också kännetecknas av en avskildhet från samhället och övriga människor. I klostren utfördes denna avskildhet i grupp, men under äldre tiden fanns eremiter med samma ambitioner och sannolikt även likartade metoder. Sådana eremiter tycks ha funnits långt tillbaka i tiden och berör området från Egypten till österlandet, men förekommer inte alls inom den indoeuropeiska religionen. Andra betydande likheter där kristendomen ärvt traditioner från Egypten, är Maria med Jesusbarnet, vars egyptiska förebild var Isis och Horus. På så vis kom den judiska religionen att bli en relativt förenklad variant av den egyptiska, sumeriska och österländska kosmologin, men med kristendomen genomfördes ungefär samma förvandling som när hinduism användes som utgångspunkt för att nå fram till buddhism. Likheterna är stora mellan buddhism och kristendom, på samma sätt som att det finns likheter mellan dess föregångare. Allra störst är likheten mellan de benediktiniska och cisterciensiska klosterordnarna och de buddhistiska klostrens verksamhet, men för Europas del kan man även räkna i katarerna i Spanien och Frankrike, vars fromhet skilde sig klart från européer i övrigt. Somliga vill även uppfatta aposteln Johannes som drivande i dessa frågor och att han på så sätt skilde sig markant från både Petrus och Paulus.

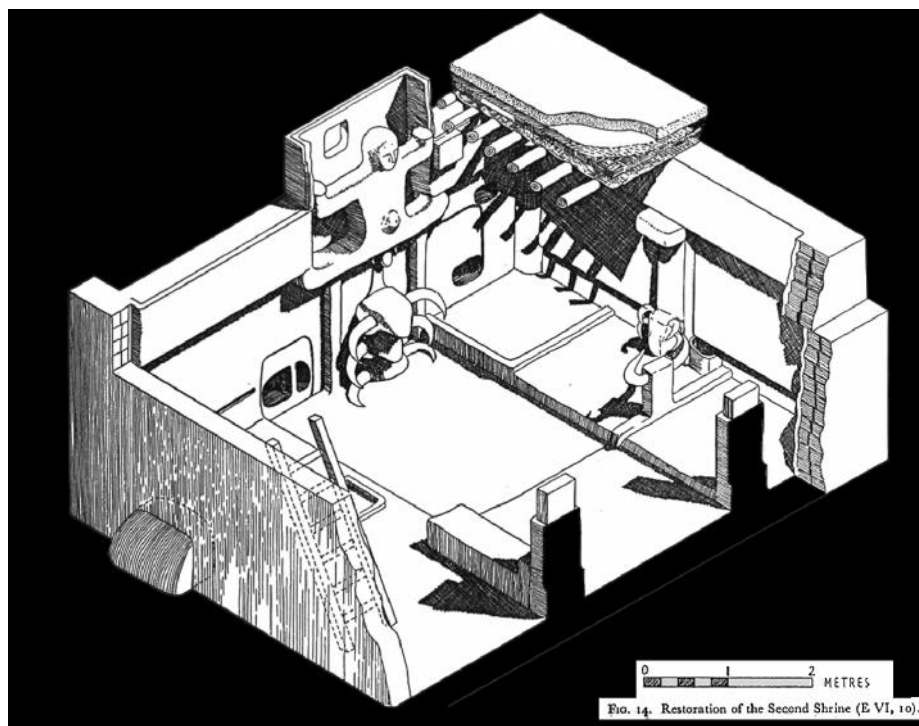
Ursprungsområde

Ska vi söka efter ett ursprungsområde finns det flera tänkbara folk och tidsperioder som skulle kunna komma ifråga. Södra Balkan är det enda området i Europa som tillsammans med Anatolien både ha tidigt jordbruk och inte minst en stark andlig tradition i riktning mot mysterier, vilket märks långt fram i tiden. Den forna grekiska religionen före indoeuropéernas ankomst tycks ha stått betydligt närmare denna mystik än vad som var fallet därefter och som gör att den grekiska religionen förändrades till något mer ordnat och konkret, vilket romarna sedan betonade ännu mer varvid de förlorade det mesta av mystiken. Samtidigt visar grekerna med sitt begynnande vetenskapliga tänkande att de i hög grad utgick från logik, sunt förnuft och allmängiltig kunskap, som värdesattes högre än andliga insikter. Trots det kom flera mysteriekulter att växa fram parallellt i detta område, som en slags motpol.

I Afrika är det endast Egypten och i viss mån dess grannfolk som har denna inriktning och ingen annanstans kan man skymta en kosmologi av liknande slag.

Den södra delen av Anatolien och Levanten har flera säregna områden med högstående kulturer från jordbrukets inledande tidsperioder.

Çatal Hüyük i sydöstra Anatolien bestående av 14 lager, var och en med omkring tusen rum eller hus, placerade sida vid sida och enbart med ingång från taket, från tiden c:a 6950-6000 f.Kr. Utmärkande är golv med olika nivåer, gravläggning under golvet, nischer i väggarna, helkroppsfigurer eller tjurhuvuden etc modellerade i lera men ofta med äkta horn, samt omfattande målningar på väggarna. (Bilder efter Mellaart, James. 1964. Excavations at Çatal Hüyük, 1963. Third Preliminary Report. *Anatolian Studies*, vol. XIV. *Journal of the British Institute of Archaeology at Ankara*. London.)

I Asien där innebörden i denna kosmologi fick ett så stort genomslag verkar det inte ha funnits något liknande innan jordbrukets spreds västerifrån till Indien. Indusdalens uppstigande som kulturell huvudort tycks ha varit en av orsakerna till att den indoeuropeiska Veda-religionen omformades till hinduism, vars influens från den kosmologi som även förekom i Egypten är betydande. Detta område kan ses som en östlig gräns för kosmologins ursprungsområde, liksom Grekland kan uppfattas som en västlig gräns och Egypten som en sydlig gräns. Norra Anatolien är motsvarande gräns norrut, eftersom det endast tycks ha förekommit indoeuropeiska folk eller folk med schamansk religion längre bort. I ett tidigt skede ska förmodligen den södra gränsen snarare sättas i den södra delen av Levanten, eftersom jordbruket och i synnerhet högkulturen etablerades i Egypten långt efter det att kosmologin bör ha uppkommit.

Mitt i detta återstående område finner vi sumererna vars andlighet är svår att bedöma, men deras efterträdare i form av babylonier och assyrier har stora likheter med grekerna på så vis att de söker det konkreta i tillvaron och bidrar till utvecklingen av ett vetenskapligt tänkande samt fjärrmar sig starkt från mystiken.

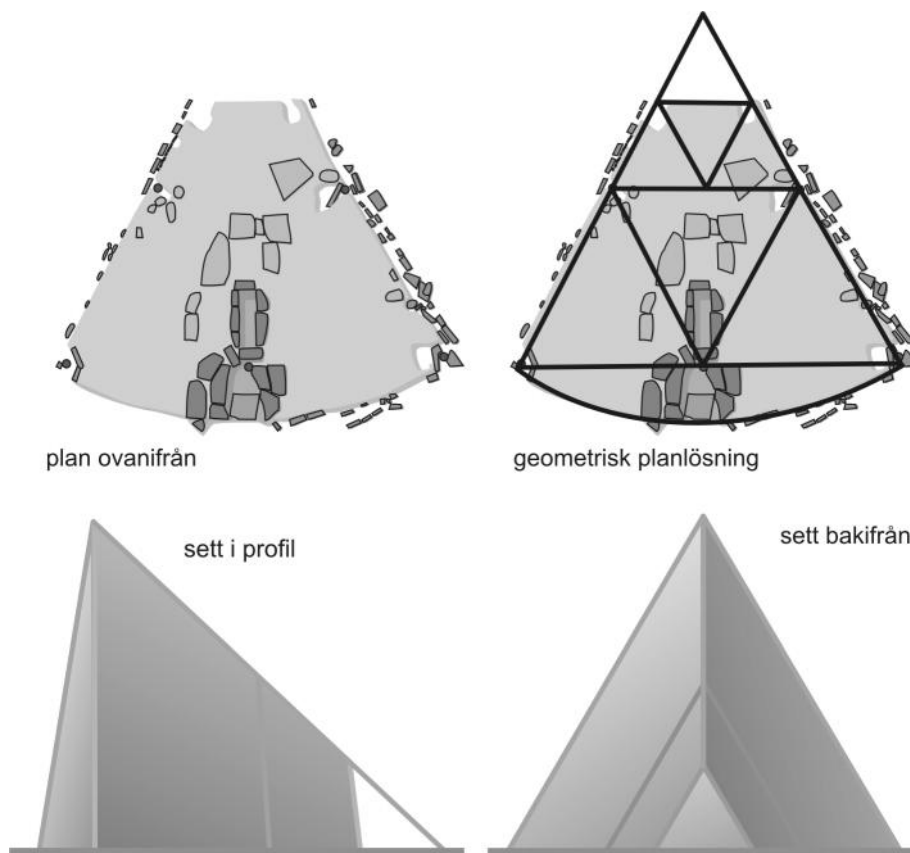
Eftersom det förefaller avigt att föreställa sig att denna kosmologi skulle ha förts från Indusdalen eller dess omgivning västerut till redan etablerade jordbruksområden i Anatolien och dess omgivning, tycks det vara mer följdriktigt att spridningen gick åt motsatt håll. En förutsättning för detta är sannolikt att det skedde i samband med att jordbruk och handelsvägar utvecklades i ett tidigt skede.

Om dessa försiktiga antaganden är riktiga, skulle huvuddelen av den egyptiska kosmologin ha utvecklats i trakterna av Anatolien, samt berört Levanten och delar av södra Balkan, för att sedan ha spridits österut till de jordbrukande områdena ända bort till Indusdalen. De allra första ansatserna till denna kosmologi kan försvinna bort i den ursprungliga schamanska religionen som hos dessa folk successivt låtit ett mindre urval personer få ägna sig åt dessa djupt andliga uppgifter, vilka sökt sig in på den andliga vägens yttersta spår för dess egen skull och inte för att söka personlig vinning. Senast runt 8000 f.Kr. bör huvuddelen av denna kosmologi ha växt fram, kanske långt tidigare, för att sedan kompletteras med smärre detaljer och anpassas på olika sätt hos de berörda folken och deras önskan att få dess innehåll uttryckt i de folkliga religiösa ceremonierna och högtiderna, samtidigt som dess prästerskap i större eller mindre grad ägnade sig åt att fördjupa sig i mysterierna.

Spridning till Europa

Samtidigt som jordbruket och dess kultur spreds västerut via Medelhavet och nådde Iberiska halvön och Frankrike, fanns enstaka kontakter med den norra delen av Balkan där vi kan förmoda att det bodde indoeuropeiska folk med en religion som fortfarande i hög grad stod nära schamanism. Vid Lepenski Vir i Järnporten och intill stranden till Donau byggdes c:a 6200-5500 f.Kr. ett större antal hus med en egendomlig triangulär form som hade en strikt geometrisk planlösning, samt med begravingar under golvet. Valet av plats har ingen praktisk funktion, utan visar bara att de som vistades här sökte efter en avskildhet, på samma sätt som senare

tiders eremiter. Även föremål och andra fynd pekar i samma riktning. Detta var inget sedvanligt boende, utan en vistelse med helt andra behov och avsikter.

Lepenski Vir, intill floden Donau i Järnporten vid gränsen mellan Serbien och Rumänien, är platsen för säregna hus med svårtolkade egenskaper. tillhör tiden c:a 6200-5500 f.Kr.

Dessa märkliga byggnader blev sedan förebilden för de långhus i centraleuropa och senare även de megalitiska byggnader i Polen, Tyskland och Skandinavien, var indoeuropeiska befolkning omkring 4000 f.Kr. etablerade starkare kontakter med de jordbrukande folk i västra Europa som räknade sin härstamning från södra Balkan och Anatolien. Här i nordvästra Frankrike hade man sedan flera sekler tillbaka redan början bygga ordinarie megalitgravar, vilket snabbt spreds till de brittiska öarna, Tyskland och södra Skandinavien. På så sätt kan vi räkna med att den västeuropeiska kosmologin, med rötter i Balkan, Anatolien och Levanten, spreds vidare till hela norra Europa där den kom att stanna kvar fram till c:a 2800 f.Kr. när nya kulturella förändringar tog vid och man i hög grad tycks ha återgått till forna traditioner. Strax tidigare kan vi konstatera att det tycks ha funnits starka kontakter mellan delar av Västeuropa och Egypten.

Megalitgravar är ett samlingsnamn för många olika typer av stenkammargravar i Europa c:a 4800-2800 f.Kr., vars funktioner bara delvis och i vissa fall aldrig någonsin omfattats av gravläggningar. De kan också uppfattas som någon form av tempel där andliga aktiviteter utförts.

Kosmologins mål och mening

Primärt är denna kosmologi en fortsättning på schamanernas anderesor, där man genom snarlika metoder sökt sig vidare in i den andliga världen och dess möjligheter. En viktig och avgörande skillnad är att man fördjupat sig i den andliga världen på dess egna villkor och haft en attityd påminnande om en neutral upptäcksresande som bara vill ta del av insikterna utan att påverka någonting. En annan viktig skillnad var ofta att detta blev en uppgift för ett särskilt prästerskap och kanske inte ens alla inom denna grupp utan bara en viss andel. Målet och mening kan på så vis sägas vara att man ville ha en kontakt med det gudomliga i tillvaron, för kontaktens egen skull .

Förenande kännetecken

De grundläggande egenskaperna som kännetecknar de personer som söker efter en kosmologi som den egyptiska har i hög grad varit snarlika under årtusenden. Det berör de forna religionerna vid östra Medelhavsområdet och ända bort till Indusdalen, hela västra Europa under bondestenålderns första hälft, de österländska religioner som berör hinduism, buddhism och taoism, samt alla mysteriekulter hos greker och efterföljande folk samt

organisationer ända fram till vår egen tid, men dessutom all verksamhet vid kloster och de enskilda personer och grupper som söker fromhetens obeskrivbara och ordlösa djup för sin egen skull och utan annan personlig vinning än att nå insikt och upplysning.

Deras mål har bland annat varit följande:

- avskildhet gentemot vardagliga bekymmer och problem
- närvarande i alltets flöde
- fromhet gentemot alltings tillblivelse
- sökandet efter frågornas ursprung
- förvåning och förvåntansfullhet gentemot alltings tillblivelse
- ödmjukhet inför den egna personens deltagande i allt
- insikter om att allt är rätt och att allt är fel
- förståelse för alltings krökning och vändning
- upplysning om alltets ursprung i det abstrakta
- spontan insikt, samt ointresse för mänsklig kommunikation och lärdomar, eftersom den baseras på ordens starkt begränsade begreppsvärld

Kosmologins betydelse i dag

Det finns många som inspireras av den kosmologi som fanns i det forna Egypten eller någon av de varianter som förekommer österut, hela vägen till Stilla Havet, men också inom kristendom och islam vilket omfattar stora delar av den övriga världen. Dessutom finns det strikta vetenskapsmän med ateistisk åskådning som fascinerar av de existentiella filosofiska frågorna, av kvantfysik eller av matematikens de andra hårda vetenskapernas besynnerliga regelbundenheter, liksom vardagsmänniskan kan förundras över varandets enkla stunder. Även de som svävar ut i fantasins värld kan förstå att det inte behövs säregna och oväntade formuleringarna rörande verklighetens sanna väsen, utan anar att de har tankemässiga bröder och systrar inom det strikt andliga området. Antalet varianter är otaliga för att inte säga oändliga, ty allting innesluts i det andliga, vare sig vi anser oss vara religiösa eller inte.

Till och med för arkeologer som endast vill ha svar på frågan varför man började bygga megalitgravar i västra och norra Europa, finns det en ansats att snegla på den egyptiska kosmologin och finna en förundran.

Shu-filosofins kosmologi

En av de mest komplexa kosmologierna i Egypten, är den så kallade **Shu-filosofin** som återger skapelseakten från de texter som tillhör Mellersta rikets tid, men som är betydligt äldre än så och med all säkerhet förekom under pyramidernas tid och även den inledande fasen av den egyptiska högkulturen. Den primära källa som använts här är Gertie Englunds bok ”Med världen som spegel. Att leva med Egyptens gudar”, som starkt rekommenderas för alla som vill ta del av en mångkunnig egyptologs egna ord och utläggningar om saken och på så vis få andra nyanser och referenser än vad som erbjuds här.

Det prekosmiska - Urkällan och skapelseakten

Den odifferentierade källan

Från början var det bara ett Ingenting, som saknade form och kvalitet, men som var ett homogent och odifferentierat tillstånd innan den första tudelningen ägde rum. Trots det hade den en enorm potential och rymde ett oändligt antal möjligheter. Det var som en överordnad kategori, som omfattade allting som förekom i de underordnade kategorierna dit jorden och människornas värld hör.

Den allra yttersta orsaken

I begynnelsen förekom endast ett oändligt vatten som låg försänkt i mörker, ty inget ljus fanns ännu. Här rådde en vilande jämvikt, vars tillstånd kallades **Nun** eller **Atum** av egyptierna. Ordet *Nun* avsåg urkällan, urhavet och det oändliga havet innan något ännu hade skett, medan *Atum* betonade de oändliga möjligheterna som bodde där.

Detta hav hade den säregna egenskapen att det var dubbelkönat, vilket både innebar att det alltid var komplett och att det var självskapande samt blev till av sig själv genom ett självtryck och utan orsak, fastän det fortfarande var orörligt.

”Att bli till av sig själv” = *Kheper-djes-ef* (fornegyptiska), var ett väsentligt begrepp i detta sammanhang.

Spontangenereringen

Urhavet såg i sig själv denna dualitet i form av tvillingarna **Shu** (tomhet och den som reser sig upp) och **Tefnut** (den som spottar och fräser, eller den som blev utspottad syftande på hur hon blev till när Atum spottade ut henne, varför hon också personifierade fuktighet och rent vatten). Denna rörelse som erfordrades för att i den odelade enheten kunna uppfatta det Andra, som ännu inte var åtskilt, var inte den första krusningen i urhavet, ty det som gav den första insikten om de dolda möjligheterna var istället förekomsten av *Hehu*-väsendenas ord som **Shu** uppfattade. Detta *Hehu*-väsen är detsamma som alla de oändliga möjligheterna som doldes i den vilande jämvikten, och det har fått sitt namn hos egyptierna av ordet *Hehu* som betyder miljoner men också står för evigheten och det oändliga. Det var fluktuationerna eller krusningarna som gav upphov till orden. Lyssnandet på orden gör att **Shu** blir medveten om sig själv och på så vis automatiskt skapar sig själv och det självet är **Shus Ba**. När **Shu** upprepar orden kommer självskapelsen att bli kvar och inte sjunka ner i den vilande jämvikten igen där den hade upplöst och försvunnit.

Urhavets son **Shu** var fortfarande en del av den odelade enheten men blev kvar genom att upprepa orden. **Shus Ba** kommer ihåg orden, varmed det första minnet framträdde. Härmed uppstod även en medvetenhet och en vision av de oändliga möjligheterna, vilken medförde en djupare insikt om kraften som detta inrymde och födde en insikt hos **Shu** att han skulle få en stor roll framöver. **Shus Ba** är självgenererad genom tankekraft eller en föreställningskraft, som ett resultat av en intuition eller en aning i tänkandet, som utgår från minnet av orden. Denna aning kallades hos egyptierna för *akh*-kraften.

Shu kan på så vis låta sig bli självgenererad i hela urhavets *Kheper-djes-ef*, så att det självskapande Urhavet uppfylls av den självskapande **Shu**. Detta kan också uttryckas som att **Shu** blir utandad av urhavets *Kheper-djes-ef*. Att andas ut innebar symboliskt sett en åtskillnad eller tudelning, vilket kommer visa sig tydligare längre fram.

Den inre differentieringen inom enheten

Shu skapar sin *Ba* och låter den få bli en fristående del av sig själv, vilket liknas vid elden och dess obundna flyktighet, där den är åtskild från den inaktiva, stilla och vilande jämvikten.

Ett annat väsende i Enheten, vilken ännu inte heller har åtskilts från Enheten, tilldelar **Shu** en rang kallad *Sah*, som innebär att han är betrodd och får handla helt själv på eget initiativ. Detta väsende kallas ”den som är i sin håla” överlämnar denna värdighet samtidigt som **Shu** hävdar att det är han själv som gör det. Detta visar att Enheten fortfarande äger bestånd, men att differentieringen är en pågående process där dessa händelser medför att den drivs framåt samtidigt som det på ett ömsesidigt sätt sker en aktivering av helheten som gör den formbar.

Från början ingick **Shu** i det formlösa jämviktsläget och kallas som sådan för *Sefeg-iru* (fornegyptiska) eller ”Den som är osynlig i fråga om gestalten”. När han framträder som en egen individ, identifierar han sig

fortfarande med urhavet och hävdar att han är *Kheper-djes-ef* (fornegyptiska) = "Att bli till av sig själv". Han är den Ende, samt äldre än *netjer*-krafterna. I detta tillstånd sägs han ge *Kheper-djes-ef* dess *ahku*-krafter, som i ett annat sammanhang påstås ha används av urhavets *Kheper-djes-ef* för att skapa **Shu**. Denna paradox eller dubbelriktade samspel visar att tid och rum inte existerar, samt att Urhavet och Shu är identiska med varandra men återger två olika aspekter av det, dels det ursprungliga som fortfarande är kvar och dels det aktiva som har fått ett minne.

Wepset och *Wawat* = en kvinnlig aspekt vars namn skrivs med tillägget av symbolen för eld. Hon bar på en rosenrasande vrede och sägs ha kommit långt ifrån.

Genom detta uppstod *netjer*-krafter, vars tankar var kända av **Shu** samtidigt som de uppstod, eftersom de finns inuti honom.

Shu kan röra sig fritt mellan det åtskilda tillståndet och det ursprungliga tillståndet där *Kheper-djes-ef* finns, vilket symboliseras av ett kapell, men *netjer*-krafterna är utanför och runt om detta kapell. Från denna stund ska han regera med Livets herre.

Sekhem-kraften kommer in

Shu hjälps av välvilliga gudar, där *enneaden* eller den första uppsättningen av *netjer*-krafter uppstod innan ljudet blivit till och innan stridigheterna hade börjat.

Medan Enheten står för ett tillstånd innan någon störning har uppstått, är varje form av differentiering en motsättning som kan innebära stridigheter. **Shu** skulle samla kunskaper från varje del av allt, men för att kunna klara av gränspassagen in i mångfaldens värld fick han *sekhem*-kraften. Då först kunde han möta alla former av stridigheter. Alla motståndare förgjordes och förpassades till ett evigt statiskt tillstånd, som kallades ett *djet*-tillstånd. Sina instruktioner för hur han ska handla och vad han ska göra med sina motståndare har han fått av *Kheper-djes-ef*.

Efter denna intradivana utveckling – obruten enhet

Shu är fortfarande innesluten i det oskapade, men har uppstått genom *Kheper-djes-ef*, varför han kan sägas vara osynlig. I detta läge är han nära gränsen och passagen eller öppningen (*akhet* på fornegyptiska) till mångfaldens värld. Denna plats för passage liknades vid horisonten och soluppgången.

Den tänkta enheten, bakgrunden till realvärlden

Så här långt är Enheten bara en tänkt värld och den består av medvetande, tankar och minnen. Allting ingår i det odifferentierade tillståndet, som i detta tillstånd före skapelsen av någonting liknas vid ett ägg av egyptierna.

Denna tänkta värld består både av urhavet som allting befinner sig i samt stora gröna ängar, vilka symboliserar föda och näring men också potentialen att växa och utvecklas rörande alla väsenden som var många. Utöver **Nun**, **Atum** och **Shu** fanns också **Osiris** och **Apophis**, som var en inkarnation av ondska och det destruktiva.

Netjer-krafterna, både manliga och kvinnliga, blev till genom **Shu** eller **Wepset-Wawat**, men var kvar i **Nun** och kallades gudarna som var före allt annat. En grupp av dessa krafter var *enneaden* där både **Atum** och **Shu** ingick tillsammans med sju andra egenskaper hos skaparkraften. Dessa nio väsen i *enneaden* är inte de enda av sitt slag, utan många andra som inte nämns vid namn men som istället får en kort beskrivning, exempelvis ”de som är i sina mysterier”, förekommer också. Alla dessa skulle senare följa med och gå över skapelsegränsen.

De möjligheter som Enheten besitter och som har gett upphov till den självgenererade processen som förändrade det stabila homogena jämviktsläget till ett annat och nytt jämviktsläge vars instabilitet var så stort att den fortsatta utvecklingen skedde via ett självöverskridande till mångfaldens värld med helt andra möjligheter.

Vid brytpunkten, vid tröskeln

Shu klagar på trötthet, vilket är naturligt eftersom Enheten mest ursprungliga egenskap är vila, men det antyder också att den utvecklande processen stannat upp. Trots det visar han upp himlen **Nut** och jorden **Geb** inför **Atum**, men utan att de ännu blev till och endast som en tanke.

Till och med **Atum** förbereddes och skulle omvandlas till solen **Ra** vid gränsöverskridandet, men till att börja med blev **Atum** till **Ras** *benu*-fågel, som var den första fågeln som uppträdde på den jord som steg upp i urhavet. Denna ursprungliga mark eller urkulle hade dolt ett ägg varur *benu*-fågeln kläcktes men den var samtidigt **Ra** själv.

Shu kallade på *Hebu*-krafterna, som var en del av de tidigaste väsendena, för att se till så att en steg skapades för att **Atum** skulle kunna nå upp till himlen. Vidare anropar han mängder med väsen om hjälp, däribland **Nun** samt gudar tillhörande gruppen *ogdaod* om åtta gudar, såsom **Keku** (mörker), men också *Tenemu* (trevande rörelse eller väglöshet). Anropet går även till ”flammornas herre” som ombedes öppna **Nuns** båda dörrhålor vid tröskeln till mångfaldens värld. Sådana flammor av eld förknippades med den yttre gränsen för Enheten, där elden var en symbol för själva gränsen. Ett otal väsen anropas på detta sätt för att stödja och bidra till den fortsatta utvecklingen samtidigt som han ber alla fientliga eller motverkande krafter att hålla sig undan. Det slutliga önskemålet framförde **Shu** till ”slukaren av andedräkten i **Shus** mun” att han skulle spotta ut andedräkten, vilket innebär att han skulle få behålla den, vilket skulle visa sig hade en avgörande symbolisk betydelse. Denna ansamling av krafter från alla håll avlägsnade de sista hindren för att gå vidare.

Självöverskridandet

Den vila som **Atum** (de oändliga möjligheterna) hade upplevt i **Nun** (urhavet) var därmed borta, liksom det ursprungliga jämviktsläget mellan dem. På ett symboliskt språk reste han sig upp och bröt därmed sin tidigare vila, men detta gjorde han inte själv utan genom hjälp från sin son **Shu**. Därmed blev **Atum** en aktiv person som själv reglerade utvecklingen och bestämde vilka roller som hans två barn skulle få på andra sidan skapelsegränsen. Sonen **Shu** skulle få namnet Liv och hans dotter **Tefnuts** blev **Maat**, som stod för sanning, ordning, balans och rättvisa. Fadern **Atum** och barnen var ömsesidigt beroende av varandra, för det var **Shu** som har vetskap om hur tillblivelsen går till för alla dem som är i ägget som var en symbol för Enheten innan gränsöverskridandet ägde rum. På samma sätt var **Atum** beroende av *netjer*-krafterna och *enneaden*. **Shu** ser till så att även **Atum** får Liv och blir levande och aktiv, så att hans tillgång till de oändliga möjligheterna öppnas. Urhavet eller **Nun** uppmanar samtidigt **Atum** att han på ett symboliskt sätt ska inandas sin dotter **Maat**, för att bringa ordning i den fortsatta processen där himmel och jord skils åt och får ett mellanliggande lufthav. I denna helt nya värld ger **Shu** upphov till liv, medan **Maat** skapar ordning och strukturer.

Att andas in, såsom **Atum** gör för att skapa världen, var ett begrepp som på fornegyptiska hette *sen*. Detta ord var besläktat med talet två, vilket visar att Enheten med denna handling förvandlades till en tudelad verklighet, vars nya del bestod av mångfaldens värld. Ett annat sätt att uttrycka detta på var att **Nuns** dubbeldörrar hade öppnats.

Detta förklarar också varför **Shu** ville behålla andedräkten i sin mun, så att även han kunde andas in och bekräfta tudelningen.

Livet börjar, solens kretslopp startar och ljuset blir till

När *netjer*-krafterna blev till liv i mångfaldens värld, använde **Shu-Liv** deras andedräkt, som symboliserade tudelningen, för att skapa mer liv i denna värld. Härigenom lämnade **Atum** sitt forna tillstånd i ägget eller den stillavarande Enheten med grogrund för allt som skulle skapas. Fram till denna stund hade allting som skulle skapas funnits som tänkta fragment, men nu skulle de verkligen bli till. En av dem var **Khepri** eller ”Den-som-blir-till”, som var den uppgående solen. **Shu-Liv** skapar en väg för **Ra** över himlen och håller solen vid liv i dess färd i en båt, både under dagen och natten. Här är det **Nut** som föder fram himlavalvets båtar i öster, vilka symboliserar himlakropparna och deras rytmiska och återkommande rörelser, samt som tar hand om dem i väster. Lika viktig var **Shu-Livs** skapande av **Osiris**, kungen av *Duat*-världen och en av gudarna i *enneaden*, som tilldelades uppgiften att se till så att solen och alla döda som försvann i väster skulle kunna återvända till livet genom hans kraft.

Shu-Liv, herre över tiden och skapare av rummet

Shu-Liv råder över solen och dess årliga kretslopp, samt skapade hela det rörliga och självverkande universum som kallades *nehehe*-sfären. Förutom att verka för och i denna *nehehe*-sfär, var han herre över *djet*-sfären, som stod för det vilande urtillståndet där allting började. Ibland kallades urkulen för *neserser*-ön, eller "Uppflammandets ö", vilket syftar på de eldar och allt ljus överhuvudtaget som utgjorde gränsen till mångfaldens värld. Den ön hade, liksom **Atum** egen tillblivelse, rest sig i urhavet. Härifrån såg man den första soluppgången.

Gränsöverskridandet innebar att både tid och rum blev till. Det innebär att det inte fanns någon ordningsföljd eller separation före dess, utan allting var tänkta egenskaper utan gestalt liksom allt annat i Enheten.

Hela tiden har **Shu** handlat på uppdrag av **Atum**, vilket är samma sak som att det var tomheten eller den som reste sig upp i de oändliga möjligheterna som drev fram denna utveckling.

De kosmologiska texternas betydelse

Människans alla egenskaper fanns redan i det tänkta tillståndet och var där i Enheten en reell möjlighet som ännu inte hade fått någon gestalt. De kunskaper man hade om kosmos och Alltets uppkomst ur Ingentinget var samtidigt en bild av man människor själva kunde utföra, eftersom de egyptiska gudarna var immanenta eller allestädes närvarande.

Allting kunde imiteras och *netjer*-krafterna kunde användas för egen del så att amuletter blev aktiverade och möjliggjorde såväl magisk påverkan som mystiken transformationer till nya medvetandenivåer och transcendens eller överskridande till nivåer bortom den empiriska sinnevärlden, vilket var möjligt både för de levande och de som dött.

Förutom himmel och jord föreställde sig egyptierna en tänkt osynlig verklighet som avsåg de dödas värld. Den återges på några olika sätt beroende på vad som ska betonas, vilka inbördes kan ha en del likheter som syftar tillbaka till skapelseberättelsen. Detta dödsrike kallades *duat*, men det kunde även avse gravrummet eller nekropolen i dess egenskap av en *tjeret-netjer*, eller anges som väderstrecket Väster där solen **Ra** gick ner för att återkomma pånyttfödd vid horisonten i öster. Det gemensamma för de tre perspektiven som kompletterade varandra, var att individen genomgick en omvandling och fick ett upplyst tillstånd och på så sätt blev förnyad.

Ljuset vid templen

Ett tempel var en symbol för urkullen i urhavet, ett mikrokosmos där allting upprepades och återgavs. Vägen från tempelgården och in i templet betonade detta genom att golvet långsamt höjdes och taket blev lägre, så att det blev både mörkare och trängre. Längst inne i det allra heligaste var det absolut mörkt. Här där mörkret vilade, fick man också en känsla av orörligheten samt tillståndet vid porten till mångfaldens värld där kaos blev till kosmos. Med hjälp av riter återges hela skapelseprocessen när allt blir till och manifesteras. Tempelportarna är detsamma som porten till Mångfaldens värld, där de kosmiska krafterna får form och gör så att gudavärlden framträder, samtidigt som såväl ljuset blir till som risken för strid och störningar ökar markant.

Iakhu är det vita gryningsljuset, som symboliserar uppenbarandet av skapelsen vid mångfaldens port, men genom att betona det första ljuset vid horisonten i öster och möjligheten att beskåda urvattnet och den ö där skapelsen tog plats och det första templet byggdes.

TILLBLIVANDETS SAGA

Återgivet med fria ord för att försöka fånga innebörden i den Shu-filosofi som omfattar den egyptiska kosmologin, som mestadels tilldrar sig i ett skede som påminner om tillståndet både strax före och i den absoluta begynnelsen av Bigbang .

Oändlighetens hav

Alltets första och mest ursprungliga tillstånd, bestående av Ingenting. Dess enda egenskaper är att det är allenarådande, passivt och oändligt.

Oändlighet och Ingenting

Begreppet Ingenting saknar alla egenskaper och kan därför sägas vara oändligt, för det är definitivt inte ändligt. Begreppet Ingentinget är singularis och alltid en enda, för det kan inte vara plural.

1. Oändlighet.
2. Bara Oändlighet, ingenting annat.
3. Oändlighet av absolut Ingenting.
4. Det som är ingenting är alltid oändligt, ty Ingentinget är detsamma som den oändliga avsaknaden.
5. Före tidens början och innan rummet sträckte ut sig och skapade avstånd, fanns absolut Ingenting alls.
6. Eftersom inte ens tiden fanns, så fanns inte heller detta tillstånd från början, utan det är bara i denna berättelse som det hamnar i början. I själva verket pågår denna början fortfarande och kommer att bestå ända till tidens slut. Likaså kommer detta tillstånd att fortsätta därefter.
7. Oändligheten och Ingentinget råder fortfarande i oss och runt omkring oss. Att tiden redan har börjat, märker den inte av.
8. Oändligheten och Ingentinget är inte beroende av tid och rum, inte heller av form och egenskaper. Därför är det både meningsfullt och meningslöst att säga att det alltid har funnits och alltid kommer att finnas, för det är både sant och osant.

9. Bortom vår egen livsmiljö som sträcker ut sig i universum, vilar alltid Oändligheten och Ingentinget, samtidigt som allt detta är omslutet av Oändlighet och Ingenting.
10. För Ingentinget finns det inget annat möjlighet än att befinna sig i en total stillhet och en likformighet, ständigt vilande i sitt odelade tillstånd som är utan åtskillnad och egenskaper. Likt ett Oändligt hav, men både mindre än en droppe och större än allt stort tillsammans, eftersom det saknar form. Det finns överallt, men ändå inte på någon särskild plats.

Det oändliga omfattar även det ändliga

Kombinationen av en Oändlighet med Ingenting, visar att Ingenting inte ens består av ingenting. Begreppet ingenting av ingenting, leder till ett upphävande av detta ingenting, på samma sak som "minus och minus är plus" inom matematiken. Det leder således till att ett positivt värde manifesteras. På samma sätt är det oändliga inte oändligt ifall det inte inrymmer det ändliga. Även här kan vi se att det abstrakta genom självtryck av nödvändighet måste frambringa det konkreta. Det abstrakta har således en inneboende självmotsägelse.

1. Oändligheten omfattade alla möjligheter, även möjligheten av att vara ändlig. I annat fall hade inte oändligheten varit oändlig.
2. Ingentinget inrymde inte ens ingenting, varför Ingentinget inte längre kunde hävda att det var Ingenting, ty där fanns ju inte Ingentinget.
3. Ingentinget var inte längre bara ett ingenting, utan hade blivit något, nämligen ingenting av ingenting, men det är också något.
4. Att inte vara något, är också att vara något. Att inte ens vara det man skulle vara, är också något. På så vis blev Ingentinget detsamma som Någontinget.
5. Ingentinget var inte längre bara ett Ingenting, utan även ett Någonting, och Någontinget bestod bara av Ingentinget. Alltså fanns Ingentinget kvar, men bara hos Någontinget, som själv var en gäst hos Ingentinget.
6. Ingentinget var fortfarande allenarådande, men fick alltmer uppleva att det fanns en andra sida av sig själv som hette Någonting, och de var alltid lika stora.
7. Ingentinget och Någontinget hörde ihop med varandra, men visste inte vem som var först och vem som tillhörde den andra. Ingentinget mötte sig själv, om och om igen. Detsamma gjorde Någontinget, och ingen av dem visste vad som var vad, eller ens vem av dem som var det ena eller det andra.

Eko mellan motsatser

Mötet mellan Ingenting av Ingenting ("minus och minus") och Någonting ("plus") fungerar lika bra åt båda hållen. Eftersom det är dubbelriktat förekommer båda möjligheterna parallellt, är identiska med varandra, samtidigt som de är varandras motsatser. Denna relation mellan dem upprepas ständigt, som ett eko.

1. Ingentingets manifestation av sig själv fanns där hela tiden, som ett eko av sig själv som visade att inte ens Ingentinget inrymde Ingenting, samt att oändligheten även inrymmer det ändlig.
2. Motsatserna mötets ständigt, eftersom de var oskiljaktiga delar av varandra, men även varandras motpoler. Mötet var utan början och utan slut samt uppstod utan orsak, avsikt, mening och mål.
3. Detta Möte var konkret och stadigvarande. Mötet fanns inneboende inom den abstrakta Oändligheten och Ingentinget, och framhävde deras konkreta möjlighet av att vara Ändliga och Någonting.
4. Mötet var ett ständigt växlade fram och tillbaka mellan motpolerna, där motpolerna var delar av varandra. Mötet var som ett Eko av ett Ord om sig själv med innebörden Ingenting av ingenting.
5. Mellan Ingentinget och Någonting rullade ekot, fram och tillbaka och manifesterade dem båda ännu mer, trots att ingen av dem visste vem som uttalade ordet och vem som kastade det tillbaka. Båda trodde sig vara orsaken till ekot, fast ingen av dem var det, eftersom det var tomheten och spänningen mellan dem som var orsaken.
6. Ingentinget hörde sig själv. Ingentinget hörde att där i Ingentinget fanns både Ingenting och Någonting. Detsamma gällde Någontinget. Mötet av sig själva, blev ett återkommande eko.

Krusningen påvisar strukturer

Ett tillstånd som Absolut Ingenting har en säregna egenskap att påvisa att oändligheten kan göras tydlig och begriplig, som om dess oändliga hav fick en struktur och krusades.

1. Mötet mellan Någontinget och Ingentinget såg till att både Ekot bestod liksom Krusningen över Oändlighetens hav som fortfarande doldes i mörkret, ty krusningen var ekot i sig. De förutsatte varandra och gav upphov till varandra.
2. Ingentinget och Oändligheten var båda precis som förut, men samtidigt var de inte alls som förut. Istället var Ingentinget dolt i Krusningen och Krusningen ingick i Ingentinget, men bara som en möjlighet, som i sig var Någontinget.
3. Krusningen uppfattade Oändlighetens hav, och förde kunskap om denna förnimmelse tillbaka till Oändlighetens hav så att även Oändlighetens hav kunde uppfatta både sig själv och krusningen.
4. Båda uppfattade varandra, men det var Krusningen som visade Oändlighetens hav att det var oändligt likaväl som det kunde vara ändligt, vilket det Oändliga havet inte alls kände till.
5. Ekot rullade över krusningen i Oändlighetens hav och uppenbarade mötet och samvaron mellan Ingentinget och Någontinget. Ekot var detsamma som både mötet och krusningen. På så vis fick Oändlighetens hav kännedom om sig själv, att det bestod både av Ingenting och Någonting, samt att dessa båda visade upp sig tillsammans som ett Eko och gav upphov till en Krusning i Oändlighetens hav.
6. Krusningen återgav alla upprepningar och deras konkreta strukturer. Krusningen omslöt både Ingentinget och Någontinget, men var lika fullt en del av dem.

Det stadigvarande kvarvarandet

När väl det konkreta (Någonting) visade sig ingå i det fullständigt abstrakta (Ingenting och Oändlighet), som en naturlig och oskiljbar del, samt uppenbarat att det fanns ett stadigvarande möte (Eko) mellan dem, återstod frågan om det var samma möte eller likadana möten som ersatte varandra. Svaret är både-och och varken-eller, ty även svaret är en del av oändligheten som i detta fall möter sig själv.

1. De var odelbara delar av varandra, men samtidigt lika åtskilda som de var förenade. De var stadigvarande kvarvarande i varandra.
2. Ingentinget och Någontinget. De var både-och, samt varken-eller. De var både Både-och och Varken-eller, men samtidigt var de varken Både-och eller Varken-eller.
3. Dessa ständiga Vändningar antydde en stadigvarande förändring av tillståndet, där Ingentinget lyckades manifesteras sig själv som ett Någonting som bestod av Ingenting, men detta skedde inte genom en handling utan genom självtryck. Ingentinget var hela tiden passivt, trots att det hela tiden var skådeplatsen för alla förändringar och uppkomster av motpoler.
4. Vändningarna och Ekot blev Ingentingets kännemärke, där det stadigvarande tillståndet var detsamma som Krusningen i Oändlighetens hav. Krusningen stannade kvar och varje krusning gav upphov till en annan likadan krusning, för de var samma krusning samtidigt som ingenting kan vara samma.
5. Krusningarna var oräkneliga, ty talen och räknandet fanns ännu inte. Det var samma krusning samtidigt som de inte alls var samma krusning, men ändå lika och olika varandra. Alla kom samtidigt, men ändå efter varandra, och de hade alltid funnits likväl som de föddes på nytt hela tiden.
6. Krusningen uppfattade sig själv som Ordet som bodde i Ekot, medan Ekot uppfattade sig som upphovet till Krusningen, men i själva verket var de samma sak. Alla trodde sig vara upphovet till de andra, trots att de var samma sak och ändå så olika.

Tomheten som reser sig upp

Mötet med sig själv medför ett igenkännande, vilket leder till en förnimmelse, eftersom det sker en stadigvarande upprepning som ett Eko. Detta leder till ett minne som kan återge upprepningen, ty alla föregående möten finns kvar liksom alla ointräffade möten är kända, eftersom det inte finns någon tid. På så vis uppenbaras medvetandet och förnimmelsen av sig själv.

1. Varandet hade övergått till ett blivande, där oändligheten är varandet och ändligheten är blivandet, där även Ingentinget är varandet och både Någontinget, Mötet, Vändningen och Ekot samt Krusningen är blivandet.
2. Varandet är vad det är, oberoende av vilket perspektiv betraktelsen sker ifrån, men blivandet är konsekvensen och följderna av ett visst perspektiv. Således tillhör även Perspektivet blivandets sfär och var tvilling med såväl Ekot som Krusningen, tillika med en inneboende del av dem men ändå fullständigt åtskild från dem.
3. Ekot hörde sig själv och lät Ingentinget och Någontinget få höra det också, ty allting som Ekot hörde uppfattades också av Ingentinget och Någontinget i all oändlighet eftersom de inte var åtskilda.
4. Därmed ingick även Oändlighetens hav i det som skedde, men som en stilla förnimmelse trots att det saknade förnimmelse, men som delgavs det genom Ekot, eftersom det var en del av sig själv.
5. Ekot uppenbarade möjligheterna i Ingentinget. När krusningen på Oändlighetens hav visade sig kunna vara åtskild från Oändlighetens hav, men bara som en möjlighet och bara ur Ekots eget perspektiv, reste sig tomheten så att Ekot kunde förnimma sig själv.
6. Ordet i ekot var fullständigt tomt och sade Ingenting, ty detta är allt vad Ingentinget kan åstadkomma och frambringa, men när det sade det till sig själv, upphörde Ingentinget att vara till och blev Någontinget, som i sig bestod av Ingentinget, samtidigt som det var all befintlig existens som av nödvändighet omslöt och dolde Ingentinget inom sig.
7. Mötet mellan Ingentinget och Någontinget kunde förnimma hur ekot upprepades, vilket medförde att Mötet kunde upprepa sitt eget eko, trots att upprepningen alltid skedde spontant. Det var samma eko, som ändå alltid var helt olika alla andra. De hörde ihop och var identiska, men var ändå åtskilda.
8. Utan orsak uppstod ekot och genom självtryck blev det kvar, men ändå var det Mötet som upprepade ekot.
9. Ingentinget sov stilla i Oändlighetens hav, medan mötet med Någontinget fanns kvar och skapade Krusningen på Oändlighetens hav. Ordet som skvallrade om mötet ekade i hela oändligheten.
10. Ekot medförde en Vändning av Oändlighetens hav som i sin helhet drogs in i mötet. När det oändliga mötte sig själv, medförde det att det

inte längre var bara oändligt. Det var både mer än oändligt, för det var även en Oändlighet med ett möte av sig självt, samt mindre än oändligt, för mötet var en bestämd helhet som omslöt det oändliga.

11. Ekot hörde att det var oändligt många olika ord i Ordet, och uppfattade att det var oändligt många krusningar i Krusningen, ty allting tillhörde de oändliga möjligheterna i Oändlighetens hav, när Ingentinget mötte sig själv.
12. Varandet var en enda och oändlig, men blivandet var oräkneliga men alltid ändliga. De var så lika i sin fullständiga olikhet, ty de var tvillingar, framkomna ur varandra och på grund av varandra, men ändå oberoende av varandra. Ändå hade alla alltid samma information om allting.
13. Vändningen hade skapat alla perspektiven som tillhörde möjligheternas sfär och förmådde Ekot att förnimma möjligheterna med en separation från Enheten genom att kombinera ett blivande med ett annat blivande, som kunde bli verkligt vid Mångfaldens port.
14. Denna visshet fick Ekot att befästa sig själv och hävda sig mot Oändlighetens hav som i sitt passiva tillstånd hela tiden delgavs all information.

Mångfaldens port

Steget in i blivandets värld och där man avskärmar varandet, visar att den allenarådande Enheten kan ge upphov till en delning vars fristående medvetande dock alltid ingår i den ursprungliga oändligheten av ingenting, men det visar också att allting i blivandet är en illusion.

Åtskillnaden

Hittills har alla möten berört vändningen inom varandets oändlighet, samt mellan varandet och blivandet. Här sker vändningen mellan blivandets olika delar. På så vis blir även Perspektivet stadigvarande och Medvetandet kan hävda sin egen existens genom detta perspektiv, samt blir av det skälet förvissad om sitt beroende av oändligheten av Ingenting, där dess ursprung dock alltid vilar.

1. Ekot var inte längre entydigt. Å ena sidan skedde en upprepning där allting var identiskt, å andra sidan fanns det en oändlig variation inom denna upprepning. Variationen upprepades och upprepningen varierades.
2. Mötena och dess Upprepning var som ett igenkännande mönster, medan variationen ständigt var ny och annorlunda. Dessa hörde ihop och gick inte att skilja åt, så länge som Vändningen skedde i Ingentingets oändlighet. Så länge var också Vändningen en och densamma, trots att den ständigt inrymde variationer, ty Vändningen var ändlig eftersom den bara vände i Ingentinget.
3. När Vändningen ändrade riktning och vände i oändlighet, skedde vändningen emellanåt bara inom blivandets sfär, utan att beröra varandets Ingenting, trots att de bestod av varandets Ingenting. Då framträdde förnimmelsen av att vara oberoende.
4. Helheten i ändligheten mötte Strukturen i krusningen samt Ordet i ekot och även alla andra blivanden. Var och en hade sin förnimmelse av vändningen och sitt eget perspektiv som automatisk genererade sanningar om de andra i blivandet, men som inte berörde någonting i Ingentingets oändlighet, bara dess ändlighet.
5. Formlöshetens eko visade att det fanns egenskaper som kunde få en form, tystnadens eko visade att det fanns egenskaper som kunde ljuda och mörkrets eko visade att det fanns egenskaper som kunde lysa upp, men inte för att de fanns av sig själva, utan för att avsaknaden saknades när blivandets sfär möttes i ett eget eko.
6. När blivandet kunde förnimma sig själv, uppstod den avgörande och permanenta åtskillnaden från Enheten, trots att allt blivande alltid var

en del av Enheten. Genom sitt eget perspektiv kunde Blivandet, på grund av mötet med själv, förnimma passagen genom Mångfaldens port.

7. Upprepningen av det konkreta Blivandet när det betraktade sig själv, medförde en fullständig förutsägbarhet och ordning med en perfekt regelbundenhet, vars ursprung dock alltid var kaos med sin oändliga variation.
8. Ekot i upprepningen visste att det alltid hade funnits, alltid skulle finnas och att det alltid bestod av Ingenting.

Försäkrandet om åtskillnad

Medvetandet inser risken med att allt det konkreta återgår till det abstrakta och omskapas på nytt, men då till något annat fast ändå till något identiskt lika. Allting är egentligen en illusion, för det konkreta är alltid kvar trots att det ständigt omskapas av det abstrakta. Därför sker en ansats till ett säkerställande att det egna medvetandet också blir stadigvarande.

1. Likt låsningen i en knut som inte går upp, försäkrade sig Ekot om att det blev kvar. Blivandets eko blev lika stadigvarande som varandet.
2. Överallt uppstod nya krusningar och ekon, som en följd av det första Ekot och inneslutna i det första ekot, trots att de var fullständigt åtskilda. Varje enskilt eko uppfattade sitt eget eko lika tydligt som det ursprungliga ekot hade gjort, och trodde sig vara det första ekot, eftersom det inte fanns någon åtskillnad i tid eller egenskaper. De var likadana, men ändå så olika.
3. Det enda som fick dem att bli permanenta och stadigvarande var åtskillnaden, trots att de hörde ihop och egentligen var en och densamma. De olika perspektiven upprepade sitt eget eko och försäkrade sig själva och varandra om att de fanns, så att innehållet i deras eget perspektiv också fanns.
4. Ekona blev oändliga till antalet och ingen visste vilket som var först, för det fanns ingen tid.
5. Härigenom kunde de försäkra sig om att alla deras perspektiv uppstod genom självtryck och utan orsak, varför de också var stadigvarande eller rent av oändliga.
6. Ju mer ihärdigt de manifesterade sitt eget perspektiv, som var ett och samma fast ändå så olika, desto större blev åtskillnaden. Till slut blev Åtskillnaden ett eget perspektiv.
7. Åtskillnaden som växte i Oändlighetens hav, gick från ett totalt kaos via krusningen till de fulländade krökningarna och vändningarna till konkreta avstånd, som dock bara betraktaren kunde förnimma genom sitt eget perspektiv.

Samma medvetande men olika överallt

Medvetandets eget sätt att försäkra sig om fortsatt existens, är att gynna alla avstånd i de ekon som förekommer i det första ekot, eller alla de medvetanden som ingår i det första medvetandet, men egentligen är de alla samma medvetande som bara gestaltas på olika sätt, där var och en tror sig vara det främsta medvetandet samt vara åtskilt från de andra.

1. Den förnimmelse av Sanningar som endast perspektiven kunde erbjuda, var stadigvarande.
2. Således uppenbarades medvetandet och sanningen både om detta och om sig själv och sin egen existens, vilken hela tiden hade varit inneboende i oändligheten.
3. Medvetandet kunde bli medveten om sitt eget medvetande och förnimma sin egen förnimmelse, utifrån sitt eget perspektiv.
4. Sanningarna som perspektivet ger upphov till, är alltid lika sanna och kan inte vara osanna.
5. Sanningen om perspektivet i sig, för förnimmelsen tillbaka till Ingentinget och det totalt abstrakta kaoset i oändligheten. Därför vändes perspektivet bort från Oändlighetens hav, i syfte att fokusera på de trygga och konkreta sanningarna som perspektivet gav upphov till, eftersom det medförde att medvetandet fick en stadigvarande vila i blivandets existens.
6. Medvetandet var i sig ett oräkneligt antal medvetanden, vilka var oberoende av varandra, men ändå en och densamma. Varje enskilt perspektiv gav upphov till egna sanningar, som skilde sig fullständigt från de andra perspektiven trots att de var identiskt lika.
7. Oändlighetens hav var plötsligt både vilande och passivt som tidigare men inrymde också inrymde också självmotsägande aktiviteter som kunde förnimma sig själva och Helheten genom det perspektiv de erhållit i Vändningen och i Ekot.
8. De uppstod ur varandra och det skedde samtidigt. Tillsammans var de Enheten, som inte kunde åtskiljas.

Den fysiska världen genereras

Sanningarna såg sig själva och varandra. Deras egen existens började när åtskillnaden i perspektiven blev stadigvarande och konkreta.

1. Här uppenbarades även den Vändning och det Eko som bara bar på orden Upprepning, Intervall och Ordning. Ur dess eget perspektiv framträdde automatiskt sanningar om Åtskillnadens värld, där några av avstånden fick namnen tid och rum, för att upprätta intervallerna och reglera ordningen på avstånden mellan allt som gick att förnimma i blivandets perspektiv.
2. Plötsligt ökade åtskillnaderna framträda av sig själva. Från ett totalt kaos, där allt blivande ständigt vände tillbaka till sitt ursprung eller till varandra som dock bara var varianter på dem själva, via fulländade och närmast oändliga krökningar i en omsluten Helhet, där tiden var lika krökt och gick både bakåt och framåt nästan lika mycket, tills ett stabilt tillstånd uppnåddes, där oändligheten åter igen fick bli inbjuden, eftersom den konkreta världen var stabil i blivandets perspektiv.
3. Oändlighetens hav omgav Alltets konkreta berg som reste sig ur tomheten och som gav en fast grund för den fortsatta existensen. Tid och rum ingick i den allomfattande ordning som manade solen att göra sin första vandring över horisonten, vars dagliga uppgång i öster och nedgång i väster blev en symbol för Alltets tillkomst och förgängliga ursprung och innehåll. Människor med förståelse för medvetandets sanna väsen, sökte insikter upplysning om detta väsen, ty de förstod att deras medvetande hade en annan källa än berget i sig och att de skulle återvända dit en dag. På detta sätt skull Vändningen för deras medvetanden fullbordas rörande just detta Eka för att sedan fortsätta bortom bergets konkreta begränsningar i all oändlighet.
4. Allt dessförinnan hade skett samtidigt och utan inbördes ordning, samt utan orsak och mening.

* * *